

DESCOPERIRI PREISTORICE DIN JUDEȚUL HUNEDOARA - DIN PALEOLITIC PÂNĂ LA ÎNCEPUTUL CIVILIZAȚIEI DACICE -

Sabin Adrian LUCA

Județul Hunedoara reprezintă una dintre cele mai populate regiuni ale României în perioadele preistorice și istorice. Acest lucru ne-a făcut să realizăm pentru prima dată un repertoriu arheologic al acestuia.¹

Pentru a ușura înțelegerea evoluției istoriei acestei zone a țării în timpul preistoriei (din paleolitic la începutul perioadei Latène) ne-am gândit că ar fi bine-venită o abordare sintetică, sub formă de repertoriu și în ordinea alfabetică a localităților actuale, a acestei perioade îndelungate din istoria omenirii. Chiar dacă nu am realizat o sinteză specială pe epoci și perioade istorice, cred că utilitatea acestui demers este reală.

1. Almaș-Săliște (comuna Zam)

a) **Punctul În Săcări.** Așezarea aparținând purtătorilor culturii Coțofeni, cu elemente ale bronzului timpuriu, se află pe o înălțime cu pante abrupte ce se ridică cu 60 m deasupra vetrei satului.²

b) În hotarul localității au fost semnalate mai multe locuiri preistorice.³

☒

2. Almașu Sec (comuna Cârjiți)

a) Pe teritoriul localității sunt amintite vestigii preistorice.⁴

☒

3. Arănieș (comuna Cerbăl)

a) De aici provine o unealtă bifacială, paleolitică.⁵

☒

4. Ardeu (comuna Balșa)

a) **Peștera Nr. 4, Peștera surpată Raiu, Peștera Cetate sau Peștera de Jos.** Materialul arheologic recoltat din peșteră aparține culturii Coțofeni. Aici sunt identificate și fragmente ceramice aparținând grupului cultural Șoimuș (bronz timpuriu), iar altele se pot încadra în cultura Otomani.⁶

b) **Peștera Cetate.** În peșteră s-au identificat fragmente ceramice Coțofeni.⁷

c) **Punctul Cetățeauă, Cetățeaua, Cetățuie sau Cetățuia.** Cetatea dacică se află la SV de sat și este izolată de terenul din jur prin văile *Bozeșului* și *Madei*, precum și prin pantele abrupte ce-l înconjoară. Aici se află acum o carieră de piatră. Materialele ceramice descoperite aici aparțin culturilor Coțofeni, Wietenberg, Hallstattului timpuriu și culturii Basarabi.⁸

d) **Punctul Între Pietre.** Din acest punct provin fragmente ceramice eneolitice.⁹

e) **Punctul Dealul Podu.** Din punctul aflat în hotarul localității s-au descoperit fragmente ceramice eneolitice.¹⁰

☒

5. Aurel Vlaicu (comuna Geoagiu)

a) La est de sat, în apropierea clădirilor IAS, s-a descoperit un vas și o ceașcă ornamentată Wietenberg.¹¹

b) Se amintesc, pe teritoriul satului, resturi osoase de *Ursus spelaeus* și *Mammuthus primigenius*.¹²

---

¹ Luca 2005.

² Roska 1942, p. 16, nr. 28; Andrițoiu 1978a, p. 67; 1979, p. 15; 1988-1991, p. 30; 1992, p. 119; Ciugudean 1996, p. 30; 1998, p. 70; 2000, p. 62; Luca 2004, p. 43; Popa C.I. 2004, p. 114.

³ Roska 1942, p. 16; Kalmar-Maxim 1999, p. 139.

⁴ Roska 1942, p. 139; Kalmar-Maxim 1999, p. 139.

⁵ Luca 2005, p. 22-23.

⁶ Roska 1942, p. 74-75, nr. 18; Andrițoiu 1978, p. 65; 1978a, p. 67; 1988-1991, p. 26; 1992, p. 119; Rotea 1994, p. 39 și urm.; Rișcuța 1997-1998, p. 104; Kalmar-Maxim 1999, p. 140; Luca 1999a, p. 5; Luca et alii 1997, p. 17; 1998, p. 26; 1999a, p. 5; Ciugudean 2000, p. 63; Todea 2001, p. 49.

⁷ Luca 2005, p. 23.

⁸ Nemoianu și Andrițoiu 1975; Roman 1976, p. 79; Andrițoiu 1979, p. 16; 1986-1987, p. 51; 1988-1991, p. 26; 1992, p. 119; Zirra și Spânu 1992, fig. 3/5; Boroffka 1994, p. 16-17; Giurgiu-Ardeu 1995-1996, p. 194; Ciugudean 2000, p. 63; Ursuțiu 2002, p. 82-83; Ferencz et alii 2003; 2004; Luca 2004, p. 44.

⁹ Roska 1942, p. 75, nr. 18; Kalmar-Maxim 1999, p. 140.

¹⁰ *Ibidem*.

¹¹ Andrițoiu 1979, p. 16; 1992, p. 119.

¹² Păunescu 2001, p. 223-224.

c) La vest de sat, pe prima terasă de pe malul din stânga al Mureșului, s-a descoperit o așezare preistorică încadrabilă în epoca timpurie a bronzului.¹

d) Cu ocazia unor lucrări la terasamentul de cale ferată s-a descoperit un **depozit de bronzuri** în anul 1957 (Seria Uriu-Domănești, Br D-Ha A).²

e) **Punctul Izvorul Rece**. Pe o terasă aflată la est de sat, mărginită spre vest de un pârau și la sud de calea ferată Simeria – Vințu de Jos s-au recoltat fragmente ceramice hallstattiene timpurii.³

✘

6. Baia de Criș (comună)

a) În hotarul localității s-a descoperit, în secolul trecut, un bogat material arheologic aparținând culturii Coțofeni.⁴

b) **Punctul Fântâna Borchii**. În hotarul localității, lângă drumul din apropierea punctului, s-au descoperit trei statui-menhir antropomorfe străvechi. Unii autori au folosit aceste statui drept argument pentru existența mineritului la daci, chiar dacă ele par a fi mai vechi (hallstattiene sau și mai vechi).⁵

c) **Topoare din piatră**. Într-o colecție particulară din Târgu Mureș există un topor de piatră ce poate fi pus în legătură cu așezarea coțofeniană de mai sus.⁶

d) De aici provine o protomă din bronz în formă de lebădă.⁷

✘

7. Balomir (comuna Sântămăria Orlea)

a) **Punctul Cetățeaua**. Aici, la confluența Văii Mici cu Pârâul Coccozanilor, a fost identificată o așezare cu materiale ceramice caracteristice epocii bronzului și începutului Hallstattului.⁸

b) **Punctul După Sat**. La est de sat, pe prima terasă a Streiului, se află urme arheologice Coțofeni, Wietenberg, Noua și hallstattiene mijlocii.⁹

c) Pe țărmlul din dreapta al Streiului, înspre pădure, pe malul din dreapta al unui pârau, s-a descoperit un topor din piatră șlefuită. Tot de aici provin și fragmente ceramice neolitice.¹⁰

✘

8. Balșa (comună)

a) **Peștera Piatra Șincuiușului sau Meda – Peștera nr. 1 din Piatra Șincuiușului**. În anii '70 ai secolului XIX, în apropiere de Stânca Șincuiușului sau Piatra Șincuiușului, s-a descoperit aici un **depozit de bronzuri** (Seria Uriu-Domănești, Bz D-Ha A; Balșa I). În secolul XIX s-ar fi descoperit și „oase aparținând omului diluvial”. În același loc s-au descoperit, în anul 1870, alte obiecte din bronz precum și materiale ceramice Coțofeni și Wietenberg.¹¹

b) **Peștera Dobârlesei sau Dosul Dobârlesei**. Peștera este situată în masivul calcaros de partea din stânga Văii Geoagiului, într-o mică trecătoare spre versantul opus localității. Materialele arheologice descoperite aici aparțin culturii Starčevo-Criș vechi, Coțofeni și epocii bronzului.¹²

c) **Punctul Dealul Judelui**. Materialele arheologice descoperite aici aparțin epocii timpurii a bronzului.¹³

d) **Punctul Piatra Văcarului**. În acest punct au fost descoperite materiale ceramice Wietenberg. Locul este în apropierea Pietrei Șincuiușului, la baza dealului Dosul Dobârlesei.¹⁴

e) **Punctul Dealul Cerățului**. În acest punct au fost descoperite materiale ceramice Wietenberg.¹⁵

f) **Punctul Piatra Brății**. În acest punct au fost descoperite materiale ceramice Wietenberg.¹⁶

¹ Popa C.I. 1998, p. 52.

² Rusu M. 1963, p. 205; Alexandrescu 1966, p. 131; Petrescu-Dîmbovița 1977, p. 52; Andrițoiu 1988-1991, p. 28; 1992, p. 119.

³ Andrițoiu 1979, p. 15; Giurgiu-Ardeu 1995-1996, p. 194-195.

⁴ Roska 1942, p. 140, nr. 277; Andrițoiu 1978a, p. 67; Rișcuța 1995-1996, p. 272; Ciugudean 2000, p. 63; Luca 2004, p. 44.

⁵ Roska 1942, p. 140, nr. 277; Alexandrescu 1963; Andrițoiu 1977, p. 554; Andrițoiu 1986-1987a, p. 609; Rișcuța 1995-1996, p. 278-279; *** 1994, p. 152.

⁶ Rișcuța 1995-1996, p. 272; Kalmar-Maxim 1999, p. 141; *** 1994, p. 152.

⁷ *** 1994, p. 152.

⁸ Roska 1942, p. 32, nr. 17; Nemeș 1988-1991, p. 36; Tatu et alii 1988-1991, p. 93.

⁹ Ursuțiu 2002, p. 83.

¹⁰ Roska 1942, p. 141; Andrițoiu 1978a, p. 67; Kalmar-Maxim 1999, p. 141.

¹¹ Roska 1942, p. 32, nr. 20; Rusu M. 1963, p. 205; 1966; Comșa 1971, p. 17; Petrescu-Dîmbovița 1977, p. 52; Andrițoiu 1978a, p. 67; 1986-1987, p. 51; 1988-1991, p. 25; Rotea 1979, p. 629-631, 632; Boroneanț 2000, p. 73; Boroffka 1994, p. 19; Todea 2001, p. 49.

¹² Rotea 1979, p. 629.

¹³ Ciugudean 1996, p. 39; 1998, p. 70; Todea 2001, p. 49.

¹⁴ Andrițoiu 1978a, p. 67; 1986-1987, p. 51; Rotea 1979, p. 629; 1993, p. 36; Boroffka 1994, p. 19; Todea 2001, p. 49.

¹⁵ Rotea 1979, p. 629; Andrițoiu 1986-1987, p. 51; 1992, p. 119; Boroffka 1994, p. 19.

¹⁶ Rotea 1979, p. 629; Andrițoiu 1992, p. 119; Boroffka 1994, p. 19.

g) **Punctul Izvorul Beria.** În acest punct au fost descoperite materiale ceramice Wietenberg.¹⁷

h) **Punctul Chicioara sau Chicioară.** În acest punct au fost descoperite materiale ceramice Wietenberg, dar și bronzului timpuriu.¹⁸

i) **Punctul Piatra Văcarului.** Aici s-au descoperit materiale arheologice aparținând culturii Wietenberg.¹⁹

j) **Punctul Vârful Muncelului.** În acest punct sunt amintite descoperiri Wietenberg.²⁰

k) **Punctul Dumbrăiță.** Aici au fost cercetați tumuli cu înhumați având inventarul format din materiale arheologice Coțofeni.²¹

l) **Punctul Deasupra Bisericii.** Spre Muncel se află o așezare eneolitică.²²

m) În anul 1955 s-a descoperit un **depozit de bronzuri (Balșa II)** la *Stânca Șuncuiușului*.²³

n) **Punctul Valea Almașului.** Aici s-a descoperit un celt din bronz.²⁴

o) Din hotar provine un topor de bronz de tip Balșa.²⁵

☒

9. Banpotoc (comuna Hărău)

a) În hotarul localității sunt amintite materiale ceramice aparținând culturii Coțofeni.²⁶

b) De aici provin materiale ceramice Wietenberg.²⁷

☒

10. Baru (comună)

a) **Punctul Biserică.** Locul cu descoperiri arheologice se află la est de localitate, în locul în care Streiul cotește spre nord, în dreptul a trei stânci numite *Măgura* sau *Stânca Jidovilor* de localnici. Stânca din mijloc, numită *Biserică*, are o scobitură la bază în care s-au descoperit materialele ceramice descoperite aparțin culturii Coțofeni.²⁸

b) **Punctul Blidaru sau Măgura.** Materiale ceramice Coțofeni s-au descoperit în acest punct.²⁹

c) **Punctul Biserica Pârvuleștilor.** Așezarea preistorică de aici se încadrează în epoca bronzului (cultura Wietenberg; grupul cultural Balta Sărată).³⁰

d) Din localitate provin unelte neolitice.³¹

☒

11. Basarabasa (comuna Vața de Jos)

a) **Punctul Coasta Cremenii sau Dealul Cremenos.** Pe platoul aflat aici s-au descoperit urme ale exploatarei opalului în paleoliticul mijlociu și superior.³²

b) **Punctul Vârtoape.** Materialele cioplite descoperite aici, atribuite acheleanului inferior, pot fi rulate de pe *Coasta Cremenii*.³³

☒

12. Batiz (oraș Călan)

a) De aici provine un topor de cupru cu brațele în cruce de tip *Jászladány*, varianta Șincai.³⁴

☒

13. Băcăia (comuna Geoagiu)

a) Aici este amintită existența unor descoperiri Wietenberg.³⁵

b) **Punctul Proprietatea lui Juca Manilie.** În acest punct s-a descoperit o necropolă preistorică.³⁶

¹⁷ Rotea 1979, p. 629; Boroffka 1994, p. 19.

¹⁸ Rotea 1979, p. 629; Andrițoiu 1992, p. 119; Boroffka 1994, p. 19; Ciugudean 1998, p. 70; Todea 2001, p. 49, 53-55.

¹⁹ Andrițoiu 1992, p. 119; Boroffka 1994, p. 19.

²⁰ *Ibidem*.

²¹ Luca 2005, p. 29.

²² Roska 1942, p. 32, nr. 20; Kalmar-Maxim 1999, p. 141.

²³ Rusu M. 1966; Andrițoiu 1988-1991, p. 28; 1992, p. 119-120.

²⁴ Andrițoiu 1992, p. 119.

²⁵ Vulpe 1975, p. 51, nr. 212; Andrițoiu 1992, p. 119.

²⁶ Roska 1942, p. 36, nr. 56; Roman 1976, p. 79; Andrițoiu 1978a, p. 67; Ciugudean 2000, p. 64; Luca 2004, p. 44.

²⁷ Andrițoiu 1992, p. 120; Boroffka 1994, p. 20.

²⁸ Kalmar et Tatu 1984-1985, p. 91; Nemeș 1988-1991, p. 36; Tatu et alii 1988-1991, p. 93; Ciugudean 2000, p. 64; Luca 2004, p. 44.

²⁹ Tatu et alii 1988-1991, p. 93; Ciugudean 2000, p. 64.

³⁰ Tatu et alii 1988-1991, p. 93.

³¹ Roska 1942, p. 186, nr. 11; Kalmar-Maxim 1999, p. 142.

³² Roska 1942, p. 34, nr. 34; Ploșor 1957, p. 284, 285; Rișcuța 1995-1996, p. 270; Păunescu 2001, p. 224-225.

³³ Roska 1942, p. 34, nr. 34; Jungbert 1978, p. 7-8; Rișcuța 1995-1996, p. 270.

³⁴ Andrițoiu 1971, p. 37, 40, fig. 3; 1976, p. 393-394; Vulpe 1975, p. 41; Lazarovici 1983, p. 14; Kalmar-Maxim 1999, p. 142.

³⁵ Andrițoiu 1992, p. 120; Boroffka 1994, p. 17.

³⁶ Roska 1942, p. 31, nr. 10; Kalmar-Maxim 1999, p. 142.

c) **Punctul Pasul lui Cib.** Aici, deasupra punctului cu acest nume, se află o așezare eneolitică, Coțofeni.³⁷

✘

14. Băcia (comună)

a) În anul 1966 s-a descoperit aici un topor din bronz de tip Corbasca.³⁸

b) **Punctul Cimitirul Satului.** Aici s-a descoperit un topor de cupru cu brațele în cruce.³⁹

✘

15. Băiești (comuna Pui)

a) **Punctul Ferma Băiești.** Pe malul din dreapta *Râului Alb*, la circa 300 m sud de fosta fermă a CAP, au fost descoperite fragmente ceramice aparținând epocii bronzului.⁴⁰

b) **Punctul La Jidovin.** De aici provine o piesă musteriană.⁴¹

✘

16. Băița (comună)

a) Între materialele arheologice Coțofeni descoperite în hotarul localității s-au descoperit și materiale ceramice specifice bronzului timpuriu (grupul cultural Șoimuș).⁴²

b) Aici s-a descoperit un vârf de lance din bronz.⁴³

✘

17. Bănița (comună)

a) **Peștera Bolii.** În peșteră s-au descoperit materiale ceramice neolitice și eneolitice.⁴⁴

b) **Peștera Ulciurului.** Aici s-au identificat fragmente ceramice Coțofeni, faza a III-a.⁴⁵

✘

18. Bărăștii Iliei (comuna Brănișca)

a) **Punctul La Țucla.** În hotarul localității s-a descoperit o așezare aparținând culturii Coțofeni.⁴⁶

✘

19. Bătrâna (comună)

a) **Peștera lui Bindea.** La gura peșterii a fost descoperit un topor realizat din piatră șlefuită (neolitic sau eneolitic).⁴⁷

✘

20. Bârcea Mare (oraș Simeria)

a) În hotarul cu localitățile Bârcea Mică și Sântuhalm s-a descoperit, pe malul Cernei, o așezare hallstattană timpurie. Tot aici s-au mai descoperit materiale ceramice Coțofeni.⁴⁸

b) Din hotarul localității provine un ciocan din piatră șlefuită.⁴⁹

c) În urma unei periegeze s-a descoperit o așezare aparținând culturii Coțofeni.⁵⁰

d) În perimetrul localității s-ar fi exploatat silexul în preistorie.⁵¹

✘

21. Bârcea Mică (municipiul Deva)

a) În localitate se semnalează locuri neolitice și eneolitice.⁵²

✘

22. Bejan (comuna Șoimuș)

a) De aici provin două topoare de andezit, șlefuite și perforate, aparținând culturii Coțofeni.⁵³

³⁷ Roska 1942, p. 142; Andrițoiu 1978a, p. 67; Kalmar-Maxim 1999, p. 142.

³⁸ Andrițoiu 1976, p. 394; 1992, p. 120.

³⁹ Andrițoiu 1971, p. 37.

⁴⁰ Nemeș 1988-1991, p. 36; Tatu et alii 1988-1991, p. 93.

⁴¹ Păunescu 2001, p. 224.

⁴² Roska 1942, p. 125, nr. 132; Roman 1976, p. 79; Andrițoiu 1978a, p. 67; Rișcuța 1997-1998, p. 104; Ciugudean 2000, p. 64; Luca 2004, p. 44.

⁴³ Andrițoiu 1992, p. 120.

⁴⁴ Roska 1942, p. 32, nr. 21; Andrițoiu 1978a, p. 67; Kalmar-Maxim 1999, p. 142, 175.

⁴⁵ Luca 2005, p. 35.

⁴⁶ Andrițoiu 1978a, p. 67.

⁴⁷ Andrițoiu 1979, p. 16; Kalmar-Maxim 1999, p. 142; Luca 2004, p. 33; Luca et alii 2004, p. 27.

⁴⁸ Andrițoiu 1979, p. 16, 19; Giurgiu-Ardeu 1995-1996, p. 196; Luca 1999a, p. 7; 2004, p. 44; Luca et alii 1998, p. 27; 2004, p. 53; Ciugudean 2000, p. 64.

⁴⁹ Luca 2005, p. 38.

⁵⁰ Andrițoiu 1978a, p. 67.

⁵¹ Roska 1942, p. 186; Comșa 1971, p. 17; Kalmar-Maxim 1999, p. 142.

⁵² Roska 1942, p. 124, nr. 130; Andrițoiu 1978a, p. 67; Kalmar-Maxim 1999, p. 142.

⁵³ Andrițoiu 1978a, p. 67; 1979, p. 16.

☒

23. Bercu (comuna Bretea Română)

a) **Punctul Vârcolin.** În acest punct din hotarul localității, la 400 m est de sat, s-au descoperit materiale ceramice aparținând culturii Wietenberg.⁵⁴

b) La est de *Vârcolin*, pe câmpul de pe malul din stânga râului s-au descoperit artefacte din neolitic și epoca bronzului.⁵⁵

c) La sud de *Vârcolin*, pe un bot de deal, s-a descoperit ceramică hallstattiană.⁵⁶

d) La est de *Dealul Vârcolin* s-a identificat o așezare neolitică.⁵⁷

☒

24. Bobâlna (comuna Rapoltu Mare)

a) **Punctul Dealul Bodogo sau Dobogău.** Aici se află o așezare eneolitică.⁵⁸

b) **Punctul Platoul Cepturari.** În acest punct se află o așezare a culturii Coțofeni.⁵⁹

c) **Punctul Avenul Cepturi sau Avenul Roșu.** De aici provin materiale ceramice ale culturii Coțofeni.⁶⁰

☒

25. Boholt (comuna Șoimuș)

a) **Punctul Ciuta.** Pe culmea unui deal din hotarul localității s-a descoperit o așezare aparținând culturii Coțofeni, dar și elemente ale bronzului timpuriu.⁶¹

b) **Punctul Dealul Măgulicea.** Pe versantele de sud, SV și NV a dealului s-au descoperit fragmente ceramice Coțofeni.⁶²

b) În localitate este semnalată o așezare aparținând culturii Petrești.⁶³

☒

26. Boița (comuna Răchitova)

a) Din hotarul localității provin fragmente ceramice Coțofeni.⁶⁴

b) Aici se semnalează materiale arheologice aparținând culturii Wietenberg.⁶⁵

c) Din hotarul localității provine un vârf de lance din bronz.⁶⁶

☒

27. Boiu (comuna Rapoltu Mare)

a) Pe teritoriul localității s-a descoperit un topor de cupru eneolitic.⁶⁷

b) **Punctul Măgulicea sau Măguricea.** De aici provin materiale ceramice aparținând culturilor Coțofeni, bronzului timpuriu și Wietenberg. De aici provine și o sabie din bronz și un vârf de lance din același material.⁶⁸

c) În hotarul localității s-a descoperit o sabie de bronz datată în epoca bronzului.⁶⁹

☒

28. Boiu de Sus (comuna Gurasada)

a) **Peștera Mare.** În peșteră s-au descoperit fragmente ceramice Coțofeni.⁷⁰

b) În hotarul localității se află o stațiune arheologică a bronzului timpuriu.⁷¹

c) În localitate este semnalată o așezare aparținând culturii Turdaș.⁷²

d) **Punctul Colina Dealului.** Între Boiu de Sus și Brădășel s-a semnalat o așezare eneolitică.⁷³

⁵⁴ Kalmar și Tatu 1986-1987, p. 35; Tatu et alii 1988-1991, p. 94; Andrișoiu 1992, p. 120; Boroffka 1994, p. 93.

⁵⁵ Tatu et alii 1988-1991, p. 94; Boroffka 1994, p. 93.

⁵⁶ Tatu et alii 1988-1991, p. 94.

⁵⁷ Ibidem.; Kalmar-Maxim 1999, p. 143.

⁵⁸ Roska 1942, p. 35, nr. 39; Kalmar-Maxim 1999, p. 144.

⁵⁹ Luca 2005, p. 40.

⁶⁰ Ibidem.

⁶¹ Roska 1942, p. 43, nr. 150; Roman 1976, p. 80; Andrișoiu 1978a, p. 67; 1979, p. 19; 1988-1991, p. 30; Ciugudean 1996, p. 40; 1998, p. 70; 2000, p. 65; Luca 2004, p. 44.

⁶² Luca 2005, p. 41.

⁶³ Roska 1942, p. 43, nr. 150; Kalmar-Maxim 1999, p. 145.

⁶⁴ Roska 1942, p. 43, nr. 152; Andrișoiu 1978a, p. 67.

⁶⁵ Roska 1942, p. 43, nr. 152; Andrișoiu 1992, p. 120; Boroffka 1994, p. 24.

⁶⁶ Roska 1942, p. 43, nr. 152; Andrișoiu 1992, p. 120.

⁶⁷ Roska 1942, p. 43, nr. 153; Vulpe 1975, p. 53-54.

⁶⁸ Roska 1942, p. 43, nr. 153; Roman 1976, p. 80; Andrișoiu 1978a, p. 67; 1979, p. 19; 1983; 1986-1987, p. 47, 51, 54, 57; 1988-1991, p. 26; 1992, p. 120; Rotea 1993, p. 31; Boroffka 1994, p. 24-25; Ciugudean 1996, p. 40; 1998, p. 70; 2000, p. 65; 2002, p. 97; Luca 2004, p. 44; *** 1994, p. 193.

⁶⁹ Nestor 1937; Roska 1942, p. 43, nr. 153; Alexandrescu 1966, p. 121-123, 170; Andrișoiu 1988-1991, p. 25.

⁷⁰ Luca 2005, p. 43.

⁷¹ Andrișoiu 1988-1991, p. 30; 1992, p. 120.

⁷² Roska 1942, p. 88, nr. 37; Kalmar-Maxim 1999, p. 145.

e) **Punctul Dobriță.** Aici s-a descoperit un topor din piatră neolitic.⁷⁴

☒

29. Boș (municipiul Hunedoara)

a) **Punctul Pe Vale sau Pă Șes.** Situl este localizat în partea nordică a satului Boș, pe malul din stânga al unui afluent cu debit redus al *Pârâului Zlaști*, pe o terasă neinundabilă. Materialele arheologice descoperite aici aparțin culturii Coțofeni. Și – probabil – bronzului timpuriu.⁷⁵

b) **Punctul Gruți.** În acest punct din hotarul localității se află un zăcământ de silex de tip *bănățean*.⁷⁶

c) Aici s-a descoperit un **depozit de bronzuri** din seria Bâlvănești-Vinț (Ha C).⁷⁷

☒

30. Bozeș (comuna Geoagiu)

a) În anul 1971 s-a descoperit, întâmplător, un celt din bronz.⁷⁸

b) În hotarul localității a fost descoperit un topor de tip calapod.⁷⁹

☒

31. Brad (municipiu)

a) **Punctul Strada Oituz.** La capătul străzii s-a descoperit o așezare aparținând grupului cultural Șoimuș (epoca timpurie a bronzului).⁸⁰

b) **Depozite de bronzuri.** Cu ocazia unor lucrări la calea ferată, în anul 1890, s-a descoperit un **depozit de bronzuri** din seria Moigrad-Tăuteu (Ha B₁).⁸¹

c) **Mina de aur Musari.** În această mină s-a descoperit un topor de piatră.⁸²

☒

32. Brădățel (comuna Burjuc)

a) **Punctul Deal.** În acest punct este amintită o locuire preistorică.⁸³

☒

33. Brănișca (comună)

a) **Punctul Pe Hotar.** Aici se află o așezare aparținând culturii Turdaș cu elemente Vința C și Tisa I. Se amintesc și materiale ceramice Coțofeni, fără alte precizări.⁸⁴

☒

34. Bretea-Mureșană (comuna Ilia)

a) Dintr-un loc neprecizat provin un cuțit și o daltă din bronz.⁸⁵

☒

35. Bretea Streiului (comuna Bretea Română)

a) **Punctul Grumedeia.** Între *Pasajul CFR Plopi* și drumul spre Bretea Română, la sud de DN 66, s-a descoperit ceramică aparținând neoliticului și culturii Wietenberg.⁸⁶

b) În hotarul satului s-au descoperit materiale litice cioplite.⁸⁷

☒

36. Brotuna (comuna Vața de Jos)

a) Pentru materialele paleolitice de aici vezi *Basarabasa*.

b) În apropierea satului s-au descoperit materiale ceramice și un topor de piatră, perforat, aparținând culturii Coțofeni.⁸⁸

☒

---

⁷³ *Ibidem*.

⁷⁴ Roska 1942, p. 88, nr. 37; Andrițoiu 1978a, p. 67; Kalmar-Maxim 1999, p. 145.

⁷⁵ Roman și Diaconescu 1999-2000, p. 97; Luca 2004, p. 44-45; Luca et alii 2004, p. 53.

⁷⁶ Luca 2004, p. 26; Luca et alii 2004, p. 62.

⁷⁷ Rusu M. 1963, p. 210.

⁷⁸ Andrițoiu 1979, p. 19-20; 1992, p. 120.

⁷⁹ Roska 1942, p. 48, nr. 186.

⁸⁰ Rișcuța 1995-1996, p. 275-276.

⁸¹ Roska 1942, p. 50, nr. 202; Rusu M. 1963, p. 208; Petrescu-Dîmbovița 1977, p. 127; Andrițoiu 1986-1987a, p. 609; Rișcuța 1995-1996, p. 279.

⁸² Popescu D. 1956, p. 197.

⁸³ Roska 1942, p. 49; Andrițoiu 1978a, p. 67; Kalmar-Maxim 1999, p. 146.

⁸⁴ Andrițoiu 1978a, p. 67; Lazarovici 1987, p. 35-36; Boboș 1991; Drașovean 1996, p. 273; Kalmar-Maxim 1999, p. 146.

⁸⁵ Roska 1942, p. 158, nr. 85; Andrițoiu 1992, p. 120.

⁸⁶ Tatu et alii 1988-1991, p. 94; Andrițoiu 1992, p. 120; Boroffka 1994, p. 93; Kalmar-Maxim 1999, p. 146.

⁸⁷ Roska 1942, p. 150, nr. 22.

⁸⁸ Rișcuța 1995-1996, p. 272.

37. Buceș-Vulcan (comuna Buceș)

a) **Punctul *La izvor sub Coliba Barnei***. În partea din stânga șoselei Brad – Abrud, la 2 km NV de sat, sub vârful *Muntelui Vulcan*, în apropiere de locul numit *Hanul lui Cotoncu* sau *La Făgădău*, au fost descoperite fragmente ceramice și un topor-ciocan. Materialele pot fi atribuite culturii Coțofeni sau epocii timpurii a bronzului.⁸⁹

✘

38. Bucium (comuna Orăștioara de Sus)

a) **Punctul *Cărpiniș***. La 80 m est de șoseaua Orăștie – Costești, pe o terasă care se ridică deasupra *Văii Orașului*, s-a descoperit ceramică de epoca timpurie a bronzului (poate că același cu *Cărpiniș*).⁹⁰

✘

39. Bulzeștii de Sus (comună)

a) **Peștera *Cizmei***. Peștera se află la 40 m înălțime, pe versantul nord-estic al masivului calcaros Grohot. În cavernă sunt materiale ceramice Coțofeni. Pe perețele din stânga al etajului superior se află gravuri rupestre databile în epoca eneolitică târzie sau în epoca bronzului, după unii autori, mai degrabă medievale după cei mai mulți.⁹¹

✘

40. Căbești (comuna Brănișca)

a) **Punctul *Țuclă***. Pe acest vârf s-a descoperit o locuire neolitică.⁹²

✘

41. Călan (oraș)

a) Pe terasa din dreapta râului Strei, la 250 m în aval de podul de beton, s-a descoperit un vârf de lance din bronz, hallstattiană.⁹³

b) Aici s-a descoperit un topor din cupru de tip Corbasca.⁹⁴

c) **Punctul *Măgura Călanului sau Cariera Călan***. Pe abruptul *Măgurii* se află ceramică aparținând culturii Coțofeni.

✘

42. Căraci (comuna Baia de Criș)

a) Într-o mină din arealul localității s-a descoperit un ciocan din piatră, neperforat, preistoric (epoca bronzului), într-o galerie de mină.⁹⁵

✘

43. Cărmăzănești (comuna Gurasada)

a) **Peștera *D₁***. La NV de ieșirea din localitate, pe dreapta văii Cărmăzăneștiului, într-un perete calcaros, se află o serie de peșteri. În peștera pomenită (*D₁*) s-a descoperit material ceramic aparținând culturii Coțofeni, epocii timpurii a bronzului și grupului cultural Balta Sărată.⁹⁶

b) **Peștera *D₃***. Nu departe de peștera descrisă mai sus se află o groță în care s-a locuit în vremea culturii Coțofeni.⁹⁷

✘

44. Cărpiniș (oraș Simeria)

a) **Grota *Piatra Morii***. Acest adăpost a fost folosit în epoca neolitică.⁹⁸

b) **Grota *Între Peri***. În peșteră s-a semnalat o locuire neolitică.⁹⁹

c) **Punctul *Comoara***. În hotarul localității se află o stațiune arheologică a bronzului timpuriu.¹⁰⁰

d) **Punctul *La Plasa Peșterii***. În acest punct s-a semnalat o locuire eneolitică.¹⁰¹

e) **Punctul *Cornu***. Aici s-a descoperit o locuire eneolitică și o daltă din cupru.¹⁰²

f) În hotarul localității s-a descoperit o urnă funerară acoperită cu plăci din piatră.¹⁰³

⁸⁹ Harțuche 1969, p. 449; Andrițoiu 1978a, p. 67; Rîșcuța 1995-1996, p. 272.

⁹⁰ Andrițoiu 1979, p. 20; 1988-1991, p. 30; 1992, p. 120.

⁹¹ Andrițoiu 1978a, p. 67; 1979, p. 20; Rîșcuța 1995-1996, p. 272-273; Ciugudean 2000, p. 66.

⁹² Kalmar-Maxim 1999, p. 147.

⁹³ Andrițoiu 1979, p. 21; 1992, p. 120; Giurgiu-Ardeu 1995-1996, p. 197.

⁹⁴ Andrițoiu 1976, p. 395; 1992, p. 120.

⁹⁵ Roska 1942, p. 117; Popescu D. 1956, p. 197; Andrițoiu 1986-1987a, p. 609; 1992, p. 120; Rîșcuța 1995-1996, p. 276; Schuster 1998, p. 114, 118.

⁹⁶ Popa C.I. 1999, p. 135-136; Ciugudean 2000, p. 66.

⁹⁷ Popa C.I. 1999, p. 136; Ciugudean 2000, p. 66.

⁹⁸ Roska 1942, p. 101-102; Kalmar-Maxim 1999, p. 148.

⁹⁹ *Ibidem*.

¹⁰⁰ Andrițoiu 1988-1991, p. 30; 1992, p. 120; Ciugudean 1996, p. 40-41; 1998, p. 70.

¹⁰¹ Roska 1942, p. 101-102; Kalmar-Maxim 1999, p. 148.

¹⁰² *Ibidem*.

☒

45. Câinelu de Jos (comuna Șoimuș)

a) Din hotarul localității provine un topor din piatră șlefuită.¹⁰⁴

☒

46. Câmpu lui Neag (orașul Uricani)

a) *Peștera Nr. 4 de la Scocul Scorotei*. Cavitatea se află pe versantul din stânga *Văii Scocul Scorotei*, afluent al Jiului de Vest, în apropierea refugiului alpin Câmpușel. Aici s-au descoperit doar urme ale animalelor specifice paleoliticului mijlociu.¹⁰⁵

☒

47. Câmpuri-Surduc (comuna Gurasada)

a) Aici s-au descoperit fragmente ceramice Wietenberg.¹⁰⁶

☒

48. Cârjiți (comună)

a) **Punctul *La Grohote sau Grohote***. În hotarul localității s-au descoperit materiale ceramice aparținând culturii Coțofeni și Wietenberg.¹⁰⁷

b) În localitate este amintită o locuire a culturii Turdaș.¹⁰⁸

c) **Punctul *Grohotea, La Grohote sau Cariera Cârjiți***. Așezarea romană care deservește cariera se află pe malul *Pârâului Trestia* și suprapune o alta preistorică (cultura Coțofeni și grupul cultural Șoimuș).¹⁰⁹

☒

49. Cerișor (comuna Lelese)

a) *Peștera de la Cerișor, Peștera Nr. 1 sau Peștera Mare*. Peștera se află pe versantul din dreapta *Văii Runcului*, la toponimicul *Dealul Romanului*, la circa 650 m NE de satul Cerișor. Materialele arheologice de aici aparțin culturii Starčevo-Criș, Turdaș, Petrești, Tiszapolgár, Bodrogkeresztúr, Coțofeni, Wietenberg și epocii târzii a bronzului.¹¹⁰

b) *Peștera Cauce*. Peștera este situată în bazinul hidrografic al *Văii Runcului*, pe versantul din dreapta acesteia, la circa 1,5 km NNE de sat. Materialele arheologice din această peșteră aparțin culturilor Starčevo-Criș, Turdaș, Petrești, Tiszapolgár, Bodrogkeresztúr, Coțofeni, Wietenberg și epocii târzii a bronzului.¹¹¹

c) *Peștera Nr. 2 sau Peștera Mică*. Peștera se află la NE de sat, alături de *Peștera Nr. 1*. Materialele arheologice descoperite aici aparțin culturilor Coțofeni și Wietenberg.¹¹²

d) *Peștera Nr. 3*. Peștera se află mai jos de *Peștera Nr. 1*. Materialele arheologice descoperite aici aparțin culturii Coțofeni.¹¹³

e) *Peștera Nr. 4 de la Crăciuneasca*. Peștera se află la S de satul Cerișor, la extremitatea exploatării de suprafață de la Crăciuneasa. Materialele arheologice descoperite aici aparțin culturii Coțofeni.¹¹⁴

f) **Punctul *La Pârloage***. La SE de satul Cerișor, pe o șa împădurită ocupând o suprafață de circa 250 m², se află o așezare din vremea culturii Coțofeni și Wietenberg.¹¹⁵

☒

50. Certeju de Sus (comună)

a) În sat s-a semnalat o locuire neolitică.¹¹⁶

☒

51. Chergheș (comuna Cârjiți)

a) *Peștera Măgura*. Materialele arheologice descoperite în această peșteră aparțin culturii Coțofeni.¹¹⁷

¹⁰³ Roska 1942, p. 102, nr. 16.

¹⁰⁴ Andrișoiu 1978a, p. 67.

¹⁰⁵ Păunescu 2001, p. 225-226.

¹⁰⁶ Rotea 1993, p. 28; Boroffka 1994, p. 94.

¹⁰⁷ Roska 1942, p. 121, nr. 92; Roman 1976, p. 80; Andrișoiu 1978a, p. 67; 1992, p. 121; Boroffka 1994, p. 31; Ciugudean 2000, p. 68.

¹⁰⁸ Roska 1942, p. 121; Kalmar-Maxim 1999, p. 148.

¹⁰⁹ Rișcuța 1997-1998, p. 104; Luca 1999a, p. 10-11; 2004, p. 45; Luca et alii 1998, p. 30; 2004, p. 53; Boroneanț 2000, p. 142.

¹¹⁰ Andrișoiu 1979, p. 20; Luca 1999a, p. 5, 6; 1999b, p. 8; 2004, p. 33-34; Luca et alii 1997, p. 18; 1998, p. 26; 2001a; 2004, p. 27; Ciugudean 2000, p. 67; Roman et alii 2000; Sztancs și Beldiman 2004.

¹¹¹ Boroffka 1994, p. 94; Luca 1999a, p. 6-7; 1999-2000, p. 55; 2004, p. 35-39; Luca et alii 1997, p. 18; 1998, p. 27; 1999b, p. 8, 14, 16; 2000, p. 29; 2001b, p. 3-4; 2004; 2004a; Ciugudean 2000, p. 67; Beldiman și Sztancs 2004.

¹¹² Luca 2004, p. 34; Luca et alii 2004, p. 27-29.

¹¹³ Luca 2004, p. 34-35; Luca et alii 2004, p. 29.

¹¹⁴ Luca 2004, p. 39; Luca et alii 2004, p. 32-33.

¹¹⁵ Luca 2004, p. 45; Luca et alii 2004, p. 54.

¹¹⁶ Roska 1942; p. 149; Kalmar-Maxim 1999, p. 149.

¹¹⁷ Luca 2004, p. 39; Luca et alii 2004, p. 34.

b) Un **depozit de bronzuri** din seria Cincu-Suseni (Ha A₁) este descoperit pe teritoriul localității la o dată neprecizată.¹¹⁸

✘

52. Chimindia (comuna Hărău)

a) În hotarul localității s-au descoperit materiale ceramice Coțofeni.¹¹⁹

b) În centrul satului s-a descoperit o piesă litică fără atribuire culturală.¹²⁰

✘

53. Chitid (comuna Boșorod)

a) **Punctul La Plopi.** În hotarul localității, pe un platou situat la sudul localității, se semnalează o așezare aparținând culturii Turdaș.¹²¹

b) În anul 1836, la nord de localitate, s-au descoperit bare mici de aur.¹²²

c) Aici s-a descoperit un celt din bronz de tip transilvănean.¹²³

✘

54. Ciclovina (comuna Boșorod)

a) **Peștera Uscată, Peștera Csolnaky sau Peștera Mare.** Peștera se află în carstul din Valea Luncanilor, versantul din dreapta, la circa 1,5 km sud de sat. Cavitata este săpată în masivul *Dâlma Ponoricului*. Aceasta a fost cercetată în anul 1911. Márton Roska găsește mai multe niveluri succesive (musteriene, aurignaciene, Starčevo-Criș, eneolitic târziu).¹²⁴

b) **Peștera Ciclovina cu Apă.** Peștera se află în versantul vestic al *Văii Ponorici*, la 10 m deasupra ponoarelor și la 6 km de *Peștera Cocoșului*. În anul 1953 s-a descoperit un **depozit de bronzuri** din seria Cincu-Suseni (Ha A₁), mărgele de sticlă și ceramică hallstattiană. Márton Roska afirmă că aici ar fi, pe pereții peșterii, și incizii realizate de om.¹²⁵

c) **Peștera Suspendată de la Ciclovina.** În aval de *Peștera Uscată* și de *Peștera cu Apă* se află această cavitate. Materialele arheologice recoltate aici aparțin perioadei hallstattiene.¹²⁶

d) **Peștera de la Trecătoare.** Aici s-a descoperit o vatră paleolitică.¹²⁷

e) **Punctul Vârful Țâfla.** Între Ciclovina și cetatea Piatra Roșie se află o așezare aparținând culturii Coțofeni.¹²⁸

✘

55. Cigmău (comuna Geoagiu)

a) **Peștera prăbușită Besericiuța.** Peștera din spatele Măgurii a fost locuită în eneolitic.¹²⁹

b) Pe teritoriul localității sunt descoperiri Coțofeni.¹³⁰

c) **Punctul Măgura.** De aici provin câteva obiecte de aur.¹³¹

✘

56. Cinciș-Cerna (comuna Teliucu Inferior)

a) **Punctul Motel.** Într-o livadă de pruni s-a descoperit o așezare aparținând culturii Coțofeni.¹³²

b) **Punctul Casa Albă.** Descoperirile s-au efectuat pe plaja din fața motelului (epoca bronzului).¹³³

c) **Punctul Popeasca Nord.** Punctul se află la nord-estul actualului sat Cinciș. Materialele arheologice descoperite aici aparțin culturii Petrești.¹³⁴

¹¹⁸ Roska 1942, p. 121, nr. 89; Rusu M. 1963, p. 207; Andrișoiu 1971; 1974-1975, p. 397; Petrescu-Dîmbovița 1977, p. 88; Luca 2004, p. 45; Luca et alii 2004, p. 54.

¹¹⁹ Roska 1942, p. 121, nr. 99.

¹²⁰ Ibidem.

¹²¹ Drașovean și Rotea 1984-1985; Luca 1996, p. 21; 1999b, p. 14; Kalmar-Maxim 1999, p. 150.

¹²² Roska 1942, p. 130, nr. 215; Popescu D. 1956, p. 199.

¹²³ Andrișoiu 1976, p. 395-396; 1992, p. 121.

¹²⁴ Roska 1924, p. 11, 13, 15; 1942, p. 62, nr. 81; Ploșor 1935-1936, p. 43, 50, 68-69; 1956, p. 14-15, 30; Vlassa 1964a, p. 14; Bitiri 1965, p. 11; Roman 1976, p. 81; Andrișoiu 1978a, p. 67; Jungbert 1978, p. 14-16; Drașovean 1981, p. 34; Kalmar-Maxim 1999, p. 151; Luca 1999b, p. 8; Luca et alii 1997, p. 17; 1998, p. 23; Ciugudean 2000, p. 68; Boroneanț 2000, p. 74-75; Boroffka 2001, p. 396, 399; Boroneanț și Boroneanț 2002, p. 33; Păunescu 2001, p. 226-232; *** 1994, p. 302.

¹²⁵ Rusu M. 1963, p. 207; Petrescu-Dîmbovița 1977, p. 89; Nemeș 1988-1991, p. 35; Luca et alii 1997, p. 17; Kacsó 1999, p. 114, 115; Boroneanț 2000, p. 74; Boroffka 2001, p. 396; *** 1994, p. 302.

¹²⁶ Luca 1999a, p. 5; Luca et alii 1997, p. 17; 1998, p. 26; Kacsó 1999, p. 114.

¹²⁷ Macrea și Crișan 1964, p. 352; Păunescu 2001, p. 232.

¹²⁸ Roman 1976, p. 84; Andrișoiu 1978a, p. 68; Tatu et alii 1988-1991, p. 94; Ciugudean 2000, p. 68, 77; Luca 2004, p. 46.

¹²⁹ Roska 1942, p. 58, nr. 48; Andrișoiu 1978a, p. 67; Kalmar-Maxim 1999, p. 151.

¹³⁰ *** 1994, p. 300.

¹³¹ Ibidem.

¹³² Dragotă et alii 1999, p. 82; Luca 1999a, p. 7; 2004, p. 45-46; Luca et alii 1998, p. 27-28; 2004, p. 54; Ciugudean 2000, p. 67.

¹³³ Luca 1998, p. 30-31; Dragotă et alii 1999, p. 82.

- d) **Punctul Siliște.** În acest punct au fost identificate vestigii preistorice.¹³⁵
e) **Punctul Curtea Școlii.** În acest punct au fost identificate vestigii preistorice.¹³⁶

☒

57. Ciopeia (comuna Sântămăria Orlea)

a) **Punctul Ploștina.** În hotarul localității se semnalează o așezare aparținând neoliticului mijlociu. Zoia Kalmar afirmă că aici nu sunt elemente turdășene.¹³⁷

b) **Punctul Maleea.** Pe platoul cu acest nume, aflat la vest de DN 66, pe malul din dreapta al *Văii Ploștina*, s-a descoperit o așezare neolitică târzie, din cultura Petrești.¹³⁸

c) **Punctul Purcărețu.** În acest punct din hotarul localității, la cota 866, s-a descoperit ceramică Coțofeni.¹³⁹

☒

58. Ciula Mare (comuna Răchitova)

a) În vatra satului, pe un platou aflat la confluența a două văi, s-a descoperit ceramică Coțofeni și de epoca bronzului.¹⁴⁰

☒

59. Ciulpăz (comuna Peștișu Mic)

a) **Peștera Bulgărelu.** Peștera este amplasată pe versantul din stânga *Văii Zlaștiului*, în partea de est a satului Ciulpăz. Materialele arheologice descoperite aici aparțin culturilor Coțofeni, Wietenberg și Hallstattului.¹⁴¹

b) În hotarul localității este semnalată o așezare preistorică.¹⁴²

c) **Punctul Dosul Brăiței sau Dâlma Brăiței.** În apropierea cetății Costești, la SV de ea, s-au descoperit și fragmente ceramice Coțofeni (eneolitic târziu).

d) **Punctul Cetățuia, Cetățuie sau Cetate.** Cea mai veche locuire de aici aparține culturii Coțofeni.

☒

60. Covragiu (comuna Bretea Română)

a) La vest de localitate, la circa 100-150 m sud de punctul trigonometric, au fost descoperite materiale ceramice aparținând culturii Coțofeni.¹⁴³

☒

61. Cozia (comuna Cârjiți)

a) **Punctul Cota + 686.** În hotarul localității s-au descoperit materiale ceramice aparținând culturii Coțofeni.¹⁴⁴

b) Aici s-a descoperit un topor de cupru cu brațele în cruce.¹⁴⁵

c) **Punctul Piatra Coziei sau Piatra Cozia.** În acest loc s-au descoperit și materiale ceramice Coțofeni și Wietenberg.¹⁴⁶

☒

62. Crăciunești (comuna Băița)

a) **Peștera Balogu sau Peștera Szabó József.** Cavitatea se află în Munții Metaliferi, carstul din Valea Căianului, Măgura Feredeului. În Muzeul din Deva se află materialele arheologice din peșteră descoperite prin săpăturile lui Márton Roska (urme musteriene). Din punct de vedere cronologic și cultural ceramica aparține culturii Starčevo-Criș II, dar și culturii Coțofeni, bronzului timpuriu și culturii Wietenberg.¹⁴⁷

---

¹³⁴ Roman și Diaconescu 2002, p. 7; Luca 2004, p. 46; Luca et alii 2004, p. 54-55.

¹³⁵ Răceanu și Brâncoveanu 1974, p. 18.

¹³⁶ Idem., p. 18-19.

¹³⁷ Kalmar 1984, p. 392; Kalmar-Maxim 1999, p. 151; Kalmar și Tatu 1984-1985, p. 91-92; Nemeș 1988-1991, p. 36; Luca 1996, p. 21; 1999b, p. 14.

¹³⁸ Nemeș 1988-1991, p. 36; Tatu et alii 1988-1991, p. 94; Kalmar-Maxim 1999, p. 151.

¹³⁹ Nemeș 1988-1991, p. 36; Tatu et alii 1988-1991, p. 94; Ciugudean 2000, p. 68; Luca 2004, p. 46.

¹⁴⁰ Nemeș 1988-1991, p. 36; Tatu et alii 1988-1991, p. 94.

¹⁴¹ Roska 1942, p. 65, nr. 68; Andrițoiu 1978a, p. 67; Kalmar-Maxim 1999, p. 152; Roman et alii 2003; Roman și Diaconescu 2004; 2004a; Luca 2004, p. 39-40; Luca et alii 2001a; 2002a; 2004, p. 34-35.

¹⁴² Luca 2004, p. 46; Luca et alii 2004, p. 55.

¹⁴³ Nemeș 1988-1991, p. 37.

¹⁴⁴ Roman 1976, p. 81; Ciugudean 2000, p. 69; Luca 2004, p. 46; Popa C.I. 2004, p. 113-114.

¹⁴⁵ Andrițoiu 1971, p. 37, 39, 40.

¹⁴⁶ Andrițoiu 1978a, p. 67; 1992, p. 121; Boroffka 1994, p. 34.

¹⁴⁷ Roska 1942, p. 117, nr. 30; Ploșor 1935-1936, p. 43, 50, 69; Roman 1976, p. 81; Jungbert 1979, p. 391; Andrițoiu 1978a, p. 68; 1985, p. 12; 1986-1987, p. 51; 1988-1991, p. 26; 1992, p. 121; Boroffka 1994, p. 34; Ciugudean 1996, p. 43; 2000, p. 69; 2002, p. 97; Rișcuța 1997-1998, p. 104-105; Kalmar-Maxim 1999, p. 154; Boroneanș 2000, p. 75; Păunescu 2001, p. 237-238; Roman et Diaconescu 2002, p. 7-8; Luca 2004, p. 40.

b) Peștera Șura de Jos sau Șura de Jos de la Măgura Băiței. Peștera se află în Munții Metaliferi, carstul din Valea Căianului, Dealul Măgura Băiței. Între alte materiale arheologice de aici (paleolitice) se mai află și ceramică din epoca timpurie a bronzului și culturii Wietenberg.¹⁴⁸

c) Peștera Csürok (tot Șura ?). Și din această peșteră apar materiale ceramice din epoca timpurie a bronzului.¹⁴⁹

d) Peștera cu Trei intrări sau Șura de Mijloc. Peștera se află în masivul calcaros Măgura. Aici se află trei niveluri aparținând culturii Coțofeni și Hallstattului timpuriu.¹⁵⁰

e) Peștera Groapa Lupului sau Gaura Lupului. Cavitatea se află în Munții Metaliferi, carstul Valea Căianului, Măgura Feredeului. În peșteră s-au descoperit oase de *Ursus spelaeus* cu urme de prelucrare și trei așchii de cuarțit.¹⁵¹

f) Peștera Zidul de Sus II sau Peștera Hunfalvi János. Aici s-au descoperit resturi de faună paleolitică, dar și materiale ceramice Coțofeni.¹⁵²

g) Din hotarul localității provine un topor de cupru eneolitic de tip Târgu Ocna.¹⁵³

h) În hotarul localității s-a descoperit o verigă de aur cu secțiunea pătrată datată în Bz D-Ha A.¹⁵⁴

✘

63. Crăguiș (comuna Unirea)

a) Punctul Locul Urișilor. În hotarul localității, între drumul spre Crăguiș și pâraul de la est de acesta, la 400-500 m de șoseaua Unirea – Hațeg, se semnalează o așezare aparținând culturilor Turdaș și Petrești.¹⁵⁵

b) Punctul Holda lui Bolduș. La sud de sat, pe malul din dreapta Pârâului Crăguiș, s-a descoperit ceramică aparținând culturii Petrești.¹⁵⁶

✘

64. Cristur (municipiul Deva)

a) Punctul Coasta Buciumului. În hotarul localității s-a descoperit o așezare aparținând culturii Coțofeni.¹⁵⁷

✘

65. Crișcior (comună)

a) Punctul Pietroasa sau Dealul Pietroasa. La poalele dealului cu acest nume s-a descoperit un topor de piatră, perforat, atribuit culturii Coțofeni.¹⁵⁸

✘

66. Crivadia (comuna Bănița)

a) Peștera Gaura Oanei. Materialele arheologice recoltate din această peșteră aparțin culturii Coțofeni.¹⁵⁹

b) Peștera de pe Valea Munceilor. În peșteră s-au descoperit vetre de foc și artefacte neîncadrate cronologic și cultural.¹⁶⁰

✘

67. Cucuiș (comuna Beriu)

a) Punctul Golu sau Dealul Golu. Cercetările arheologice efectuate aici au dus și la descoperirea unei fortificații hallstattiene.¹⁶¹

b) Punctul În grădina lui Dumitrescu Vanea. Aici s-au descoperit fragmente ceramice hallstattiene.¹⁶²

¹⁴⁸ Roska 1942, p. 117, nr. 30; Ploșșor 1935-1936, p. 70; Roman 1976, p. 81; Jungbert 1979, p. 391; Andrițoiu 1978a, p. 68; 1986-1987, p. 51; 1986-1987a, p. 610; 1988-1991, p. 26; 1992, p. 121; Boroffka 1994, p. 34; Ciugudean 1996, p. 43; 2000, p. 69; Rîșcuța 1997-1998, p. 105; Kalmar-Maxim 1999, p. 154; Boroneanț 2000, p. 75; Păunescu 2001, p. 236-237; Luca 2004, p. 40.

¹⁴⁹ Roman 1976, p. 81; Rîșcuța 1997-1998, p. 105; Ciugudean 2000, p. 69.

¹⁵⁰ Andrițoiu 1978a; 1979, p. 21-22; Giurgiu-Ardeu 1995-1996, p. 200; Ciugudean 1996, p. 43; 2000, p. 69; Luca 2004, p. 40.

¹⁵¹ Roska 1942, p. 117-118, nr. 30; Ploșșor 1935-1936, p. 43, 50, 69; Morintz 1972, p. 335-336; Andrițoiu 1978a, p. 68; Jungbert 1979, p. 392; Boroneanț 2000, p. 76; Păunescu și Boros 2000; Păunescu 2001, p. 234-236; Luca 2004, p. 40.

¹⁵² Păunescu 2001, p. 238.

¹⁵³ Roska 1942, p. 110, nr. 73; Vulpe 1975, p. 50; Kalmar-Maxim 1999, p. 154.

¹⁵⁴ Popescu D. 1956, p. 199; Andrițoiu 1992, p. 121.

¹⁵⁵ Kalmar și Tatu 1984-1985, p. 92; Nemeș 1988-1991, p. 37; 1995-1996, p. 344, 349; Tatu et alii 1988-1991, p. 95, 102; Kalmar-Maxim 1999, p. 154; Luca 1996, p. 22; 1999b, p. 14.

¹⁵⁶ Nemeș 1988-1991, p. 37; 1995-1996, p. 344; Tatu et alii 1988-1991, p. 95; Kalmar-Maxim 1999, p. 154.

¹⁵⁷ Roska 1942, p. 235; Roman 1976, p. 81; Andrițoiu 1978a, p. 68; Ciugudean 2000, p. 69; Luca 2004, p. 46.

¹⁵⁸ Andrițoiu 1978a, p. 68; Rîșcuța 1995-1996, p. 273.

¹⁵⁹ Luca 2005, p. 85.

¹⁶⁰ Tomuș 2000, p. 5, 12.

¹⁶¹ Căstăian 1995a, p. 121; *** 1996, p. 38-39.

¹⁶² Luca 2005, p. 86.

c) **Punctul Colnic.** În interiorul cetății medievale s-au descoperit materiale ceramice aparținând culturii Coțofeni.¹⁶³

✘

68. Dâncu Mare (comuna Mărtinești)

a) Înainte de intrarea dinspre sud în Dâncu Mare, s-au recoltat, dintr-o râpă, două fragmente ceramice hallstattiene.¹⁶⁴

✘

69. Densuș (comună)

a) **Punctul Satul lui Cremene.** Platoul pe care se află așezarea se află pe malul din dreapta Văii Galbena. Din acest punct drumul coboară spre sat. Așezarea se încadrează în epoca neolitică și epoca bronzului.¹⁶⁵

b) **Depozite de bronzuri.** În hotarul localității s-au descoperit bare de bronz preistorice (*Densuș I*).¹⁶⁶ Din locuri neprecizate provin un celt, două fragmente dintr-un ferăstrău, trei fragmente dintr-o sabie, două fragmente dintr-un vas și două creaturi triunghiulare, toate din bronz și din epoca bronzului (*Densuș II*).¹⁶⁷ De aici provine o rapieră din bronz.¹⁶⁸

✘

70. Deva (municipiu reședință de județ)

a) **Punctul Mina de Cupru.** Mina de cupru se află pe o terasă înaltă, la circa 300 m de cursul actual al Mureșului. Materialele arheologice descoperite aici aparțin culturii Starčevo-Criș IIIB, poate IVA, Coțofeni și epocii timpurii a bronzului.¹⁶⁹

b) **Punctul Cimitirul Reformat.** Aici s-ar fi descoperit ceramică turdășeană, dar și Wietenberg.¹⁷⁰

c) **Punctul Ceangăii.** La extremitatea estică a municipiului Deva au fost cercetate urmele unei așezări preistorice ce se poate încadra cronologic și cultural la sfârșitul culturii Tiszapolgár și începutul culturii Bodrogresztúr, dar și începutului culturii Coțofeni.¹⁷¹

Cimitirul Ceangăilor. Aici s-au descoperit urme Turdaș, Coțofeni, epocii bronzului (cultura Wietenberg) și Hallstattului timpuriu.¹⁷²

d) **Punctul Cartierul Viile Noi.** De aici provin materiale ceramice Wietenberg și de la sfârșitul epocii bronzului și începutul Hallstattului (și obiecte din bronz).¹⁷³

e) **Punctul Dâmbul Popii și / sau Strada Depozitelor.** În acest punct se află o așezare din vremea epocii timpurii a bronzului și a Hallstattului timpuriu. S-a cercetat și o necropolă Wietenberg alcătuită din 17 morminte.¹⁷⁴

f) **Punctul Dealul Cetății.** Cele mai vechi urme de locuire de pe acest deal aparțin neoliticului, eneoliticului și epocii bronzului. Pe deal s-a descoperit, în anul 1847, o brățară din bronz. Din epoca târzie a bronzului (Bz D-Ha A) face parte un **depozit de bronzuri** (Seria Uriu-Domănești; *Deva II*). Tot pe *Cetate* s-a descoperit un **depozit de bronzuri** din seria Cincu-Suseni (Ha A₁; *Deva IV*). Sub dealul pe care se află cetatea s-a descoperit, la o dată neprecizată, încă un **depozit de bronzuri** din seria Cincu-Suseni (Ha A₁; *Deva III*). Pe deal s-au descoperit și obiecte din bronz izolate.

¹⁶³ Căstăian 1995a.

¹⁶⁴ Luca 1997, p. 21.

¹⁶⁵ Tatu et alii 1988-1991, p. 95; Andrițoiu 1992, p. 121; Nemeș 1995-1996, p. 344; Kalmar-Maxim 1999, p. 156; Popa C.I. 1999, p. 122, 134-135.

¹⁶⁶ Andrițoiu 1974-1975, p. 397.

¹⁶⁷ Roska 1942, p. 66, nr. 21; Nemeș 1988-1991, p. 37.

¹⁶⁸ Gogâltan 1997.

¹⁶⁹ Rusu M. 1977, p. 210; Andrițoiu 1978a, p. 68; 1985, p. 12; 1992, p. 121; Ciugudean 1996, p. 44; 1998, p. 70; Rișcuța 1999-2000; Roman și Diaconescu 2002, p. 15.

¹⁷⁰ Andrițoiu 1974-1975a, p. 394; 1992, p. 121; Rotea 1993, p. 31; Boroffka 1994, p. 39; Kalmar-Maxim 1999, p. 156.

¹⁷¹ Székely 1964, p. 125; Vlăsa 1964, p. 361; 1969, p. 31; Kacsó 1969, p. 54; Roman 1971, p. 95; 1973, p. 60; 1978, p. 219; Andrițoiu 1974-1975a, p. 394; 1978a, p. 68; 1985, p. 10; Dumitrașcu 1975, p. 28, 30-31; Lazarovici 1975, p. 12, 16, 17; 1983, p. 7, 15; Roman 1976, p. 81; Pădureanu 1982, p. 33; Gogâltan et alii 1992, p. 13; Luca 1994, p. 187; 1998-2000, p. 308; 1999, p. 51; 1999b, p. 18; 1999-2000, p. 69; 2004, p. 46; Kalmar-Maxim 1999, p. 156; *** 1996b, p. 50.

¹⁷² Roska 1942, p. 67, nr. 36; Rusu M. 1977, p. 203; Andrițoiu 1969, p. 37; 1978, p. 65; 1979, p. 22-23; 1982-1983, p. 125, 130-131; 1986-1987, p. 47, 51; 1988-1991, p. 28, 30; 1992, p. 121; Andrițoiu și Albu 1969, p. 60; Vasiliev 1992, p. 20; Boroffka 1994, p. 38; Giurgiu-Ardeu 1995-1996, p. 201; Ciugudean 2000, p. 70.

¹⁷³ Popescu D. 1969, p. 541; Andrițoiu 1969, p. 37-46; 1974-1975a, p. 396; 1978, p. 66; 1979, p. 22; 1982-1983, p. 125, 130-131; 1988-1991, p. 30; 1992, p. 121, 122; Vasiliev 1992, p. 21-22; Rotea 1993, p. 31; Boroffka 1987, p. 67; 1994, p. 38-39; Drașovean 1996, p. 273-274; *** 1996b, p. 51; *** 2000, p. 69.

¹⁷⁴ Popescu D. 1969, p. 541; Andrițoiu 1974-1975a, p. 396-397; 1978b; 1979, p. 22; 1986-1987, p. 47, 51, 58, 61; 1992, p. 121; 1994, p. 147 și urm.; Rotea 1993, p. 31; Boroffka 1994, p. 39; Giurgiu-Ardeu 1995-1996, p. 201; Popa C.I. 1998, p. 52-53.

Pe pantele dealului s-au realizat sondaje arheologice în urma cărora au rezultat materiale ceramice Turdaș, Coțofeni, Wietenberg, hallstattiene timpurii și scitice.¹⁷⁵

g) Dealul *Piatra Coziei*. Stratigrafia de pe deal cuprinde un strat Coțofeni și un altul Wietenberg.¹⁷⁶

h. Dealul *Mișoveț sau Măgura Mișoveț*. Aici s-a descoperit o așezare aparținând culturii Coțofeni și o alta încadrată în cultura Wietenberg.¹⁷⁷

i) Punctul *Microraiion 15 sau Micro 15*. Punctul se află lângă *Cimitirul ceangăilor*. Aici se găsesc și urme din vremea culturii Coțofeni, Wietenberg, Hallstatt și dacică (un cuptor și monede).¹⁷⁸

j) Punctul *Magna Curia*. Aici s-a descoperit un nivel aparținând epocii timpurii a bronzului.¹⁷⁹

k) Punctul *Viile Carolina*. În acest punct s-au descoperit morminte scitice de inhumatie. Tot aici s-au descoperit și materiale ceramice neolitice și eneolitice (aceiași tip de descoperiri sunt semnalate și în punctul *Sub Vii*).¹⁸⁰

l) Punctul *Strada Aurel Vlaicu*. Aici s-au descoperit artefacte preistorice.¹⁸¹

m) Punctul *Tăualaș*. În cartierul cu același nume, aflat la est de *Gara CFR*, se semnalează o așezare aparținând culturii Turdaș cu mai multe niveluri de locuire. Unii cercetători consideră că așezarea este reprezentativă pentru un aspect specific și independent al culturii Turdaș. După opinia noastră situl reprezintă o fază clasică a culturii amintite.¹⁸²

n) Punctul *Cartierul Gojdu*. Materialele ceramice descoperite aici aparțin culturii Turdaș.¹⁸³

o) Punctul *Strada Lenin*. Aici s-au descoperit materiale ceramice aparținând culturii Coțofeni.¹⁸⁴

p) Depozite de bronzuri. Depozit de bronzuri descoperit în anul 1907 (*Deva I*) datat în epoca mijlocie a bronzului.¹⁸⁵ Pentru **depozitele de bronzuri *Deva II-IV*** vezi *Dealul Cetății*.

r) Punctul *Strada Progresului*. Aici s-au descoperit vase ceramice aparținând culturii Wietenberg.¹⁸⁶

s) La 300 m vest de acest loc s-a descoperit un mormânt de femeie datat în Ha B₂.¹⁸⁷

ș) Punctul *Strada Hărăului*. Aici s-au descoperit materiale ceramice Wietenberg.¹⁸⁸

t) La est de *Cetate* s-au descoperit morminte scitice de inhumatie.¹⁸⁹

ț) Dintr-un loc neprecizat provine o valvă a unui tipar de topor de tip Balșa.¹⁹⁰

☒

71. Dobra (comună)

a) Punctul *Grădina lui Lázár Árpád*. Pe teritoriul localității s-au descoperit mai multe culturi din bronz (**depozit ?**).¹⁹¹

☒

72. Dumbrava (comuna Peștișu Mic)

a) Peștera de la Dumbrava sau Peștera cu Apă. Peștera se află în amonte de satul Nandru, pe *Valea Roatei*. Prin ea trece râul Petac. Materialele arheologice descoperite aici aparțin neoliticului timpuriu (cultura Starčevo-Criș), culturii Coțofeni, Wietenberg, Hallstattului timpuriu și culturii Basarabi.¹⁹²

☒

¹⁷⁵ Roska 1942, p. 67-68, nr. 36; Nestor 1941-1942; Alexandrescu 1966, p. 167, 176; Albu 1971; 1971a, p. 57-60; Andrițoiu 1969, p. 37; 1973; 1974-1975a, p. 394, 395-396, 397-398; 1978a, p. 68; 1986-1987, p. 47, 51, 54-55, 57; 1988-1991, p. 25, 26, 27, 29; 1992, p. 121, 122; Roman 1976, p. 81; Petrescu-Dîmbovița 1977, p. 57, 91-92; Rotea 1993, p. 31; 1994, p. 41 și urm.; Boroffka 1994, p. 39; Kalmar-Maxim 1999, p. 156; Rișcuța 1999-2000; Ciugudean 2000, p. 70; Luca 2004, p. 46; Popa C.I. 2004, p. 114; *** 1996b, p. 50-51.

¹⁷⁶ Andrițoiu 1974-1975a, p. 395; Rotea 1993, p. 31.

¹⁷⁷ Andrițoiu 1974-1975a, p. 395; Marc 2003.

¹⁷⁸ Popescu D. 1968, p. 686-687; 1969, p. 523; Andrițoiu 1974-1975a, p. 394-395, 397; 1979, p. 22; 1994, p. 147 și urm.; *** 2000, p. 69.

¹⁷⁹ András 1993; Rișcuța 1998; *** 1996a, p. 41.

¹⁸⁰ Kalmar-Maxim 1999, p. 156; *** 1996b, p. 51.

¹⁸¹ *** 1996b, p. 51.

¹⁸² Dumitrescu H. 1966; 1984; Lazarovici 1973, p. 43, 44; 1977a, p. 224-225; Andrițoiu 1974-1975a, p. 393-394; Bulai-Știrbu 1984; Kalmar 1984, p. 393; Kalmar-Maxim 1999, p. 156; Lazarovici și Dumitrescu H. 1985-1986; Drașovean și Rotea 1986, p. 11; Luca 1996, p. 22; 1999b, p. 14, 16; 1999-2000, p. 62; Drașovean 1997, p. 7-8; Drașovean și Mariș 1998, p. 99; *** 1996b, p. 50.

¹⁸³ Andrițoiu 1974-1975a, p. 394.

¹⁸⁴ Rotea 1986-1987; Ciugudean 2000, p. 70; Luca 2004, p. 46.

¹⁸⁵ Rusu M. 1963, p. 207; Andrițoiu 1974-1975, p. 397; 1992, p. 121; Petrescu-Dîmbovița 1977, p. 40.

¹⁸⁶ Andrițoiu 1974-1975a, p. 395; 1992, p. 121; Rotea 1993, p. 31; Boroffka 1994, p. 38.

¹⁸⁷ Andrițoiu 1974-1975a, p. 396; 1979, p. 22.

¹⁸⁸ Andrițoiu 1992, p. 121; Boroffka 1994, p. 39-40.

¹⁸⁹ *** 1996b, p. 51.

¹⁹⁰ Andrițoiu 1992, p. 122.

¹⁹¹ Roska 1942, p. 110, nr. 72; Andrițoiu 1992, p. 122.

¹⁹² Luca 1999a, p. 5; 1999b, p. 8; 2004, p. 40; Luca et alii 1997, p. 18; 1998, p. 26; 2004, p. 35-36; Ursuțiu 2002, p. 92.

73. Dumești (comuna Vorța)

a) **Depozite de bronzuri. Depozitul de bronzuri** de aici a fost descoperit în anul 1895 și face parte din seria Cincu-Suseni (Ha A₁).¹⁹³

☒

74. Fărcădin (comuna Unirea)

a) **Punctul Măeriște sau Măeriște.** De aici, de pe un platou aflat la confluența văilor *Galbena* și *Ortovarița*, provine ceramică neolitică și de epoca bronzului înrudită cu grupul cultural Balta Sărată (Wietenberg).¹⁹⁴

☒

75. Federi (comuna Pui)

a) **Peștera Federi.** În acest punct s-au descoperit materiale ceramice specifice epocii bronzului, cultura Wietenberg.¹⁹⁵

b) **Peștera Nr. 1 de la Coasta Vacii de la Federi.** Peștera se află în Munții Sebeșului, bazinul Ohaba, sub înălțimea Fruntea Mare. Aceasta este și mai mare decât prima. Aici s-au descoperit unelte și arme paleolitice. În peșteră se află materiale arheologice din paleolitic (cultura Aurignaciană) până în eneolitic târziu (cultura Coțofeni) și începutul epocii bronzului.¹⁹⁶

c) **Peștera Nr. 2 de la Coasta Vacii de la Federi.** Peștera se află în *Munții Sebeșului*, bazinul Ohaba, sub înălțimea *Fruntea Mare*, sub *Peștera Nr. 1*. Aici s-au descoperit materiale cioplite musteriene, dar și straturi de arsură, fără alte precizări.¹⁹⁷

d) **Peștera Nr. 3 de la Coasta Vacii de la Federi.** Peștera se află în Munții Sebeșului, bazinul Ohaba, sub înălțimea Fruntea Mare, în stânga Peșterii Nr. 2. De aici provin câteva răzuitoare musteriene.¹⁹⁸

e) **Peștera Cocoșului sau Gaura Cocoșului de la Federi.** Cavitatea se află localizată în Munții Sebeșului, bazinul Ohaba, Dealul Piatra Muntenilor, în fașa peșterilor de la Coasta Vacii. Urmele de aici sunt musteriene, aurignaciene, eneolitice finale și de epoca bronzului (cultura Wietenberg).¹⁹⁹

f) **Peștera Nr. 1 din Piatra Muntenilor sau Coridorul din Piatra Muntenilor.** Peștera se află în Munții Sebeșului, bazinul Ohaba, Dealul Piatra Muntenilor, lângă peștera Gaura Cocoșului. Aceasta este și mai mare decât prima. Aici s-au descoperit unelte și arme paleolitice (cultura Musteriană). În peșteră se află materiale arheologice din neolitic / eneolitic și de începutul epocii bronzului.²⁰⁰

g) Pe valea râului care izvorăște din *Piatra Muntenilor* s-a descoperit ceramică Coțofeni.²⁰¹

☒

76. Fizeș (comuna Băița)

a) Aici s-a descoperit un lanț de aur format din 9 verigi databil în Bz D-Ha A.²⁰²

b) În localitate s-au descoperit unelte din piatră neolitică.²⁰³

☒

77. Fizești (comuna Pui)

a) În hotarul localității s-a descoperit un topor de piatră șlefuită.²⁰⁴

☒

78. Folt (comuna Rapoltu Mare)

a) În hotarul localității se semnalează o așezare aparținând culturii eneolitice târzii Coțofeni.²⁰⁵

¹⁹³ Roska 1942, p. 71, nr. 73; Petrescu-Dîmbovița 1977, p. 93.

¹⁹⁴ Kalmar și Tatu 1986-1987, p. 35; Tatu et alii 1988-1991, p. 95; Andrițoiu 1992, p. 122; Nemeș 1995-1996, p. 344; Kalmar-Maxim 1999, p. 158.

¹⁹⁵ Andrițoiu 1985, p. 12; 1986-1987, p. 51; Nemeș 1988-1991, p. 33.

¹⁹⁶ Roska 1942, p. 83, nr. 9; Ploșșor 1935-1936, p. 43, 50, 70-71; Bitiri 1965a, p. 433; Andrițoiu 1978a, p. 68; Andrițoiu și Albu 1969, p. 59; Jungbert 1979, p. 394-395; Nemeș 1988-1991, p. 33-34; Kalmar-Maxim 1999, p. 159; Boroneanț 2000, p. 77; Păunescu 2001, p. 238.

¹⁹⁷ Roska 1942, p. 83, nr. 9; Ploșșor 1935-1936, p. 71; Jungbert 1979, p. 395; Nemeș 1988-1991, p. 34; Kalmar-Maxim 1999, p. 159; Boroneanț 2000, p. 77-78; Păunescu 2001, p. 239.

¹⁹⁸ Roska 1942, p. 83-84, nr. 9; Ploșșor 1935-1936, p. 71; Jungbert 1979, p. 395; Nemeș 1988-1991, p. 34; Kalmar-Maxim 1999, p. 159; Boroneanț 2000, p. 78; Păunescu 2001, p. 239.

¹⁹⁹ Roska 1942, p. 83, nr. 9; Ploșșor 1935-1936, p. 71-72; Roman 1976, p. 81; Jungbert 1979, p. 396; Andrițoiu 1985, p. 12; 1992, p. 122; Nemeș 1988-1991, p. 34-35; Tatu et alii 1988-1991, p. 95; Boroffka 1994, p. 42; Ciugudean 2000, p. 71; Boroneanț 2000, p. 77; Luca 2004, p. 47.

²⁰⁰ Roska 1942, p. 83, nr. 9; Andrițoiu 1992, p. 122; Kalmar-Maxim 1999, p. 159; Boroneanț 2000, p. 76; Păunescu 2001, p. 239-240.

²⁰¹ Roska 1942, p. 84, nr. 9.

²⁰² Roska 1942, p. 205, nr. 1; Rusu M. 1972, p. 46.

²⁰³ Roska 1942, p. 95; Kalmar-Maxim 1999, p. 159.

²⁰⁴ Andrițoiu 1978a, p. 68.

²⁰⁵ Roman 1976, p. 84.

b) În vatra satului s-au descoperit, în anul 1984, patru vase Otomani.²⁰⁶

c) **Punctul Sub Vii.** La est de sat, pe a doua terasă de pe malul din dreapta râului Mureș s-au descoperit materiale arheologice din epoca bronzului (cultura Wietenberg), Hallstattului timpuriu și mijlociu.²⁰⁷

✘

79. Galați (comuna Pui)

a) De aici provin piese litice cioplite.²⁰⁸

✘

80. Galbina (comuna Balșa)

a) **Punctul Piatra Brății.** Aici s-au semnalat vestigii preistorice.²⁰⁹

b) **Punctul Mogăiță.** În acest punct se află o construcție funerară tumulară.²¹⁰

✘

81. Gânța (comuna Bretea Română)

a) **Punctul Dâmbuleu sau Dâmbuleanu.** Pe un platou aflat deasupra Streiului, de o parte și alta a drumului ce coboară din Gânța spre vadul de trecere la Plopi, situat la NE de grajdurile CAP, se găsește o așezare Coțofeni. În același loc se găsesc și materiale ceramice Wietenberg (de aici provin și fragmente ceramice Balta Sărată).²¹¹

✘

82. Gelmar (comuna Geoagiu)

a) **Punctul La Dig.** În acest punct din hotarul localității se află o așezare aparținând epocii timpurii a bronzului și culturii Wietenberg.²¹²

✘

83. Geoagiu de Jos (comună)

a) **Peștera Geoagiu, Peștera de sub Stâncă sau Adăpostul sub Stâncă Piatra lui Gotar.** În partea de NV a localității, pe pantele Dealului Natău, în locul numit Piatra lui Gotar, se observă o bordură calcaroasă de calcar și travertin, lungă de 70-80 m și înaltă de 5-7 m, în care se deschid câteva grote. Obiectivul este localizat în Munții Metaliferi, Masivul Pleșa, carstul din bazinul Văii Geoagiului. În acest punct s-a descoperit ceramică aparținând epocii eneolitice târzii și epocii bronzului (cultura Wietenberg).²¹³

b) **Punctul Dealul Pedepsa.** De aici provin vase eneolitice și Wietenberg.²¹⁴

c) **Punctul Sălașul Sârbilor.** La construirea criptei unui nobil, în anul 1876, s-a descoperit ceramică Coțofeni și Wietenberg.²¹⁵

d) Pe teritoriul localității s-a descoperit un cercel din aur preistoric.²¹⁶

e) Dintr-un loc necunoscut provin materiale Wietenberg.²¹⁷

f) **Punctul Dealul Kőalja.** Aici s-au descoperit urme identice cu cele din peșterile de la Nandru.²¹⁸

g) **Punctul Dealul Cetățuie.** Aici s-au descoperit urme sporadice Turdaș, Petrești și Coțofeni.²¹⁹

h) **Punctul Dealul Judelui.** Aici s-au descoperit urme sporadice Turdaș, Petrești și Coțofeni.²²⁰

i) **Punctul Tureac.** Aici se semnalează prezența unei fortificații de pământ.²²¹

✘

84. Geoagiu-Băi (comuna Geoagiu)

a) **Peștera de lângă lac.** Materialele arheologice recoltate aici aparțin epocii bronzului.²²²

²⁰⁶ Andrițoiu 1992, p. 122; Căstăian 1995, p. 41.

²⁰⁷ Andrițoiu 1979, p. 23-24; 1986-1987, p. 51; 1988-1991, p. 28; 1992, p. 122; Boroffka 1994, p. 43; Căstăian 1995, p. 39, 41; Ursuțiu 2002, p. 89.

²⁰⁸ Roska 1942, p. 95, nr. 4.

²⁰⁹ Luca 2005, p. 107.

²¹⁰ Ibidem.

²¹¹ Kalmar și Tatu 1984-1985, p. 93; 1986-1987, p. 35; Tatu et alii 1988-1991, p. 95-96; Andrițoiu 1992, p. 122; Boroffka 1994, p. 46; Ciugudean 2000, p. 72; Luca 2004, p. 47.

²¹² Andrițoiu 1986-1987, p. 51; 1992, p. 122; Boroffka 1994, p. 43; Todea 2001, p. 55.

²¹³ Rusu M. 1965; Andrițoiu 1978a, p. 68; 1985, p. 12; 1986-1987, p. 51; 1988-1991, p. 26; Boroffka 1994, p. 43-44; Căstăian 1995, p. 41; Boroneanț 2000, p. 110; Ciugudean 2000, p. 71.

²¹⁴ Roska 1942, p. 15, nr. 19; Kalmar-Maxim 1999, p. 160.

²¹⁵ Roman 1976, p. 82; Andrițoiu 1992, p. 122; Boroffka 1994, p. 43; Căstăian 1995, p. 41; Luca 2004, p. 47.

²¹⁶ Popescu D. 1956, p. 199; Andrițoiu 1988-1991, p. 25; 1992, p. 122.

²¹⁷ Andrițoiu 1992, p. 122.

²¹⁸ Roska 1942, p. 15, nr. 19; Kalmar-Maxim 1999, p. 160.

²¹⁹ Ibidem.

²²⁰ Ibidem.

²²¹ Roska 1942, p. 15, nr. 19.

²²² Luca 2005, p. 110.

✘

85. Ghelari (comună)

a) De pe teritoriul localității provin „urne villanoviene” și ceramică preistorică.²²³

✘

86. Godinești (comuna Zam)

a) *Peștera de Sus*. Materialele arheologice de aici aparțin culturii Coțofeni.²²⁴

✘

87. Goleș (comuna Toplița)

a) Aici s-a descoperit un topor de cupru.²²⁵

✘

88. Gothadea (comuna Gurasada)

a) **Punctul Tincuța.** În malul unui pârau, la 400 m vest de sat, a fost descoperit un vârf de lance hallstattiene.²²⁶

✘

89. Govăjdia (comuna Ghelari)

a) *Peștera de la Cruce.* În această peșteră s-au descoperit materiale ceramice Coțofeni.²²⁷

b) Pe un platou aflat pe versantul din dreapta râului Sohodol s-a descoperit un topor din piatră șlefuită și perforată.²²⁸

✘

90. Grădiștea de Munte (comuna Orăștioara de Sus)

a) **Punctul Titiana sau Titianul.** De aici provin fragmente ceramice hallstattiene timpurii.

✘

91. Grohot (comuna Bulzeștii de Sus)

a) **Punctul La Pod.** Aici a fost identificată o așezare preistorică atribuită culturii Coțofeni.²²⁹

✘

92. Gurasada (comună)

a) În hotarul localității s-au descoperit materiale litice cioplite, aparținând paleoliticului.²³⁰

✘

93. Hașeg (oraș)

a) **Punctul Poiana Porcului.** În colțul platoului, în locul în care drumul cotește spre rezervație, s-a descoperit un răzuitor pe lamă, realizat dintr-o calcedonie (probabil mezolitic sau neolitic târziu).²³¹

b) **Punctul Stațiunea Fito-Sanitară, Vest.** Materialele ceramice recoltate de aici aparțin culturii Wietenberg.²³²

c) **Punctul Livadă.** La capătul drumului din *Valea Susenilor* s-a descoperit ceramică de epoca bronzului.²³³

d) **Punctul Câmpul Mare.** Așezarea este situată la vest de oraș, pe o terasă înaltă ce mărginește pe dreapta șoseaua care conduce spre localitatea Unirea. Materialele arheologice aparțin culturii Starčevo-Criș, faza IIB, epocii timpurii a bronzului și culturii Wietenberg.²³⁴

e) **Punctul Stațiunea Fito-Sanitară.** Fragmentele ceramice descoperite aici aparțin culturii Coțofeni și epocii bronzului. Din acest punct pleacă, spre punctul *Peco*, un val de aproximativ 1 km lungime.²³⁵

f) **Punctul Grădiștea sau Grădiște** Aici, pe malul din stânga Râului Mare, la circa 1 km NE de orașul Hașeg, s-au descoperit fragmente ceramice de epoca bronzului și hallstattiene.²³⁶

g) Pe platoul de vest, la circa 100 m de punctul de mai sus, s-au descoperit fragmente ceramice neolitic târziu, epoca bronzului și celei hallstattiene.²³⁷

²²³ Roska 1942, p. 100, nr. 3; Kalmar-Maxim 1999, p. 160; Luca 2004, p. 47; Luca et alii 2004, p. 55.

²²⁴ Roska 1942, p. 99, nr. 38; Roman 1976, p. 82; Andrițoiu 1978a, p. 68; Ciugudean 2000, p. 72; Luca 2004, p. 41.

²²⁵ Andrițoiu 1992, p. 122.

²²⁶ Andrițoiu 1979, p. 24; Giurgiu-Ardeu 1995-1996, p. 203.

²²⁷ Luca 2004, p. 41; Luca et alii 2004, p. 36.

²²⁸ Luca 2004, p. 47; Luca et alii 2004, p. 55.

²²⁹ Roska 1942, p. 100, nr. 58; Rișcuța 1995-1996, p. 273; Kalmar-Maxim 1999, p. 162.

²³⁰ Roska 1942, p. 100, nr. 59.

²³¹ Kalmar și Tatu 1984-1985, p. 93; Nemeș 1988-1991, p. 38; Tatu et alii 1988-1991, p. 96; Kalmar-Maxim 1999, p. 162.

²³² Kalmar și Tatu 1986-1987, p. 38; Andrițoiu 1992, p. 122; Boroffka 1994, p. 95.

²³³ Nemeș 1988-1991, p. 38; Tatu et alii 1988-1991, p. 96; Andrițoiu 1992, p. 122.

²³⁴ Andrițoiu 1992, p. 122; Boroffka 1994, p. 95; Roman și Diaconescu 1999-2000, p. 97, 98-99; 2002, p. 8-9.

²³⁵ Kalmar și Tatu 1986-1987, p. 37-38; Kalmar-Maxim 1999, p. 162; Andrițoiu 1992, p. 122; Boroffka 1994, p. 95; Tatu 1994, p. 201; Ciugudean 2000, p. 73; Luca 2004, p. 47.

²³⁶ Nemeș 1988-1991, p. 38; Tatu et alii 1988-1991, p. 96; Andrițoiu 1992, p. 122; Kacsó 1999, p. 114.

h) Punctul Martin. La SV de platoul cu acest nume, aflat deasupra Hațegului, s-a descoperit ceramică neolitică (Petrești) și Latène.²³⁸

i) La 300 m de punctul Martin s-a descoperit material ceramic neolitic și de epoca bronzului.²³⁹

j) Punctul Promontoriu. Pe un promontoriu, între cimitir și *Stațiunea Fito-Sanitară*, s-a descoperit ceramică neolitică și Coțofeni.²⁴⁰

✘

94. Hărău (comună)

a) Depozitul de bronzuri de aici s-a descoperit la o dată și un loc necunoscut (Seria Cincu-Suseni, Ha A₁).²⁴¹

b) În hotarul localității se semnalează o așezare neolitică.²⁴²

c) Punctul Cetatea de Pământ. Așezarea fortificată din hotar nu este încadrată precis cronologic și cultural.²⁴³

✘

95. Hășdat (municipiul Hunedoara)

a) Punctul În Cânepi. Stațiunea arheologică se află în partea de est a localității Hășdat, pe o terasă ușor înclinată ce este mărginită spre dreapta de un mic pârâu cu debit variabil. Materiale arheologice sunt din cultura Coțofeni și Wietenberg. Pe platou s-au descoperit sute de resturi de prelucrare din silex.²⁴⁴

✘

96. Hățăgel (comuna Densuș)

a) Punctul Gostat sau La Gostat. În hotarul localității, pe malul din stânga pârâului, se semnalează o așezare aparținând neoliticului mijlociu, fragmente ceramice Tiszapolgár și de epoca bronzului.²⁴⁵

b) Punctul Bălți. Acesta este aflat la confluența dintre văile *Galbena* și *Zeicani*. Aici s-au descoperit materiale ceramice din neolitic, epoca bronzului și Hallstatt.²⁴⁶

c) Punctul Vatra Satului sau Drumul Peșteniței. Ceramica descoperită în acest loc, la 500 m de biserică, pe drumul spre Peștenița, poate fi încadrată în epoca bronzului, grupul cultural Balta Sărată. Se amintesc aici și fragmente ceramice neolitice.²⁴⁷

✘

97. Homorod (comuna Geoagiu)

a) Punctul Sandberg. Pe pantele vestice ale dealului s-a descoperit o locuire aparținând culturii Petrești.²⁴⁸

✘

98. Hondol (comuna Certeju de Sus)

a) Punctul Găunoasa. Aici s-a descoperit o așezare a culturii Turdaș și Coțofeni.²⁴⁹

✘

99. Hunedoara (municipiu)

a) Peștera Nr. 1. În această peșteră s-a locuit în timpul culturii Coțofeni.²⁵⁰

b) Peștera Nr. 2. În această peșteră s-a locuit în timpul culturii Coțofeni.²⁵¹

c) Punctul Dealul Sânpetru. Pe coama dealului se află o fortificație de pământ, alungită, greu de datat. Materialele ceramice cele mai numeroase aparțin culturilor Coțofeni, Wietenberg și Basarabi. Cu ocazia

²³⁷ Nemeș 1988-1991, p. 38; Tatu et alii 1988-1991, p. 96; Andrițoiu 1992, p. 122; Boroffka 1994, p. 95.

²³⁸ Nemeș 1988-1991, p. 38; Tatu et alii 1988-1991, p. 96; Nemeș 1995-1996, p. 345; Kalmar-Maxim 1999, p. 162.

²³⁹ Tatu et alii 1988-1991, p. 96; Andrițoiu 1992, p. 122; Boroffka 1994, p. 95.

²⁴⁰ Nemeș 1988-1991, p. 38; Tatu et alii 1988-1991, p. 96.

²⁴¹ Petrescu-Dîmbovița 1977, p. 98.

²⁴² Roska 1942, p. 104, nr. 13; Kalmar-Maxim 1999, p. 162.

²⁴³ Roska 1942, p. 104, nr. 13.

²⁴⁴ Boroffka 1994, p. 48; Luca 1999a, p. 7; 2004, p. 47-48; Luca et alii 1998, p. 27; 2004, p. 55-56; Roman și Diaconescu 1999-2000, p. 97, 99-100.

²⁴⁵ Lazarovici 1983, p. 15; Kalmar și Tatu 1984-1985, p. 93; Kalmar-Maxim 1999, p. 163; Nemeș 1988-1991, p. 38; Tatu et alii 1988-1991, p. 96; Andrițoiu 1992, p. 122; Luca 1996, p. 21; 1999b, p. 14, 16.

²⁴⁶ Nemeș 1988-1991, p. 38; Tatu et alii 1988-1991, p. 96; Andrițoiu 1992, p. 122; Kalmar-Maxim 1999, p. 163.

²⁴⁷ Kalmar și Tatu 1986-1987, p. 38; Kalmar-Maxim 1999, p. 163; Nemeș 1988-1991, p. 38; Tatu et alii 1988-1991, p. 96; Andrițoiu 1992, p. 122.

²⁴⁸ Roska 1942, p. 163; Kalmar-Maxim 1999, p. 163.

²⁴⁹ Roska 1942, p. 109, nr. 61; Kalmar-Maxim 1999, p. 163.

²⁵⁰ Luca 2004, p. 41; Luca et alii 2004, p. 36.

²⁵¹ Ibidem.

îngropării unor conducte și construirii bazinului de apă s-au descoperit materiale arheologice din epoca bronzului (cultura Wietenberg), Hallstattului timpuriu și mijlociu.²⁵²

d) Punctul Creasta din fața turnului Neboisa. Cercetările ultimilor ani au dus la descoperirea unor locuiri și depuneri rituale databile în mai multe epoci istorice: paleolitic, eneolitic (materiale ceramice răzlețe Tiszapolgár), epoca bronzului (materiale ceramice Wietenberg) și epoca fierului (depuneri rituale și resturi de complexe arheologice Basarabi).²⁵³

e) Punctul Grădina Castelului. Terasa din acest punct înconjoară în partea de SE Dealul Sânpetru. Locuirea de aici aparține epocilor Starčevo-Criș, Petrești, Wietenberg și Basarabi. S-a descoperit și un val datat în vremea culturii Basarabi. Tot aici s-au efectuat înmormântări în perioada culturii Basarabi.²⁵⁴

f) Punctul Biserica Reformată sau Cimitirul Reformat. Punctul este situat către botul terasei înalte din dreapta Pârâului Zlaști, în apropierea confluenței acestuia cu râul Cerna. Materialele arheologice descoperite aici aparțin culturilor Starčevo-Criș, Turdaș (?), Petrești cu elemente Vinča C, Coțofeni, Wietenberg, Hallstattului timpuriu și Basarabi.²⁵⁵

g) Punctul Biserica Sfântul Nicolae. Aceasta se află în fața Bisericii Reformate, peste râul Cerna. Materialele arheologice preistorice aparțin unui aspect timpuriu al culturii Vinča.²⁵⁶

h) Punctul Chizid, Strada Rotarilor. Aici s-a descoperit, pe lângă ceramică preistorică aparținând perioadei hallstattiene.²⁵⁷

i) Punctul Strada Elisabeta Mărgineanu. Cu ocazia săpării unui șanț pentru îngroparea unor conducte de gaz metan s-au descoperit materiale ceramice Starčevo-Criș III B și hallstattiene.²⁵⁸

j) Punctul Buituri. La locul numit Fântâna lui Ioan se află un punct fosilifer.²⁵⁹ Pe terasa înaltă a râului Cerna s-a descoperit o așezare neolitică și una de epoca bronzului.²⁶⁰ Cercetările de suprafață au dus la descoperirea unor piese musteriene.²⁶¹ Într-o carieră de nisip s-a descoperit un depozit de bronzuri și un lanț de aur (Ha B₁).²⁶²

l) Punctul Judecătoria sau Biserica Catolică. Așezarea neolitică de aici poate fi legată de faza târzie a culturii Turdaș. Ea se găsește plasată în partea central-estică a orașului, pe strada Revoluției.²⁶³

m) Punctul Judecătoria Veche. Materialele ceramice descoperite în acest punct arată existența unei așezări neolitice.²⁶⁴ Ea se află, însă, în zona judecătoriei noi și pieței centrale a municipiului.

n) În localitate este semnalată o așezare Tiszapolgár.²⁶⁵

o) Punctul Gara CFR. În acest punct s-au descoperit fragmente ceramice Coțofeni.²⁶⁶

p) Punctul Valea Seacă. De aici provin materiale cioplite paleolitice.²⁶⁷

▣

100. Iliă (comună)

a) În localitate s-a descoperit un buzdugan din piatră.²⁶⁸

b) Tot din hotarul localității provine material litic cioplit.²⁶⁹

²⁵² Roska 1942, p. 296, nr. 6; Andrițoiu 1978a, p. 68; 1979, p. 24; 1985, p. 12; 1992, p. 122; Kalmar 1984, p. 393; Giurgiu-Ardeu 1995-1996, p. 204; Luca 1999a, p. 13; 2004, p. 49; Luca et alii 1998, p. 32; 2004, p. 57-58; Ciugudean 2000, p. 73; Ursuțiu 2002, p. 90.

²⁵³ Lazarovici 1983, p. 15; Luca et alii 2003; 2004b.

²⁵⁴ Andrițoiu 1985, p. 12; 1986-1987, p. 47, 51; 1988-1991, p. 28, 30; 1992, p. 122; Boroffka 1994, p. 48; Luca 1999a; 1999b, p. 8; 2003, p. 69-75; 2003c, p. 73-79; 2004, p. 49; Luca et alii 1998, p. 33-34; 1998a, p. 30; 2000a; 2001; 2002; 2004, p. 57; Kalmar-Maxim 1999, p. 163; Kacsó 1999, p. 114; Ciugudean 2000, p. 73; Roman și Diaconescu 2002; Drașovean 2002; 2002a, p. 43 și urm.; Drașovean și Mariș 1998, p. 96; Ursuțiu 2002, p. 90; Sârbu 2004, p. 736-737; El Susi 2004.

²⁵⁵ Andrițoiu 1978, p. 66; 1979, p. 24; 1986-1987, p. 47, 51; 1988-1991, p. 26, 30; 1992, p. 122; Drașovean 1981, p. 35; 1986-1987; 1996, p. 269, 276-277; 2002; 2002a, p. 43 și urm.; Lazarovici 1987, p. 37; Zirra și Spânu 1992, fig. 3/55; Vasilev 1992, p. 20; Rotea 1994, p. 39 și urm.; Boroffka 1994, p. 48, 95; Giurgiu-Ardeu 1995-1996, p. 204; Luca 1996, p. 21; 1999a, p. 13-14; 1999b, p. 8; 2003, p. 69-75; 2003c, p. 73-79; 2004, p. 48-49; Luca et alii 1998, p. 32-33; 2004, p. 56-57; Kalmar-Maxim 1999, p. 163; Kacsó 1999, p. 114; Ciugudean 2000, p. 73.

²⁵⁶ Luca 1999b, p. 8, 9; 2004, p. 49; Luca et alii 1998, p. 34; 2001b, p. 4; 2004, p. 58.

²⁵⁷ Luca 1999a, p. 15; 2004, p. 50; Luca et alii 1998, p. 34; 2004, p. 58; Roman și Diaconescu 1999-2000, p. 97, 101.

²⁵⁸ Roman și Diaconescu 1999-2000, p. 97, 101; 2002, p. 9-10; Luca 2004, p. 50; Luca et alii 2004, p. 58.

²⁵⁹ Luca 1999a, p. 16; Luca et alii 1998, p. 34.

²⁶⁰ Luca 1999a, p. 16; 2004, p. 50; Luca et alii 1998, p. 34; 2004, p. 59; Luca și Roman 1999, p. 6; Roman și Diaconescu 1999-2000, p. 97, 100-101.

²⁶¹ Ploșor 1935-1936, p. 43, 50, 66; Jungbert 1978, p. 8-9; Luca et alii 1998, p. 34; 2004, p. 58-59; Păunescu 2001, p. 225.

²⁶² Andrițoiu 1972; Luca 1999a, p. 16; Luca et alii 1998, p. 34-35; 2004, p. 59.

²⁶³ Luca 1999a, p. 15-16; 2004, p. 49; Luca et alii 2004, p. 58; Luca și Roman 1999; Roman și Diaconescu 2003a.

²⁶⁴ Luca et alii 1998, p. 34.

²⁶⁵ Kalmar-Maxim 1999, p. 163.

²⁶⁶ Andrițoiu 1978a, p. 68.

²⁶⁷ Luca 2005, p. 137.

²⁶⁸ Roska 1942, p. 162; Kalmar-Maxim 1999, p. 164.

✘

101. Jeledinți (comuna Mărtinești)

- a) În hotarul localității este amintită o descoperire de obiecte preistorice realizate din aur.²⁷⁰
b) Din hotar provine un **depozit de bronzuri** din seria Cincu-Suseni (Ha A₁).²⁷¹
c) **Punctul Măgura**. De aici provin materiale ceramice aparținând culturii Wietenberg.²⁷²

✘

102. Josani (comuna Peștișu Mic)

- a) **Punctul Jumătăți sau În Șes**. Stațiunea preistorică se află pe o terasă joasă, în partea din stânga *Pârâului Petac*, spre Nandru. Artefactele aparțin primei vârste a fierului, Ha B.²⁷³

✘

103. Lăpugiu de Jos (comună)

- a) În hotarul localității este amintită o descoperire de obiecte din aur preistoric.²⁷⁴

✘

104. Leșnic (comuna Vețel)

- a) Materialele arheologice descoperite în hotarul localității într-un loc neprecizat aparțin culturii Coțofeni.²⁷⁵
b) Pe o terasă aflată la est de râul Mureș, la sud de localitate, a fost identificată o locuire aparținând culturii Starčevo-Criș.²⁷⁶
c) Din hotarul localității provin și câteva brățări din bronz.²⁷⁷
d) În perimetrul localității s-ar fi exploatat silexul în preistorie.²⁷⁸

✘

105. Livadia (comuna Baru)

- a) Dintr-un loc neprecizat aflat în hotarul localității provine un topor din piatră șlefuită.²⁷⁹

✘

106. Livezi (comuna Unirea)

- a) **Punctul Cetățuie**. La 4 km NV de localitate, spre *Mănăstirea Prislop*, au fost descoperite fragmente ceramice și chirpici din epoca neolitică.²⁸⁰
b) În hotarul localității Găuricea s-au descoperit două topoare cu disc și spin din epoca bronzului.²⁸¹

✘

107. Ludeștii de Jos (comuna Orăștioara de Sus)

- a) **Punctul Piscul Cetățeaua sau Piscul Cetățelei**. Aici se găsesc fragmente ceramice Wietenberg..²⁸²

✘

108. Lunca (comuna Băița)

- a) Cu ocazia construirii unei case s-a descoperit un topor de andezit al culturii Coțofeni.²⁸³

✘

109. Lunca Cernii de Jos (comună)

- a) De aici provine un topor de piatră șlefuită.²⁸⁴

✘

110. Luncani (comuna Boșorod)

- a) **Peștera Luncani**. Peștera se află în *Munții Sebeșului*, carstul Ponorici-Luncani. Aici s-au descoperit materiale arheologice paleolitice (musteriene și aurignaciene).²⁸⁵

---

²⁶⁹ Roska 1942, p. 162, nr. 95.

²⁷⁰ Popescu D. 1956, p. 199.

²⁷¹ Rusu M. 1963, p. 207.

²⁷² Roska 1942, p. 147, nr. 37; Boroffka 1994, p. 50.

²⁷³ Kalmar-Maxim 1999, p. 165; Luca 1999a, p. 2; 2004, p. 50; Luca et alii 2004, p. 59; Roman și Diaconescu 1999-2000, p. 97,

101.

²⁷⁴ Roska 1942, p. 20, nr. 60; Popescu D. 1956, p. 199; Luca 2004, p. 50; Luca et alii 2004, p. 59.

²⁷⁵ Roska 1942, p. 146, nr. 22; Roman 1976, p. 82; Andrițoiu 1978a, p. 68; Ciugudean 2000, p. 74; Luca 2004, p. 51.

²⁷⁶ Roska 1942, p. 146; Kalmar-Maxim 1999, p. 166.

²⁷⁷ Roska 1942, p. 146, nr. 22.

²⁷⁸ Comșa 1971, p. 17.

²⁷⁹ Roska 1942, p. 178, nr. 191; Andrițoiu 1978a, p. 68; Nemeș 1988-1991, p. 38.

²⁸⁰ Nemeș 1988-1991, p. 38; Tatu et alii 1988-1991, p. 97; Kalmar-Maxim 1999, p. 166.

²⁸¹ Luca 2005, p. 145.

²⁸² Andrițoiu 1992, p. 123; Boroffka 1994, p. 54.

²⁸³ Andrițoiu 1978a, p. 68; 1979, p. 25.

²⁸⁴ Andrițoiu 1978a, p. 68.

²⁸⁵ Boroneanț 2000, p. 73.

b) **Cetatea dacică.** Aici apar și materiale arheologice ale culturii Coțofeni.²⁸⁶

☒

111. Lupeni (oraș)

a) **Peștera Belona.** Pe Dealul Straja, într-o peșteră, s-au descoperit fragmente ceramice neolitice și eneolitice.²⁸⁷

☒

112. Mada (comuna Balșa)

a) **Peștera fortificată sau Peștera Zidită.** Peștera se localizează pe versantul vestic al *Pleșei Mari*. Jannós Mallasz afirmă că ar fi găsit aici în anul 1928 oase vechi de oameni. Alte materiale arheologice descoperite aici se încadrează în cultura Coțofeni.²⁸⁸

b) **Punctul Chiciurele, Chiciorele sau Chicioarele.** În hotarul localității s-a cercetat, în anul 1999, un tumul folosit ca loc de înmormântare în epoca timpurie a bronzului, după care s-au mai cercetat alții. De aici provin și piese musteriene.²⁸⁹

c) **Punctul Pleașa Mică.** Aici se află două mogle tumulare.²⁹⁰

☒

113. Măgura (comuna Mărtinești)

a) **Punctul Sub Vii sau Sub Vie.** Din hotarul localității provin materiale ceramice aparținând epocii timpurii a bronzului, dar și Coțofeni.²⁹¹

b) În hotarul localității este amintită o descoperire de obiecte preistorice realizate din aur (două inele de tâmplă).²⁹²

c) Aici se amintește o așezare Starčevo-Criș cu elemente liniare vechi.²⁹³

☒

114. Măgura-Toplița (comuna Certeju de Sus)

a) Aici s-a descoperit un celt din bronz.²⁹⁴

b) Din sat provin fragmente ceramice aparținând culturii Starčevo-Criș.²⁹⁵

c) **Punctul Dealul Măgulicea.** De aici provin fragmente ceramice aparținând culturii Turdaș cu elemente precucuteniene, dar și Coțofeni.²⁹⁶

☒

115. Mărtinești (comună)

a) Un **depozit de bronzuri** din seria Cincu-Suseni (Ha A₁₋₂) s-a descoperit, în anul 1887, către Tămășasa.²⁹⁷

b) **Punctul Dealul Măgura.** Aici, în hotarul localității, ar fi o așezare Wietenberg.²⁹⁸

☒

116. Mănerău (comuna Peștișu Mic)

a) **Punctul Dealul Gilii sau Pe Planuri.** Punctul este situat în sud-estul localității, pe a doua terasă a râului Cerna. Materialele descoperite aparțin culturii Starčevo-Criș și bronzului timpuriu.²⁹⁹

b) **Punctul Rovina sau Cărămizi.** În hotarul localității se cunoaște și s-a cercetat, pe malul din dreapta pârâului care străbate satul, o așezare neolitică.³⁰⁰

c) **Punctul Știubei.** Aici s-a descoperit un mormânt de copil chirchit din epoca neolitică și ceramică hallstättiană.³⁰¹

☒

²⁸⁶ Andrișoiu 1985, p. 12; Zirra și Spânu 1992, fig. 3/78; *** 1996b, p. 334; *** 2000, p. 315-316.

²⁸⁷ Roska 1942, p. 148; Kalmar-Maxim 1999, p. 167.

²⁸⁸ Roska 1942, p. 170, nr. 132; Jungbert 1979, p. 406; Boroneanț 2000, p. 73.

²⁸⁹ Todea 2001, p. 49, 54; Păunescu 2001, p. 240-241.

²⁹⁰ Luca 2005, p. 151.

²⁹¹ Roska 1942, p. 148, nr. 9; Roman 1976, p. 83; Andrișoiu 1978a, p. 68; Rișcuța 1997-1998, p. 105; Ciugudean 2000, p. 75.

²⁹² Roska 1942, p. 148, nr. 10; Popescu D. 1956, p. 199; Andrișoiu 1992, p. 123; Boroffka 1994, p. 54.

²⁹³ Drașovean și Mariș 1998, p. 96; Luca et alii 2001b, p. 26.

²⁹⁴ Roska 1942, p. 148, nr. 8; Andrișoiu 1978a, p. 68; 1992, p. 123.

²⁹⁵ Roska 1942, p. 148, nr. 8; Kalmar-Maxim 1999, p. 168.

²⁹⁶ Ibidem.

²⁹⁷ Roska 1942, p. 169, nr. 126; Andrișoiu 1974-1975, p. 397; Vulpe 1975, p. 74; Petrescu-Dîmbovița 1977, p. 99.

²⁹⁸ Andrișoiu 1992, p. 123; Boroffka 1994, p. 95.

²⁹⁹ Roman și Diaconescu 1999-2000, p. 98, 101; 2002, p. 10; Luca 2004, p. 51; Luca et alii 2004, p. 59.

³⁰⁰ Roska 1942, p. 168; Kalmar-Maxim 1999, p. 168; Luca 1999a, p. 9; Luca et alii 1998, p. 29; Boroneanț 2000, p. 125; *** 2000, p. 38.

³⁰¹ *** 2000, p. 38.

117. Mermezeu-Văleni (comuna Geoagiu)

a) În sat au fost descoperite unelte neolitice.³⁰²

☒

118. Micănești (comuna Zam)

a) În hotarul localității, se semnalează apariția unor materiale preistorice.³⁰³

☒

119. Mihăileni (comuna Buceș)

a) De aici provin două topoare de piatră, cu orificiu de prindere (cultura Coțofeni). Ambele au fost descoperite la baza dealului din stânga *Văii Crișului*.³⁰⁴

b) **Punctul *Vechea Biserică***. Aici s-au descoperit materiale ceramice aparținând culturii Coțofeni.³⁰⁵

☒

120. Mintia (comuna Vețel)

a) **Punctul *Gerhat***. În hotarul localității se semnalează o așezare aparținând culturii Turdaș cu elemente ale grupului cultural Mintia-Foeni. Aceasta se află în dreptul pasajului rutier construit pentru traversarea căii ferate uzinale care deservește termocentrala din localitate.³⁰⁶

☒

121. Nandru (comuna Peștișu Mic)

a) **Punctul Dealul Peșterilor (Peștera Curată sau Peștera de Jos Peștera Spurcată sau Peștera de Sus)**. Peșterile se află localizate în Munții Poiana Ruscă, versantul din dreapta *Văii Roatei*, la vest de sat, carstul din Valea Mureșului. În cele două peșteri s-au descoperit materiale arheologice aparținând paleoliticului, neoliticului, eneoliticului și epocii bronzului.³⁰⁷

b) **Peștera *Zmeului* (aceeași cu Peștera Spurcată)**. Aceasta este amintită de Octavian Floca. Nu este cercetată sistematic.³⁰⁸

c) **Peștera *Joncuniu***. Peștera se află la 200-250 m de la intrarea în chei. Cavitatarea are trei încăperi. Materialele arheologice recoltate aparțin epocii neolitice, celei a bronzului, medievale și moderne.³⁰⁹

d) **Peștera Nr. 4**. Peștera se află vizavi de *Peștera Curată*. Ea se identifică cu *Peștera Nr. IX* amintită ca fiind săpată încă din secolul XIX.³¹⁰

e) **Peștera *Vulpiei***. De aici provin materiale ceramice aparținând culturii Coțofeni.³¹¹

f) **Punctul *Pe Deal***. Situl arheologic se află la NE de satul Nandru, în partea din stânga *Pârâului Petac*. Ceramica descoperită aparține culturii Wietenberg.³¹²

☒

122. Nălațvad (oraș Hațeg)

a) **Punctul *Școală***. Între *Râul Mare* și *Pârâul Gârlete*, imediat la est de școală și rândul de case spre malul pârâului, s-au descoperit fragmente ceramice preistorice, aparținând – după toate probabilitățile – neoliticului târziu.³¹³

b) Între materialele arheologice descoperite la cercetarea monumentului medieval de secol XVI d.Chr. remarcăm pe cele preistorice.³¹⁴

☒

123. Nojag (comuna Certeju de Sus)

a) În sat s-a descoperit un nucleu de silex neolitic.³¹⁵

³⁰² Roska 1942, p. 206, nr. 17; Kalmar-Maxim 1999, p. 168.

³⁰³ Roska 1942, p. 182, nr. 231.

³⁰⁴ Idem., p. 182, nr. 228; Andrițoiu 1978a, p. 68; 1986-1987a, p. 608; *Rișcuța 1995-1996*, p. 273-274; Kalmar-Maxim 1999, p. 169.

³⁰⁵ Andrițoiu 1986-1987a, p. 608; *Rișcuța 1995-1996*, p. 273.

³⁰⁶ Lazăr 1974-1975, p. 12; *Drașovean și Luca 1990; Luca 1996*, p. 21; 1999b, p. 14, 16; 2003c, p. 79; Luca et alii 1996; *Drașovean 1996*, p. 271; 2003, p. 42 și urm.; Kalmar-Maxim 1999, p. 169; *** 1996, p. 72.

³⁰⁷ Roska 1942, p. 200-201, nr. 97; Ploșor et alii 1957; 1959; *Vlassa 1964a*, p. 16; *Bitiri 1965*, p. 13; 1965a, p. 433; *Roman 1971*, p. 94-96; *Roman 1976*, p. 83; *Andrițoiu 1978a*, p. 68; 1985, p. 12; *Drașovean 1981*, p. 35; *Jungbert 1982*, p. 544-547; *Lazarovici 1983*, p. 10, 17; *Ciugudean 1996*, p. 57-58; 1998, p. 67; 2000, p. 76; Luca et alii 1998, p. 24-25; 2001b, p. 9-10; 2004, p. 22, 36; Luca 1999a, p. 2-4; 1999b, p. 8, 16; 2004, p. 41; Kalmar-Maxim 1999, p. 171; *Boroneanț 2000*, p. 79-80; *Păunescu 2001*, p. 241-264; *Păunescu și Boroș 1998*; *** 2000, p. 167-168.

³⁰⁸ Luca et alii 1998, p. 24.

³⁰⁹ Luca 1999a, p. 4-5; 2004, p. 42; Luca et alii 1998, p. 25; 2004, p. 38-39.

³¹⁰ Luca 2004, p. 42; Luca et alii 2004, p. 37.

³¹¹ Luca 2005, p. 159.

³¹² *Roman și Diaconescu 1999-2000*, p. 98, 101-102.

³¹³ Kalmar și Tatu 1984-1985, p. 94; Kalmar-Maxim 1999, p. 171; *Nemeș 1988-1991*, p. 38; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 97.

³¹⁴ *** 1996, p. 79, 120.

☒

124. Ociu (comuna Vața de Jos)

a) Pentru materialele paleolitice de aici vezi *Basarabasa și Prăvăleni*.

☒

125. Ohaba de sub Piatră (comuna Sălașu de Sus)

a) **Punctul Dealul Viilor.** Materialele ceramice descoperite aici, la nord de *Valea Bălții*, aparțin epocii neolitice (culturile Starčevo-Criș și Turdaș), eneolitice (cultura Coțofeni) și epocii bronzului (grupului cultural Balta Sărată).³¹⁶

☒

126. Ohaba-Ponor (comuna Pui)

a) **Peștera de la Bordu Mare.** Peștera se află la SE de sat, pe Dealul Bordu Mare. Între materialele arheologice descoperite în peșteră se remarcă cele aparținând culturilor Starčevo-Criș și Coțofeni, dar și unelte și armele paleolitice (musterian).³¹⁷

b) **Peștera de la Seci.** Această peșteră a fost studiată în anul 1954 pentru a se controla observații mai vechi.³¹⁸

c) **Peștera din Pârâul Găurii.** Această peșteră a fost studiată în anul 1954 pentru a se controla observații mai vechi.³¹⁹

d) **Peștera de pe Școruș.** Materialul ceramic descoperit aici este preistoric.³²⁰

e) Aici s-au descoperit materiale ceramice Coțofeni.³²¹

☒

127. Ohaba-Streiului (oraș Călan)

a) **Punctul Călanul Nou, La Podină I sau La Sălci.** Punctul este situat la nord, NE de vatra satului Ohaba, pe o terasă joasă, aflată pe partea din dreapta *Pârâului Luncani*. Materialele arheologice descoperite aici aparțin culturii Starčevo-Criș.³²²

b) **Punctul Călanul Nou, La Podină II, Lugini sau Jirezi.** Punctul se află chiar în marginea orașului Călanul Nou. Materialele ceramice descoperite aici aparțin culturii Turdaș.³²³

☒

128. Orăștie (municipiu)

a) Terasa Dealul Pemilor.

Punctul X₁. Cu ocazia construirii unei *Stații de pompare* a gazului metan s-au descoperit materiale arheologice aparținând culturii Turdaș.³²⁴

Punct X₂ sau Platoul Rompoș. Pe o mare întindere a platoului de aici se află o așezare aparținând culturii Turdaș. Aceasta are două niveluri succesive de locuire, cel mai vechi în bordeie, iar cel mai nou în locuințe de suprafață. Așezările sunt înconjurată cu garduri. În centrul platoului s-a descoperit și una dintre necropolele neolitice. Cercetările au fost inițiate și conduse de S.A. Luca între anii 1992-1997.³²⁵

Punctul X₃. Așezarea preistorică din acest punct, situat la circa 200 m sud de punctul X₁, prezintă materiale arheologice caracteristice culturilor Starčevo-Criș și Turdaș. Materialele turdașene pot fi legate de cele din punctele X₁ și 2, astfel că cele trei puncte pot reprezenta unul și același sit, mai precis, faze de evoluție a aceleiași comunități omenești.³²⁶

³¹⁵ Roska 1942, p. 205, nr. 113; Kalmar-Maxim 1999, p. 171.

³¹⁶ Kalmar și Tatu 1986-1987, p. 38; Kalmar-Maxim 1999, p. 172; Nemeș 1988-1991, p. 39; 1995-1996, p. 345; Tatu et alii 1988-1991, p. 97; Andrițoiu 1992, p. 123; Luca 1996, p. 22; 1999b, p. 14; 2004, p. 51; Ciugudean 2000, p. 76.

³¹⁷ Roska 1924, p. 11-15; 1942, p. 228-231, nr. 66-67; Ploșor 1935-1936, p. 43, 50, 73-74; 1956, p. 14-15, 30; Ploșor et alii 1957a; Vlassa 1964a, p. 13-14; Bitiri 1965a, p. 433; Roman 1976, p. 83; Andrițoiu 1978a, p. 68; Drașovean 1981, p. 35; Jungbert 1982, p. 547-550; Cărciumaru 1986, p. 257; Nemeș 1988-1991, p. 33; Luca 1999a, p. 5; Luca et alii 1997, p. 17; 1998, p. 26; Kalmar-Maxim 1999, p. 172; Ciugudean 2000, p. 76; Boroneanț 2000, p. 80-81; Boroneanț și Boroneanț 2002, p. 33; Andrițoiu et alii 2001; Păunescu 2001, p. 264-298; *** 2000, p. 228.

³¹⁸ Roska 1942, p. 229, nr. 67; Jungbert 1982, p. 549.

³¹⁹ Roska 1942, p. 229, nr. 67; Andrițoiu 1978a, p. 68; Jungbert 1982, p. 549.

³²⁰ Roska 1942, p. 229.

³²¹ Andrițoiu 1978a, p. 68.

³²² Ciută și Ștefan 1999; Ciută 2002, p. 32-33.

³²³ Andrei și Roșu 1998; Ciută 2002, p. 33-45.

³²⁴ Luca 1997, p. 17-18, harta 2; Luca și Cosma 1993, p. 85; Luca și Pinter 2001, p. 21; Kalmar-Maxim 1999, p. 173.

³²⁵ Paul et alii 1994; 1995; Luca 1994; 1995; 1995a; 1996; 1997; 1998a; 1998-1999; 1999b, p. 8, 14, 16; 2001a, p. 150, 152-152; 2003a; Luca et alii 1997; Luca și Ciută 1996; Luca și Cosma 1993, p. 85; Luca și Drăghia 1998; Căstăian 1995, p. 445; El Susi 1995-1996; Drașovean și Mariș 1998, p. 97; Kalmar-Maxim 1999, p. 173; Luca și Pinter 1995; 2001, p. 21-22, 41-90, 115-132; Drașovean 2003, p. 43 și urm.; Popa C.I. 2004, p. 132.

³²⁶ Paul et alii 1995a; Luca 1997, p. 18, harta 2; 1999b, p. 8; Luca și Cosma 1993, p. 86; Luca și Pinter 2001, p. 22; Kalmar-Maxim 1999, p. 173.

Punctul X₄. Aici s-au descoperit materiale arheologice, deosebit de fragmentare, aparținând preistoriei (epocii bronzului). Periegeze desfășurate aici au dus la descoperirea unor piese cioplite aparținând paleoliticului mijlociu.³²⁷

Punctul X₅. Din această așezare au fost adunate materiale arheologice aparținând mai multor epoci istorice (epoca timpurie a bronzului, cultura Wietenberg, Basarabi).³²⁸

Punctul X₆. În partea de SE a orașului Orăștie, pe platoul cuprins între râul Sibișel și Valea Lipovița, se află această așezare. Aici s-au descoperit materiale ceramice aparținând culturilor Petrești și Coțofeni. Sporadic apar și materiale ceramice turdășene.³²⁹

Punctul X₇ sau Făgădău (punctul este aflat, de altfel, în hotarul cu localitatea Romos). Pe șoseaua care merge spre dreapta, în dreptul Haltei Geoagiu, spre Romos, înainte de intersecția cu drumul spre Vaidei, s-a descoperit o bogată așezare preistorică. Așezarea neolitică de aici (care poate fi alocată arealului geografic al localității Romos) este cunoscută de mai multă vreme. Materialele ceramice de aici aparțin culturii Vinča, fazele timpurii.³³⁰

Punctul X₈. În acest punct se cercetează o așezare Starčevo-Criș și o necropolă scitică agatârșă.³³¹

Punctul X₉. Accesul dinspre terasă la botul de deal de aici este barat de două șanțuri dublate cu valuri. Materialele arheologice descoperite sunt hallstattiene.³³²

Punctul X₁₀. Pe o terasă aflată imediat sub deal s-a descoperit o jumătate de vas care arată existența unei necropole de la sfârșitul epocii bronzului.³³³

✘

129. Paroș (comuna Sălașu de Sus)

a) Punctul Căramidărie. Aici s-a descoperit un topor din piatră șlefuită, perforat, aparținând neoliticului.³³⁴

✘

130. Pâclișa (comuna Totești)

a) Pe malul Râului Mare a fost descoperit un topor din piatră șlefuită, perforat, aparținând neoliticului.³³⁵

b) Punctul Baltă. Punctul se află la 400 m vest de Movilă. Aici s-a descoperit material ceramic de epoca bronzului.³³⁶

c) Punctul Movilă. Aici, la vest de sat, s-a descoperit o așezare neolitică, dar și materiale arheologice de epoca bronzului și hallstattiene.³³⁷

✘

131. Peșteana (comuna Densuș)

a) Punctul Movilă. La poalele movelei se găsește ceramică aparținând epocii bronzului (grupul cultural Balta Sărată). După Ion Andrițoiu este vorba despre o locuire Wietenberg. Alte culturi reprezentate aici prin materiale arheologice sunt: Coțofeni și Hallstatt.³³⁸

b) În hotarul localității s-au descoperit urme arheologice aparținând neoliticului mijlociu.³³⁹

✘

132. Peștenița (comuna Densuș)

a) Punctul Haltă. În hotarul localității, pe malul Pârâului Ortovarnița, ce trece la nord de Halta CFR, pe latura de est a drumului spre Peșteana, se semnalează o așezare aparținând neoliticului mijlociu. Tot aici s-au descoperit și materiale ceramice de epoca bronzului, grupul cultural Balta Sărată.³⁴⁰

³²⁷ Luca 1997, p. 18, harta 2; Luca și Boroffka 1997; 1997a; Luca și Cosma 1993, p. 86; Luca și Pinter 2001, p. 23, 26-27; Kalmar-Maxim 1999, p. 173; Păunescu 2001, p. 298-300.

³²⁸ Luca 1997, p. 19, harta 2; Luca și Pinter 2001, p. 23, 96-97; Boroffka și Andrițoiu 1998; Kalmar-Maxim 1999, p. 173.

³²⁹ Căstăian 1995, p. 45; Luca 1997, p. 19, harta 2; Luca și Cosma 1993, p. 86; Luca și Pinter 2001, p. 22-23; Kalmar-Maxim 1999, p. 173.

³³⁰ Luca 1995-1996; 1996, p. 22; 1997, p. 19, harta 2; 1999b, p. 9; 1999-2000, p. 56; Luca et alii 2001b, p. 10-15; Luca și Cosma 1993, p. 86; Luca și Pinter 2001, p. 23, 34-40; Luca și Căstăian 1996; Căstăian 1995, p. 45, 51; Drașovean și Mariș 1998, p. 97; Kalmar-Maxim 1999, p. 173, 178.

³³¹ Paul et alii 1994; Luca 1997, p. 19-20, harta 2; 1999b, p. 8; 1999-2000, p. 56; Luca et alii 1998; Luca și Cosma 1993, p. 86; Luca și Pinter 2001, p. 23, 28-32, 91-95, 98-114; Kalmar-Maxim 1999, p. 173.

³³² Luca 1997, p. 20, harta 2; Luca și Cosma 1993, p. 86; Luca și Pinter 2001, p. 23.

³³³ Ibidem.

³³⁴ Andrițoiu 1979, p. 25; Nemeș 1988-1991, p. 39.

³³⁵ Nemeș 1988-1991, p. 39; Andrițoiu 1992, p. 124.

³³⁶ Tatu et alii 1988-1991, p. 97-98.

³³⁷ Idem., p. 97.

³³⁸ Kalmar și Tatu 1986-1987, p. 38-39, 41; Kalmar-Maxim 1999, p. 175; Andrițoiu 1986-1987, p. 51; 1992, p. 123; Nemeș 1988-1991, p. 39; Boroffka 1994, p. 66.

³³⁹ Nemeș 1988-1991, p. 39; 1995-1996, p. 346.

b) Pe partea din stânga drumului care duce spre Peștenița, la 200 m de la trecerea de cale ferată apar și fragmente ceramice Wietenberg. După Zoia Kalmar și Hristache Tatu aici s-ar descoperi și materiale ceramice aparținând grupului cultural Balta Sărată.³⁴¹

✘

133. Peștera (municipiul Petroșani)

a) Peștera de lângă chei a fost locuită în preistorie.³⁴²

✘

134. Peștera (comuna Sălașu de Sus)

a) **Punctul Podeș.** La SV de sat, peste podeș, s-a descoperit un ciocan din piatră neolitic.³⁴³

b) **Punctul Cetate.** Pe o terasă stâncoasă, la est de sat, se află o așezare fortificată cu val de pământ ars pe latura de NV. Materialele arheologice descoperite în arealul așezării aparțin epocii bronzului și Hallstattului.³⁴⁴

✘

135. Peștișu Mare (municipiul Hunedoara)

a) **Punctul La Țărmure (zona sudică) sau La Țărmuri.** Locuirile preistorice sunt dispuse în nordul localității. Artefactele se descoperă pe o suprafață foarte mare, până în zona *Cantonului CFR*, în punctul numit *La Erugă*. Acestea sunt caracteristice pentru culturile Vinča timpurie, Turdaș, Coțofeni și în bronzul mijlociu / târziu.³⁴⁵

b) **Punctul Tămăștilic.** Punctul se află pe teritoriul satului, pe o terasă dispusă în stânga râului Cerna, marginea de sud a stațiunii fiind mărginită de un mic pârâu. Materialele arheologice recoltate aparțin culturii Starčevo-Criș, faza IIB-III B, epocii timpurii a bronzului și culturii Wietenberg IV. Aici se află, după toate probabilitățile, un zăcământ de silex exploatat în preistorie.³⁴⁶

c) **Punctul La Țărmure (zona nordică).** Materialele arheologice de aici aparțin culturii Vinča, faza B₂.³⁴⁷

✘

136. Peștișu Mic (comună)

a) Din hotarul localității provine o podoabă paleolitică, dar și urme de faună din perioadă.³⁴⁸

b) **Punctul Dealul Siliman.** Aici se află o așezare preistorică.³⁴⁹

c) Locuirea preistorică se află pe o terasă joasă plasată pe stânga pârâului Peștiș, chiar la intrarea în sat venind dinspre drumul județean Hunedoara – Sântuhalm. Materialele arheologice descoperite aici aparțin culturii Starčevo-Criș, eneoliticului final, bronzului timpuriu și bronzului târziu.³⁵⁰

✘

137. Petrila (oraș)

a) Dintr-o peșteră de aici provin materiale ceramice Coțofeni.³⁵¹

✘

138. Petroșani (municipiu)

a) Pe teritoriul localității se semnalează o așezare Coțofeni.³⁵²

b) **Depozite de bronzuri.** În anul 1868 s-a descoperit, pe locul gării, un **depozit de bronzuri** (Seria Uriu-Domănești, Br D-Ha A; *Petroșani I*).³⁵³ Dintr-o colecție particulară provine un **depozit de bronzuri** din seria Cincu-Suseni (Ha A₁, *Petroșani II*).³⁵⁴ La săparea fundațiilor unei case, pe drumul spre Livezeni, s-a

³⁴⁰ Kalmar și Tatu 1984-1985, p. 94; 1986-1987, p. 38; Tatu et alii 1988-1991, p. 98; Kalmar-Maxim 1999, p. 175; Andrișoiu 1992, p. 123; Boroffka 1994, p. 66; Luca 1996, p. 22; 1999b, p. 14.

³⁴¹ Andrișoiu 1979, p. 25; Kalmar și Tatu 1986-1987, p. 38; Nemeș 1988-1991, p. 39.

³⁴² Roska 1942, p. 175; Kalmar-Maxim 1999, p. 175.

³⁴³ Kalmar-Maxim 1999, p. 175.

³⁴⁴ Tatu et alii 1988-1991, p. 98; Andrișoiu 1992, p. 123.

³⁴⁵ Roska 1942, p. 17, nr. 34; Kalmar-Maxim 1999, p. 175; Roman și Diaconescu 1999-2000, p. 98, 102-103; 2002, p. 10-12; Luca 2004, p. 51; Luca et alii 2004, p. 60.

³⁴⁶ Roman și Diaconescu 1999-2000, p. 98, 103-104; 2002, p. 13-15; Luca 2004, p. 28, 51; Luca et alii 2004, p. 60, 62.

³⁴⁷ Roman și Diaconescu 2002, p. 12-13; Luca 2004, p. 51; Luca et alii 2004, p. 60.

³⁴⁸ Luca 1999a, p. 9; Luca et alii 1998, p. 29; Păunescu 2001, p. 300.

³⁴⁹ Roska 1942, p. 87, nr. 30; Kalmar-Maxim 1999, p. 174.

³⁵⁰ Luca 2004, p. 52; Luca et alii 2004, p. 60-61.

³⁵¹ Luca 2005, p. 181.

³⁵² Roska 1942, p. 223, nr. 44; Roman 1976, p. 84; Andrișoiu 1978a, p. 68; 1985, p. 12; Ciugudean 2000, p. 77; Luca 2004, p. 52.

³⁵³ Roska 1942, p. 223, nr. 44; Rusu M. 1963, p. 206; 1966, p. 21; Petrescu-Dîmbovița 1977, p. 66; Andrișoiu 1988-1991, p. 25.

³⁵⁴ Rusu M. 1963, p. 206; 1966, p. 21; Petrescu-Dîmbovița 1977, p. 102.

descoperit un **depozit de bronzuri** (*Petroșani III*), fără a se putea asigura și încadrarea cronologică și culturală a acestuia.³⁵⁵

✘

139. Pișchinți (comuna Romos)

a) **Punctul Valea Rea**. Aici sunt amintite fragmente ceramice Bodrogkeresztúr (un posibil mormânt), Coțofeni, dar și altele mai târzii.³⁵⁶

✘

140. Podele (comuna Luncoiu de Jos)

a) De pe teritoriul localității provine un **depozit de bronzuri** și alte piese din bronz izolate.³⁵⁷

✘

141. Pojoga (comuna Zam)

a) **Peștera Gaura Scroafei**. Aceasta a fost locuită în neolitic.³⁵⁸

✘

142. Ponor (comuna Pui)

a) **Peștera lui Cocolbea sau Gaura lui Cocolbea**. Cavitata se află în Munții Sebeșului, bazinul Ohaba, Valea Opriței, Dealul Piatra lui Cocolbea, la 2 km NE de sat. Materialele arheologice descoperite aici aparțin epocii eneolitice.³⁵⁹

b) **Peștera Piatra Poienii sau Peștera de la Pietriș, Peștera de sub Șeletru, Gaura Poienii**. Peștera se află localizată în Munții Sebeșului, bazinul Streiului, versantul din stânga, în amonte de localitatea Baru. Materialele arheologice descoperite aici aparțin epocii paleolitice.³⁶⁰

c) **Peștera Ponor**. Locuirea de aici aparține paleoliticului. Aici se află și un *abri* sub stâncă.³⁶¹

d) **Peștera Ponorici sau Gura Ponorici**. În această peșteră s-au descoperit multe materiale eneolitice (cultura Petrești și Coțofeni). Unii autori amintesc materiale paleolitice și de epoca bronzului.³⁶²

e) **Punctul Vârful Coastei**. Aici s-a descoperit o așezare eneolitică.³⁶³

f) **Punctul Hotarul Răcurele**. Din acest punct provin unelte din piatră paleolitice.³⁶⁴

✘

143. Prăvăleni (comuna Vața de Jos)

a) **Punctul Vârful Cremenii sau Dâmbul Cremenii**. În marginea satului se află acest punct, în hotar cu satele Basarabasa și Ociu. De aici provin materiale cioplite datate în paleolitic și mezolitic.³⁶⁵

b) Din albia *Pârâului Jgheboasa* provine un topor de piatră șlefuit și perforat.³⁶⁶

c) **Punctul La Poeni sau Lăzuț**. De aici provine un topor de piatră cu perforația neterminată.³⁶⁷

✘

144. Pricaz (comuna Turdaș)

a) În hotarul localității, la fostele grajduri ale CAP, se semnalează o așezare aparținând culturii Turdaș.³⁶⁸

b) Pe cursul vechi al Mureșului s-au descoperit, în anul 1953, fragmente ceramice preistorice și un vârf de lance hallstattian.³⁶⁹

✘

145. Prihodiște (comuna Vața de Jos)

a) **Peștera Prihodiște sau Hânzasca**. Peștera Prihodiște este amplasată la aproximativ 3 km de sat și are două intrări, cu deschidere spre NE și respectiv NV. Cele două intrări se unesc într-o sală centrală de unde pornește o galerie semiactivă. Materialele arheologice recoltate aici aparțin culturii Coțofeni.³⁷⁰

³⁵⁵ Roska 1942, p. 234, nr. 44; Petrescu-Dîmbovița 1977, p. 157; Andrițoiu 1992, p. 123.

³⁵⁶ Roska 1942, p. 235, nota 13; Vlăssă 1964, p. 357-358; Rusu M. 1971, p. 81; Roman 1976, p. 86; Andrițoiu 1978a, p. 69; Kalmar-Maxim 1999, p. 192; Luca 1998-2000, p. 314; 1999, p. 56; 2004, p. 54; Ciugudean 2000, p. 84; *** 1960, pl. VII.

³⁵⁷ Roska 1942, p. 226, nr. 57.

³⁵⁸ Roska 1942, p. 232, nr. 76; Kalmar-Maxim 1999, p. 176.

³⁵⁹ Boroneanț 2000, p. 81.

³⁶⁰ Roska 1942, p. 228, nr. 65; Boroneanț 2000, p. 81-82; Păunescu 2001, p. 300.

³⁶¹ Ploșor 1935-1936, p. 76; Boroneanț 2000, p. 82.

³⁶² Roska 1942, p. 228, nr. 66; Roman 1976, p. 80; Andrițoiu 1978a, p. 67; Jungbert 1982, p. 554; Kalmar-Maxim 1999, p. 176; Boroneanț 2000, p. 81; Ciugudean 2000, p. 65; Luca 2004, p. 45.

³⁶³ Roska 1942, p. 228, nr. 65; Kalmar-Maxim 1999, p. 176.

³⁶⁴ Roska 1942, p. 228, nr. 65; Ploșor 1935-1936, p. 76; Kalmar-Maxim 1999, p. 176.

³⁶⁵ Roska 1942, p. 233, nr. 83; Ploșor 1957, p. 284-285; Jungbert 1982, p. 554; Rîșcuța 1995-1996, p. 270-271; Păunescu 2001, p. 300.

³⁶⁶ Rîșcuța 1995-1996, p. 271; Kalmar-Maxim 1999, p. 176.

³⁶⁷ *Ibidem*.

³⁶⁸ Andrițoiu 1979, p. 25, poziția 26; Luca 1996, p. 22; 1997, p. 21; Kalmar-Maxim 1999, p. 173.

³⁶⁹ Andrițoiu 1979, p. 25; Giurgiu-Ardeu 1995-1996, p. 210.

✘

146. Rapoltu Mare (comună)

a) **Punctul Pleșe.** Aici s-a descoperit ceramică neolitică.³⁷¹

b) **Punctul Băgădău.** Pe dealul cu acest nume s-a descoperit ceramică neolitică.³⁷²

c) În hotarul localității s-a descoperit ceramică aparținând culturii Coțofeni.³⁷³

d) **Punctul Sedi sau Șeghi.** Aici s-a descoperit ceramică neolitică (cultura Starčevo-Criș), de epoca bronzului (timpuriu, cultura Wietenberg și Otomani) și hallstattiană (cultura Basarabi).³⁷⁴

e) **Punctul Valea Taurului.** În anul 1960, cu ocazia unor lucrări de împădurire, s-a descoperit, la circa 3 km de sat, un **depozit de bronzuri** din seria Cincu-Suseni (Ha A₁). Piesele erau adăpostite sub o lespede de piatră.³⁷⁵

f) Pe malul din stânga pârâului ce coboară din *Dealul Dobaga* s-a descoperit ceramică neolitică pictată cu negru.³⁷⁶

✘

147. Rapolțel (comuna Rapoltu Mare)

a) Pe teritoriul localității s-a descoperit un obiect din bronz (celt).³⁷⁷

b) În hotarul localității este o așezare Wietenberg.³⁷⁸

c) **Punctul Dealul Aranyi.** În acest punct s-a descoperit o locuire eneolitică. La *Cetatea Păgână* pot exista alte urme eneolitice.³⁷⁹

d) În hotarul localității s-au descoperit topoare din piatră șlefuită.³⁸⁰

✘

148. Râu Alb (comuna Sălașu de Sus)

a) **Punctul Cetate.** În hotarul localității, la 300 m vest de *Grajdurile IAS*, se semnalează și o așezare aparținând culturii Turdaș, dar și urme din epoca bronzului.³⁸¹

✘

149. Râu Bărbat (comuna Pui)

a) **Punctul Cetate.** În hotarul localității, la 700 m de sat, spre Pui, s-au descoperit și materiale ceramice preistorice.³⁸²

✘

150. Râu de Mori (comună)

a) **Punctul Livada lui Binder.** Aici, între drumurile spre Râu de Mori și hidrocentrală, la 500 m vest de punctul *La Izvor*, au fost descoperite artefacte neolitice și din epoca bronzului.³⁸³

b) **Punctul Grădina lui Bojin.** Aici, în vatra satului, s-au descoperit fragmente ceramice și chirpici aparținând epocii bronzului.³⁸⁴

c) **Punctul Vatra Satului.** Din localitate provin fragmente ceramice Wietenberg.³⁸⁵

d) **Punctul Curtea nobiliară a Căndeștilor.** Materialele arheologice descoperite aparțin epocii preistorice.³⁸⁶

✘

---

³⁷⁰ *Rișcuța et alii 2003; Rișcuța și Cosac 2004.*

³⁷¹ *Bassa 1968a*, p. 31.

³⁷² *Ibidem.*

³⁷³ *Roska 1942*, p. 196, 235, nr. 68, p. 235, nr. 11; *Roman 1976*, p. 84; *Andrițoiu 1978a*, p. 68; *Ciugudean 2000*, p. 78; *Luca 2004*, p. 52.

³⁷⁴ *Bassa 1968a*, p. 31; *Andrițoiu 1978*, p. 66; *1986-1987*, p. 51; *1992*, p. 124; *Rotea 1994*, p. 39 și urm.; *Boroffka 1994*, p. 68; *Popa C.I. 1998*, p. 53; *Ursuțiu 2002*, p. 94.

³⁷⁵ *Rusu M. 1963*, p. 207; *Bassa 1968a*; *Andrițoiu 1974-1975*, p. 397; *Petrescu-Dîmbovița 1977*, p. 103-104.

³⁷⁶ *Roska 1942*, p. 28, 196; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 177.

³⁷⁷ *Rusu 1966*, p. 21; *Andrițoiu 1992*, p. 124.

³⁷⁸ *Boroffka 1994*, p. 96.

³⁷⁹ *Roska 1942*, p. 235; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 177.

³⁸⁰ *Roska 1942*, p. 89, nr. 65.

³⁸¹ *Kalmar și Tatu 1984-1985*, p. 94; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 178; *Nemeș 1988-1991*, p. 40; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 99; *Andrițoiu 1992*, p. 124; *Luca 1996*, p. 22.

³⁸² *Tatu et alii 1988-1991*, p. 99; *Nemeș 1995-1996*, p. 347.

³⁸³ *Nemeș 1988-1991*, p. 40; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 99; *Andrițoiu 1992*, p. 124; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 178.

³⁸⁴ *Nemeș 1988-1991*, p. 40; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 99.

³⁸⁵ *Andrițoiu 1992*, p. 124.

³⁸⁶ *Luca 2005*, p. 196.

151. Reea (comuna Totești)

a) **Punctul Lângă Șosea sau Stația ITA.** În hotarul localității, pe malul din stânga *Pârâului Cârlete*, în apropierea stației ITA, se semnalează o așezare aparținând culturii Turdaș (?). Unele materiale ceramice publicate aparțin epocii bronzului, grupului cultural Balta Sărată.³⁸⁷

b) **Punctul Grădina lui Adam Buda.** Aici s-a descoperit un buzdugan de piatră șlefuit și perforat.³⁸⁸

c) Din puncte neprecizate din hotarul localității provin materiale arheologice neolitice, eneolitic (cultura Coțofeni) și hallstattiene.³⁸⁹

☒

152. Ribicioara (comuna Ribița)

a) **Peștera Avenul cu incizii de la Gaura Cizmii.** Cavitatea se află în Munții Metaliferi, carstul dintre Crișul Alb și Arieșul Mic, masivul *Grohot, Cheile Ribicioarei*. Materialele arheologice descoperite aici aparțin paleoliticului și eneoliticului. Pe pereții peșterii se află desene incizate din epoca medievală.³⁹⁰

b) **Punctul La Cărămizi.** Punctul arheologic se află la 3 km de sat și aparține culturii Coțofeni. Unele materiale ceramice de aici aparțin grupului cultural Șoimuș (epoca timpurie a bronzului).³⁹¹

☒

153. Romos (comună)

a) **Punctul Halm.** La SV de localitate, pe *Pășunea Ploștina*, s-a descoperit o movilă cu diametrul de 25 m și 1 m înălțime. La distanță de 650 m se află o altă movilă cu formă și dimensiuni asemănătoare.³⁹²

b) În anul 1852 (descoperirea datează, probabil, din anul 1846) a fost donat un **depozit de bronzuri** provenind din hotarul localității. Piese se datează în perioada hallstattiană, seria Bâlvănești-Vinț, Ha C.³⁹³ În hotarul localității, către Orăștie, s-a descoperit un frumos car din bronz (Ha C) aflat astăzi la Viena.³⁹⁴

☒

154. Roșcani (comuna Dobra)

a) **Punctul Dealul Cerăt.** Dealul *Cerăt* se înalță deasupra satului Roșcani în partea de SV a acestuia. După toate aparențele bolovanii de silex și cuarțit ce se găsesc pe el au fost exploatați în preistorie. Pe o curbă de nivel aflată la mijlocul înălțimii acestuia se află 46 de movile așezate în mai multe grupuri. Săpăturile arheologice efectuate aici au dus la descoperirea unei gropi în care se aflau mai multe unelte specifice paleoliticului.³⁹⁵

b) **Topoare din piatră.** În două locuri din hotar aflate pe pâraiele care străbat localitatea s-au descoperit topoare realizate din piatră șlefuită.³⁹⁶

c) **Peștera numărul 2 din Valea Voichii.** Săpăturile efectuate aici au dus la descoperirea unor materiale arheologice aparținând culturii Coțofeni.³⁹⁷

☒

155. Rovina (comuna București)

a) În sat s-au semnalat urme de locuire preistorică, probabil neolitică.³⁹⁸

☒

156. Ruda (comuna Ghelari)

a) **Punctul Vârful Cireșata.** În acest punct s-a descoperit ceramică Coțofeni.³⁹⁹

☒

157. Ruda-Brad (municipiul Brad)

a) **Punctul Cireșata.** De pe deal s-au recoltat fragmente ceramice Coțofeni cu elemente Baden.⁴⁰⁰

☒

³⁸⁷ Nemeș 1988-1991, p. 40; Kalmar și Tatu 1984-1985, p. 92; Kalmar-Maxim 1999, p. 178; Tatu et alii 1988-1991, p. 99; Andrișoiu 1992, p. 124; Luca 1996, p. 22.

³⁸⁸ Roska 1942, p. 235, nr. 13; Nemeș 1988-1991, p. 40.

³⁸⁹ Nemeș 1988-1991, p. 40.

³⁹⁰ Boroneanț 2000, p. 82; Păunescu 2001, p. 300; Popa C.I. 2004, p. 120-121.

³⁹¹ Andrișoiu 1978a, p. 68; Rișcuța 1995-1996, p. 274, 276; Ciugudean 2000, p. 78; Luca 2004, p. 53.

³⁹² Căstăian 1995, p. 51.

³⁹³ Roska 1942, p. 239, nr. 51; Rusu M. 1963, p. 210; Georgescu 2000.

³⁹⁴ Roska 1942, p. 239, nr. 51; Căstăian 1995, p. 39.

³⁹⁵ Luca 2004, p. 18-20, 27-28; Luca și Purece 2003.

³⁹⁶ Luca 2004, p. 16, 29.

³⁹⁷ Luca 2004, p. 23-26, 29-30; Luca et alii 2003.

³⁹⁸ Roska 1942, p. 179; Kalmar-Maxim 1999, p. 179.

³⁹⁹ Andrișoiu 1978a, p. 68; Luca 2004, p. 53.

⁴⁰⁰ Andrișoiu 1979, p. 26; 1985, p. 12; Rișcuța 1995-1996, p. 274; Ciugudean 2000, p. 79.

158. Runcu Mare (comuna Lelese)

a) *Peștera de la Runcu Mare sau Peștera Nr. 1.* În peșteră s-au descoperit materiale arheologice neolitice, eneolitice (cultura Coțofeni) și culturii Basarabi.⁴⁰¹

☒

159. Rușor (comuna Pui)

a) **Punctul Hălță.** În dreapta drumului național spre Pui, la vest de *Cantonul CFR*, pe un platou cu malurile abrupte, s-a descoperit o așezare Coțofeni.⁴⁰²

☒

160. Sarmizegetusa (comună)

a) De aici provine un **depozit de bronzuri** neîncadrat cronologic și cultural.⁴⁰³

b) Din locuri neprecizate provin fragmente ceramice și alte artefacte aparținând neoliticului.⁴⁰⁴

c) În localitate s-au descoperit patru inele de aur ornamentate cu creștături.⁴⁰⁵

d) *Colonia Ulpia Traiana Sarmizegetusa Dacica.* În săpăturile vechi s-au descoperit materiale ceramice Coțofeni, topoare din piatră șlefuită, dar și un topor de cupru cu brațele în cruce de tip Jászládány, varianta Orșova.⁴⁰⁶

☒

161. Săcel (comuna Sântămăria Orlea)

a) **Punctul Bordeie.** Pe malul din dreapta văii, la SE de releul TV, se află urme de locuire (peste 100 de gropi dintr-o epocă neprecizată).⁴⁰⁷

b) **Punctul Râul Mare.** Pe malul din dreapta văii, la vest de drumul spre sat, s-au descoperit urme neolitice.⁴⁰⁸

☒

162. Sălașu de Sus (comună)

a) Dintr-un loc neprecizat provine o secure de trahit aparținând culturii Coțofeni.⁴⁰⁹

☒

163. Sânpetru (comuna Sântămăria Orlea)

a) **Punctul La Măru sau La Măr.** Aici, pe un promontoriu situat pe malul din dreapta al *Râului Mare*, la 300 m vest de drum și 1,5 km vest de sat, s-au descoperit materiale ceramice de epoca bronzului.⁴¹⁰

b) **Punctul Săliștioara I.** Locul se află pe versantul estic al *Dealului Ploștina*. Materialele ceramice descoperite aici aparțin epocii neolitice și culturii Wietenberg.⁴¹¹

c) **Punctul Movilă.** La 400 m vest de sat se află urme medievale și romane.⁴¹²

d) **Punctul Târnov.** Pe o înălțime la est de râul Sibișel s-a descoperit o așezare fortificată cu șanț și val încadrabilă în epoca hallstattiană.⁴¹³

e) **Punctul La Târnov.** La vest de *Dealul Târnov* s-a descoperit ceramică Coțofeni.⁴¹⁴

☒

164. Sântămăria de Piatră (oraș Călan)

a) În hotarul localității se semnalează o așezare de epoca bronzului, cultura Wietenberg.⁴¹⁵

b) Pe hotarul cu Valea Sângeorgiului a fost descoperită o așezare Coțofeni.⁴¹⁶

c) **Punctul Pe Piatră.** Aici se află o așezare Coțofeni.⁴¹⁷

⁴⁰¹ Luca 1999a, p. 5; 1999b, p. 8; 2004, p. 42-43; Luca et alii 1997, p. 17-18; 1998, p. 26; 2004, p. 39; Ciugudean 2000, p. 74; Ursuțiu 2002, p. 95.

⁴⁰² Andrițoiu 1978a, p. 69; 1979, p. 26; Nemeș 1988-1991, p. 41; Tatu et alii 1988-1991, p. 99; Ciugudean 2000, p. 79; Luca 2004, p. 53.

⁴⁰³ Roska 1942, p. 300, nr. 44; Petrescu-Dîmbovița 1977, p. 157-158; Andrițoiu 1992, p. 124.

⁴⁰⁴ Nemeș 1988-1991, p. 41.

⁴⁰⁵ Andrițoiu 1992, p. 124.

⁴⁰⁶ Vulpe 1975, p. 39; Andrițoiu 1978a, p. 69; 1979, p. 26; Lazarovici 1983, p. 17; Nemeș 1988-1991, p. 41; Tatu et alii 1988-1991, p. 99; Kalmar-Maxim 1999, p. 179; Ciugudean 2000, p. 79; Luca 2004, p. 53.

⁴⁰⁷ Tatu et alii 1988-1991, p. 100.

⁴⁰⁸ Ibidem.; Kalmar-Maxim 1999, p. 180.

⁴⁰⁹ Andrițoiu 1978a, p. 69; Nemeș 1988-1991, p. 41.

⁴¹⁰ Nemeș 1988-1991, p. 42; 1995-1996, p. 348; Tatu et alii 1988-1991, p. 100; Andrițoiu 1992, p. 125; Boroffka 1994, p. 97.

⁴¹¹ Nemeș 1988-1991, p. 42; Tatu et alii 1988-1991, p. 100; Kalmar-Maxim 1999, p. 180.

⁴¹² Tatu et alii 1988-1991, p. 100; Nemeș 1995-1996, p. 348.

⁴¹³ Nemeș 1988-1991, p. 42; Tatu et alii 1988-1991, p. 100.

⁴¹⁴ Ibidem.; Ciugudean 2000, p. 81; Luca 2004, p. 53.

⁴¹⁵ Andrițoiu 1986-1987, p. 51; 1992, p. 125; Boroffka 1994, p. 79.

⁴¹⁶ Roska 1942, p. 138, nr. 263.

⁴¹⁷ Luca 2005, p. 214.

d) **Punctul La Groși.** În acest punct s-au descoperit materiale ceramice neolitice.⁴¹⁸

e) **Punctul Grădiște, Măgura sau Cariera Sântămăria de Piatră.** De aici provin și fragmente ceramice Turdaș și Coțofeni.⁴¹⁹

☒

165. Sântămăria Orlea (comună)

a) **Punctul Troian sau Platou.** În hotarul localității, pe platoul dintre Sântămăria Orlea și Ciopeia, în locul în care se termină *Troianul*, se semnalează o așezare aparținând culturii Vinča sau Turdaș.⁴²⁰

b) **Punctul Grădinile Coliconilor.** Pe un promontoriu aflat la sud de sat, pe malul din dreapta Sibișelului, s-a descoperit o așezare cu ceramică Coțofeni și Wietenberg.⁴²¹

☒

166. Sântuhalm (municipiul Deva)

a) **Punctul Ghețarie sau La Ghețarie.** De aici provin fragmente ceramice Coțofeni. Alte materiale arheologice aparțin epocii timpurii a bronzului.⁴²²

b) **Punctul La Ciroane.** Aici s-au descoperit fragmente ceramice Wietenberg.⁴²³

☒

167. Sârbi (comuna Ilia)

a) **Punctul Măgura Sârbilor sau Măgura Sârbului.** Pe acest deal se găsește o cetate dacică. Nicolae Gostar presupune existența aici a localității *Singidava*. Cel mai vechi orizont de locuire de pe deal aparține culturii Coțofeni (două niveluri) și epocii timpurii a bronzului. De pe deal provine un topor din bronz cu aripioare.⁴²⁴

☒

168. Silvașu de Jos (oraș Hațeg)

a) **Punctul Între Ogăși sau Între Ogășii.** La 1 km sud de sat, în dreapta drumului ce duce la Prislop, pe o terasă delimitată pe trei laturi de un pârâiaș, s-au descoperit fragmente ceramice Coțofeni, Wietenberg și hallstattiene.⁴²⁵

b) **Punctul Între Ogrăzi.** La 1 km vest de fosta *Fermă a CAP*, pe drumul spre Prislop, se află o așezare cu artefacte din cultura Wietenberg și Hallstatt.⁴²⁶

☒

169. Silvașu de Sus (oraș Hațeg)

a) **Punctul Prislop.** Pe platoul de la SV de *Mănăstirea Prislop*, la sud de intersecția drumului forestier ce coboară la mănăstire cu cel care vine din satul Livezi, a fost descoperită o așezare neolitică și o alta Coțofeni.⁴²⁷

☒

170. Simeria (oraș)

a) **Punctul La Vie, În Coastă sau Coastă (uneori este dată în hotarul localității Săulești).** În vecinătatea așezării actuale, pe o terasă înaltă de aproximativ 20 m, aflată pe partea din dreapta Mureșului, s-a descoperit o așezare și necropolă de înhumăție hallstattiene timpurii. Cercetările sistematice care au vizat acest sit au dus la descoperirea unui nivel de locuire aparținând bronzului târziu și un altul hallstattian timpuriu. Tot aici s-au descoperit și materiale ceramice neolitice și Coțofeni.⁴²⁸

b) Cu ocazia construirii drumului spre Hunedoara, în anul 1883, s-a descoperit un vas hallstattian.⁴²⁹

⁴¹⁸ *Idem.*, p. 215.

⁴¹⁹ Roska 1942, p. 138, nr. 63; Roman 1976, p. 85; Andrițoiu 1976, p. 398; 1978a, p. 69; Kalmar-Maxim 1999, p. 182; Boroneanț 2000, p. 142; Luca 2004, p. 53.

⁴²⁰ Kalmar și Tatu 1984-1985, p. 94-95; Kalmar-Maxim 1999, p. 182; Nemeș 1988-1991, p. 42; Tatu et alii 1988-1991, p. 101; Luca 1996, p. 22; 1999b, p. 14.

⁴²¹ Roman 1976, p. 85; Nemeș 1988-1991, p. 42; Tatu et alii 1988-1991, p. 100; Andrițoiu 1992, p. 125; Ciugudean 2000, p. 81; Luca 2004, p. 53.

⁴²² Dragotă et alii 1999, p. 84; Ciugudean 2000, p. 81; Luca 2004, p. 53.

⁴²³ Dragotă et alii 1999, p. 84.

⁴²⁴ Roska 1942, p. 158, nr. 85; Andrițoiu 1978a, p. 67; 1992, p. 120; Rotea 1981; 1993, p. 66; Ciugudean 1996, p. 40; 2000, p. 66; Luca 2004, p. 45; Popa C.I. 2004, p. 114.

⁴²⁵ Andrițoiu 1978, p. 66; 1979, p. 26-27; 1992, p. 125; Nemeș 1988-1991, p. 42; 1995-1996, p. 348; Boroffka 1994, p. 77; Ciugudean 2000, p. 81; Luca 2004, p. 53; *** 1996, p. 103.

⁴²⁶ Tatu et alii 1988-1991, p. 100; Ursufiu 2002, p. 96.

⁴²⁷ Kalmar și Tatu 1984-1985, p. 94; Kalmar-Maxim 1999, p. 183; Nemeș 1988-1991, p. 43; Tatu et alii 1988-1991, p. 100.

⁴²⁸ Popescu D. 1963, p. 455; 1963a, p. 574; Bassa 1970; Bassa și Mărghitan 1967; Morintz 1972, p. 351; 1973, p. 389; Andrițoiu 1976, p. 396-398; 1978, p. 66; 1982-1983, p. 125, 126-130; 1988-1991, p. 30; 1992, p. 125; Giurgiu-Ardeu 1995-1996, p. 191, 213; Kacsó 1999, p. 115; Kalmar-Maxim 1999, p. 183.

⁴²⁹ Roska 1942, p. 226, nr. 55; Vasiliev 1992, p. 21-22; Giurgiu-Ardeu 1995-1996, p. 213.

c) În anul 1908 s-a descoperit un tezaur format din piese de aur databile la sfârșitul epocii bronzului (Bz D-Ha A, 84 mărgelile de aur, 21 spirale fragmentare de aur și alte 61 fragmente neprecizate).⁴³⁰

d) **Punctul *Proprietatea lui Iosif***. În anul 1901 s-au descoperit o strachină și două căni din lut ars și mai multe obiecte din bronz și fier.⁴³¹

✘

171. Strei (oraș Călan)

a) Pe o terasă a Streiului aflată între teritoriul cimitirului localității și linia ferată Simeria – Petroșani, la vest de biserica ortodoxă, s-a descoperit ceramică de epoca bronzului și Basarabi.⁴³²

✘

172. Strei-Săcel (oraș Călan)

a) **Punctul *Pe Șesuri***. Punctul se află în partea nordică a localității, pe prima terasă neînundabilă a râului Strei. Materialele arheologice aparțin fazei B a culturii Vinča.⁴³³

b) Un **depozit de bronzuri** provine din localitate.⁴³⁴

✘

173. Streisângeorgiu (oraș Călan)

a) Pe malul din dreapta Streiului, la trecerea peste pod, se află o întinsă așezare aparținând culturii Turdaș.⁴³⁵

b) Lângă *Pârâul Chitidului* se află o altă așezare turdășeană.⁴³⁶

c) pe *Valea Sângeorgiului* s-a descoperit o măciucă neolitică. Aici se amintesc aici materiale ceramice „Tisa II”.⁴³⁷

d) **Depozitul de bronzuri** descoperit aici face partea din seria Cincu-Suseni (Ha A₁).⁴³⁸

e) Ion Andrișoiu amintește un sit arheologic aparținând culturii Wietenberg cu elemente Otomani.⁴³⁹

f) Aici s-au descoperit resturi osteologice de animale care trăiau și în paleolitic.⁴⁴⁰

g) Pe malul din dreapta Streiului, lângă pod, s-au descoperit materiale ceramice Coțofeni.⁴⁴¹

h) Din hotarul localității, de pe o terasă a Streiului, pe malul din dreapta, lângă pod, între Sângeorgiu și Strei-Săcel, provin fragmente ceramice din epoca timpurie a bronzului (și Coțofeni), dar și materiale ceramice aparținând grupului cultural Balta Sărată, Hallstattului timpuriu și mijlociu.⁴⁴²

✘

174. Subcetate (comuna Sântămăria Orlea)

a) **Punctul *Turnul Orlea, Orlea sau Măgura (Dealul Petriș)***. Pe un muncel, la 4 km SE de orașul Hațeg, în perimetrul localității Subcetate, la 1,5 km NV de sat, se află ruinele *Cetății Hațegului*. De aici, de la nord de drumul spre Grindan, provin și materiale paleolitice (*Petriș I*). Urmele arheologice medievale sunt amestecate cu altele aparținând culturii Coțofeni, epocii bronzului (grupul cultural Balta Sărată, după alții cultura Wietenberg) și altele hallstattiene (*Petriș II*). În tot timpul preistoriei dealul a fost fortificat. În acest punct se semnalează o așezare aparținând culturii Turdaș.⁴⁴³

b) **Punctul *Halta Covragi sau Punctul trigonometric***. La circa 100-150 m sud de punctul trigonometric s-au recoltat fragmente ceramice Coțofeni. Tot aici sunt și materiale arheologice ale culturii Turdaș, dar și hallstattiene.⁴⁴⁴

c) **Punctul *La Izvor***. Pe panta de SE a *Măgurii* s-a găsit o așezare Coțofeni.⁴⁴⁵

⁴³⁰ Roska 1942, p. 226, nr. 55; Popescu D. 1956, p. 199; Rusu M. 1972, p. 49; Giurgiu-Ardeu 1995-1996, p. 213-214.

⁴³¹ Luca 2005, p. 221.

⁴³² Popescu D. 1970, p. 514; 1970a, p. 455; Andrișoiu 1976, p. 398; Boroffka 1994, p. 97; Ursuțiu 2002, p. 97.

⁴³³ Andrișoiu 1976, p. 398; Roman și Diaconescu 2002, p. 15.

⁴³⁴ Roska 1942, p. 278, nr. 263.

⁴³⁵ Andrișoiu 1976, p. 398-399; Kalmar-Maxim 1999, p. 184.

⁴³⁶ Andrișoiu 1976, p. 399.

⁴³⁷ Roska 1942, p. 297, nr. 264; Rusu M. 1971, p. 79; Andrișoiu 1976, p. 399.

⁴³⁸ Rusu M. 1963, p. 208; Andrișoiu 1976, p. 401, 403-404, 407 Petrescu-Dîmbovița 1977, p. 158-159.

⁴³⁹ Roska 1942, p. 279, nr. 264; Andrișoiu 1976, p. 399-400; 1978, p. 66; 1988-1991, p. 26; 1992, p. 125.

⁴⁴⁰ Păunescu 2001, p. 301.

⁴⁴¹ Ciugudean 2000, p. 81.

⁴⁴² Roska 1942, p. 279, nr. 264; Roman 1976, p. 85; Andrișoiu 1978a, p. 69; Boroffka 1994, p. 81; Rișcuța 1997-1998, p. 105; Popa C.I. 1999, p. 136; Kalmar-Maxim 1999, p. 184; Ciugudean 2000, p. 81; Ursuțiu 2002, p. 98; Luca 2004, p. 53.

⁴⁴³ Andrișoiu 1978a, p. 69; 1986-1987, p. 51; 1992, p. 125; Kalmar și Tatu 1984-1985, p. 95; 1986-1987, p. 38; Kalmar-Maxim 1999, p. 185; Vasiliev 1986-1987, p. 65; 1989, p. 84; 1991, p. 4, 9; 1995, p. 33-60; Vasiliev și Andrișoiu 1985; Nemeș 1988-1991, p. 41; Tatu et alii 1988-1991, p. 101; Boroffka 1994, p. 81; Giurgiu-Ardeu 1995-1996, p. 190, 215; Ciugudean 2000, p. 81; Luca 1996, p. 22; 2004, p. 53.

⁴⁴⁴ Kalmar și Tatu 1984-1985, p. 95; Kalmar-Maxim 1999, p. 185; Tatu et alii 1988-1991, p. 101; Luca 2004, p. 53.

⁴⁴⁵ Tatu et alii 1988-1991, p. 101; Ciugudean 2000, p. 81; Luca 2004, p. 53.

d) **Punctul Vatra Satului.** În vatra satului, la circa 300 m vest de biserică, în grădini și cimitir, s-a descoperit un val de pământ și ceramică de tip hallstattian.⁴⁴⁶

e) Aici, în sat, s-a descoperit un topor din piatră șlefuită cu orificiu pentru fixarea cozii.⁴⁴⁷

☒

175. Suseni (comuna Râu de Mori)

a) **Punctul Cetatea Colț sau Cetatea de Colț.** În câteva grădini, spre *Cetatea Colț*, s-a descoperit o așezare din care s-au recoltat fragmente ceramice neolitice.⁴⁴⁸

☒

176. Șoimuș (comună)

a) **Punctul Ferma Nr. 2.** În hotarul localității, la 300 m vest de punctul *Teleghi*, se semnalează o așezare aparținând culturii Turdaș cu elemente Vinča C, dar și Coțofeni.⁴⁴⁹

b) **Punctul Avicola.** În acest punct se află o așezare Coțofeni.⁴⁵⁰

c) **Punctul Cuculeu.** În acest punct din hotarul localității s-a cercetat o așezare aparținând epocii timpurii a bronzului.⁴⁵¹

d) **Punctul Teleghi.** Pe marginea terasei de pe malul din dreapta Mureșului s-au descoperit materiale ceramice de epoca bronzului (cultura Wietenberg) și hallstattiene timpurii.⁴⁵²

☒

177. Șteia (comuna Tomești)

a) **Punctul Prislop.** Locuirea este amplasată pe o înălțime care domină *Valea Crișului*, fiind apărată în mod natural. Materialele arheologice descoperite aici aparțin culturii Coțofeni și grupului cultural Șoimuș (epoca timpurie a bronzului).⁴⁵³

☒

178. Tămășești (comuna Zam)

a) **Punctul La Trei Țâțe.** În hotarul localității se află trei tumuli cu înălțimea de 3 m.⁴⁵⁴

☒

179. Tătăraștii de Criș (comuna Vața de Jos)

a) **Punctul Fața Podului.** Aici s-a descoperit un topor calapod neolitic din piatră șlefuită.⁴⁵⁵

☒

180. Tâmpa (comuna Băcia)

a) **Punctul La Cazan sau La Cazane.** În anul 1958 s-a descoperit pe o terasă aflată la vest de sat o așezare datată la sfârșitul epocii bronzului. Materialele arheologice (cultura Wietenberg și Otomani) din locuințe s-au descoperit la 1,50 m adâncime.⁴⁵⁶

☒

181. Târnăvița (comuna Brănișca)

a) De aici provin topoare de cupru cu brațele în cruce de tip *Jászladány*, varianta Târnăvița și Petrești.⁴⁵⁷

☒

182. Techereu (comuna Balșa)

a) În sat s-a descoperit un topor neolitic din piatră șlefuită.⁴⁵⁸

☒

183. Teliucu Inferior (comună)

a) Din locuri diferite provin două topoare de piatră șlefuită.⁴⁵⁹

☒

---

⁴⁴⁶ Nemeș 1988-1991, p. 42; Tatu et alii 1988-1991, p. 101; Andrițoiu 1992, p. 125.

⁴⁴⁷ Andrițoiu 1992, p. 125.

⁴⁴⁸ Nemeș 1988-1991, p. 42; Tatu et alii 1988-1991, p. 101; Kalmar-Maxim 1999, p. 185.

⁴⁴⁹ Andrițoiu 1979, p. 27; Luca 1996, p. 22; 1999b, p. 14, 16; Drașovean 1996, p. 273; Drașovean și Rotea 1986; Lazarovici 1987, p. 34-35; Kalmar-Maxim 1999, p. 187.

⁴⁵⁰ Rotea 1986-1987, p. 479.

⁴⁵¹ Andrițoiu 1992, p. 125; Ciugudean 1996, p. 68; 1998, p. 70; 2004; Todea 2001, p. 54.

⁴⁵² Roska 1942, p. 165, nr. 113; Andrițoiu 1979, p. 27; 1986-1987, p. 51; 1992, p. 125; Giurgiu-Ardeu 1995-1996, p. 216.

⁴⁵³ Rișcuța 1995-1996, p. 274-275, 276-277.

⁴⁵⁴ Ciugudean 1995, p. 27.

⁴⁵⁵ Rișcuța 1995-1996, p. 271-272.

⁴⁵⁶ Bassa 1968; Andrițoiu 1976, p. 407-408; 1978, p. 66-67; 1988-1991, p. 28; 1992, p. 126; Boroffka 1994, p. 85.

⁴⁵⁷ Roska 1942, p. 282, nr. 44; Andrițoiu 1971, p. 37, 38; Vulpe 1975, p. 38, 42; Lazarovici 1983, p. 18; Kalmar-Maxim 1999, p. 188.

⁴⁵⁸ Roska 1942, p. 230, nr. 20; Andrițoiu 1978a, p. 69; Kalmar-Maxim 1999, p. 188.

⁴⁵⁹ Roska 1942, p. 48, nr. 9; Andrițoiu 1978a, p. 69; Kalmar-Maxim 1999, p. 189; Luca 2004, p. 54; Luca et alii 2004, p. 61.

184. Teliucu Superior (comuna Teliucu Inferior)

a) **Peșteră.** Peștera nu a fost identificată în teren. Materialele arheologice descoperite aici aparțin culturii Coțofeni.⁴⁶⁰

☒

185. Totești (comună)

a) **Punctul *Movile*.** La 400 m sud de ferma IAS se află 7 tumuli din epoca bronzului.⁴⁶¹

b) Din hotarul localității provine un lanț de aur format din 14 verigi rombice cu secțiunea rombică databil în Bz D-Ha A. Aurel Rustoiu le crede ca provenind de la Sarmizegetusa Regia, le asociază cu alte două brățări de aur descoperite mai târziu și le datează în perioada dacică clasică.⁴⁶²

c) Într-un loc neprecizat s-a descoperit o fibulă de bronz în formă de bărcuță (sec. VII-V î.Chr.).⁴⁶³

☒

186. Totia (comuna Băcia)

a) Pe malul din stânga pârâului a fost semnalată o așezare aparținând culturii Starčevo-Criș.⁴⁶⁴

b) De aici provin artefacte Coțofeni.⁴⁶⁵

☒

187. Turdaș (comună)

a) **Punctul *Luncă* sau *La Luncă*.** În hotarul localității se află celebra așezare eponimă culturii Turdaș. Alte culturi eneolitice reprezentate aici sunt Petrești și Coțofeni. Unii autori amintesc și materiale din epoca timpurie a bronzului (grupul cultural Șoimuș). Între alte piese ce provin de aici se află și obiecte și turte de bronz databile în epoca bronzului. Cercetările în acest sit încep în anul 1875 (Zsófia von Torma). Acestea continuă, cu intermitențe, până în anul 1992, când încep noile săpături sistematice.⁴⁶⁶

b) Pe teritoriul sitului descris anterior s-a descoperit un depozit format din topoare din cupru cu brațele în cruce eneolitice.⁴⁶⁷

c) **Punctul *Pe Coastă*.** Situl aparținând culturii Coțofeni se află la NE de localitate, pe malul din stânga râului Mureș, pe drumul ce leagă Turdașul cu satul Pricaz.⁴⁶⁸

d) Pe teritoriul localității este o așezare Wietenberg.⁴⁶⁹

e) Aici s-au descoperit doi nasturi din bronz, un celt, un tipar pentru turnarea topoarelor de tip Balșa, un pumnal de bronz, turte de bronz și un pandantiv de bronz cu spin. Tot de aici provine și un inel de buclă din aur.⁴⁷⁰

☒

188. Tebea (comuna Baia de Criș)

a) **Punctul *Vârful Ruști* sau *Dealul Ruști*.** În hotarul localității s-a descoperit o așezare aparținând epocii timpurii a bronzului (grupul cultural Șoimuș). Materialul de epoca bronzului a apărut amestecat cu ceramică Coțofeni.⁴⁷¹

☒

189. Unirea (comună)

⁴⁶⁰ Roska 1942, p. 129, nr. 206; Andrițoiu 1978a, p. 69; Kalmar-Maxim 1999, p. 189; Luca 2004, p. 43; Luca et alii 2004, p. 39.

⁴⁶¹ Tatu et alii 1988-1991, p. 101.

⁴⁶² Popescu D. 1956, p. 199; Rusu M. 1972, p. 50.

⁴⁶³ Nemeș 1988-1991, p. 43.

⁴⁶⁴ Kalmar-Maxim 1999, p. 189.

⁴⁶⁵ Roska 1942, p. 198, nr. 87; Andrițoiu 1978a, p. 69.

⁴⁶⁶ Roska 1928; 1941; 1942, p. 287-291, nr. 69; Nițu 1943-1945; 1949; Vlăssa 1959, p. 239, 242; 1960, p. 133; 1964a, p. 16; 1966; 1967, p. 422; 1972; 1975, p. 1-11; 1979; Comșa 1960, p. 223; 1963, p. 71; 1971, p. 17, 18; 1995-1996; Rusu 1966, p. 21; Roman 1976, p. 85; Vlăssa 1970, p. 10, 14-16, 17-22, 26-27, 29-32, 33-37; 1978, p. 42-43, 44-45; László 1970, p. 42-44, 47, 49; Lazarovici 1973, p. 31, 38, 53; 1977, p. 21, 27-32; 1977a, p. 223-224; 1981, p. 181-184; 2000, p. 12; Lazăr 1974-1975, p. 12, 13-16; Andrițoiu 1974-1975, p. 397; 1978a, p. 69; Drașovean și Mariș 1982-1983; 1998, p. 99; Kalmar 1984, p. 395; 1985-1986, p. 403; Kalmar-Maxim 1991; Lazarovici și Dumitrescu H. 1985-1986, p. 22-24; Lazarovici și Kalmar 1996; Drașovean 1995, p. 7; 1996, p. 269-270; 2002a, p. 50 și urm.; Boroffka 1994, p. 86; Luca 1993; 1995b; 1996, p. 22; 1996a; 1996b; 1996c; 1996d; 1997a; 1997b; 1998; 1998b; 1999b, p. 14, 16; 1999c; 1999-2000, p. 61-62; 2001a, p. 150, 153; 2003, p. 77; 2003b; 2003c, p. 80 și urm.; 2004, p. 54; Luca et alii 1995; 1997b; 2001b, p. 16, 27; Luca și Ciută 1994; Luca și Drăghia 1998a; Luca și Spânu 2001; Rîșcuța 1997-1998, p. 106; Kalmar-Maxim 1999, p. 189; Ciugudean 2000, p. 83; Meșter 2000; Ursuțiu 2002, p. 100; Drașovean 2003, p. 42 și urm.; Gogâltan 2004, p. 65; Popa C.I. 2004, p. 129, 130.

⁴⁶⁷ Vulpe 1975, p. 20, 45.

⁴⁶⁸ Roman și Diaconescu 1999-2000, p. 98-104; Luca 2001, p. 17.

⁴⁶⁹ Andrițoiu 1992, p. 126.

⁴⁷⁰ Roska 1941, p. 34; Vulpe 1975, p. 52, nr. 235; Andrițoiu 1992, p. 126.

⁴⁷¹ Harțușe 1969; Roman 1976, p. 86; Andrițoiu 1978a, p. 69; 1985, p. 12; 1986-1987a, p. 608; 1988-1991, p. 28, 30; 1992, p. 126; Rîșcuța 1995-1996, p. 275, 277-278; Ciugudean 1996, p. 71; 1998, p. 70; 2000, p. 84; Todea 2001, p. 54; Luca 2004, p. 54.

a) **Punctul Obreje.** În hotarul localității, pe o terasă aflată la nord de *Pârâul Crăguș*, cu circa 400-500 m înainte de intrarea în sat, se semnalează o așezare aparținând culturii Turdaș. S-au descoperit și câteva fragmente ceramice hallstattiene.⁴⁷²

☒

190. Uric (comuna Pui)

a) În *Peștera* din hotar s-au descoperit urme eneolitice.⁴⁷³

☒

191. Uroi (oraș Simeria)

a) Dealul și împrejurimile acestuia sunt locuite în paleolitic, neolitic, Coțofeni, epoca bronzului, Hallstatt, Latène și în perioada medievală timpurie. La baza dealului se află un platou sondat arheologic. Aici se află o fortificație din prima epocă a fierului. În valul secționat se află materiale hallstattiene timpurii și Basarabi.⁴⁷⁴

b) **Punctul Dealul Uroiului, Măgura Uroiului sau Corabia Mică.** Pe deal s-a descoperit un **depozit de bronzuri** (Seria Uriu-Domănești, Bz D-Ha A).⁴⁷⁵ Tot pe deal se află o așezare Wietenberg cu elemente Otomani.⁴⁷⁶ De aici provine o piesă musteriană (racloar).⁴⁷⁷ Pe partea de est a *Dealului Uroi* se află o așezare a culturilor Turdaș și Petrești cu mai multe niveluri de locuire.⁴⁷⁸

☒

192. Vad (comuna Sântămăria Orlea)

a) **Punctul Cimitir.** În hotarul localității, pe promontoriul de la sud de sat, la est de cimitirul actual, unde se află și monumente funerare de marmură, se semnalează o așezare aparținând culturii Turdaș. Tot aici se descoperă și ceramică de epoca bronzului, grupul cultural Balta Sărată.⁴⁷⁹

☒

193. Valea-Brad (municipiul Brad)

a) **Punctele Săcătură și Breaza.** În aceste două puncte din hotarul localității s-au descoperit mari cantități de opal (din hotar provine și obsidian, după Márton Roska).⁴⁸⁰

☒

194. Valea Nandrului (comuna Peștișu Mic)

a) **Punctul La Dos.** În hotarul localității se semnalează o așezare aparținând culturii Turdaș în punctele *Dosul Mic* și *Dosul Mare*. Descoperirile se află într-un bazinet depresionar dominat de dealuri cu altitudini maxime de circa 300-320 m. Materialele arheologice descoperite aici aparțin culturilor Turdaș cu elemente Vinča C și Petrești.⁴⁸¹

b) O altă zonă de locuire preistorică se află la 50 m NE de sat, pe partea din stânga pârâului, pe terasa a doua, nu prea înaltă. Materialele arheologice recoltate de aici aparțin epocii târzii a bronzului.⁴⁸²

c) În hotarul localității se amintesc fragmente ceramice Coțofeni.⁴⁸³

☒

195. Valea Sângeorgiului (oraș Călan)

a) **Punctul Botul Dealului sau Botul de Deal.** Din perimetrul localității provin fragmente ceramice Coțofeni.⁴⁸⁴

b) **Punctele Gorgona, Fața și Bercea.** În aceste puncte, situate pe *Dealul Măgura*, s-au descoperit materiale ceramice de tip Turdaș.⁴⁸⁵

c) **Punctul Dealul Dânarului.** Aici se află câțiva tumuli.⁴⁸⁶

⁴⁷² Andrițoiu 1979, p. 28; Nemeș 1988-1991, p. 43; Luca 1996, p. 22; Kalmar-Maxim 1999, p. 162, 191.

⁴⁷³ Roska 1942, p. 191; Kalmar-Maxim 1999, p. 191.

⁴⁷⁴ Roska 1942, p. 27, nr. 101; Roman 1976, p. 86; Rusu 1977, p. 539; Andrițoiu 1978a, p. 69; 1992, p. 126; Ciugudean 2000, p. 84; Hanson și Oltean 2000; Păunescu 2001, p. 301 (*Muntele de Aur*); Bălos și Ardeu 2002; Luca 2004, p. 54.

⁴⁷⁵ Roska 1942, p. 127, nr. 101; Rusu 1966, p. 22; Petrescu-Dimbovița 1977, p. 72; Andrițoiu 1992, p. 126.

⁴⁷⁶ Andrițoiu 1978, p. 67; 1992, p. 126; Boroffka 1994, p. 88.

⁴⁷⁷ Cărciumaru et alii 1999; Păunescu 2001, p. 301.

⁴⁷⁸ Kalmar-Maxim 1999, p. 191.

⁴⁷⁹ Kalmar și Tatu 1984-1985, p. 95; Kalmar-Maxim 1999, p. 191; 1986-1987, p. 38; Nemeș 1988-1991, p. 43; 1995-1996, p. 349; Tatu et alii 1988-1991, p. 102; Luca 1996, p. 22.

⁴⁸⁰ Roska 1942, p. 297; Rișcuța 1995-1996, p. 271.

⁴⁸¹ Roska 1941, p. 15-20; Lazarovici 1973, p. 31; 1977, p. 31; 1981, p. 181-184; 1987, p. 37; Vlăsa 1975, p. 11; Drașovean 1996, p. 273; 2003, p. 43 și urm.; Luca 1996, p. 21; 1999a, p. 2-3; 1999b, p. 14; 2003, p. 77-78; 2004, p. 51; Luca et alii 1998, p. 23; 2004, p. 59-60; Luca și Roman 1999a; Kalmar-Maxim 1999, p. 171, 192.

⁴⁸² Savonea 1998.

⁴⁸³ Roska 1942, p. 201, nr. 98; Roman 1976, p. 83; Andrițoiu 1978a, p. 68; Ciugudean 2000, p. 76.

⁴⁸⁴ Andrițoiu 1978a, p. 69; Ciugudean 2000, p. 85; Luca 2004, p. 54.

⁴⁸⁵ Roska 1942, p. 266, nr. 136; Andrițoiu 1976, p. 411; Kalmar-Maxim 1999, p. 192.

☒

196. Vața de Jos (comună)

a) **Punctul *Piatra Buhii***. Din acest punct provine un topor de piatră, calapod.⁴⁸⁷

☒

197. Vălioara (comuna Răchitova)

a) Aici s-au descoperit 14 inele de aur databile în Bz D-Ha A.⁴⁸⁸

b) În localitate au fost descoperite unelte neolitice și eneolitice.⁴⁸⁹

☒

198. Vărmaga (comuna Certeju de Sus)

a) În partea de sud a satului, spre Banpotoc, lângă ultima casă din localitate, s-a descoperit un topor șlefuit și perforat aparținând culturii Coțofeni, dar și alte fragmente ceramice.⁴⁹⁰

b) **Punctul *Lidișolm***. La nord de sat, în hotarul cu Nojagul, pe un vârful stâncos, s-au descoperit fragmente ceramice Coțofeni.⁴⁹¹

☒

199. Vețel (comună)

a) De aici provin fragmente ceramice aparținând culturii Coțofeni.⁴⁹²

b) În hotarul localității sunt semnalate obiecte din aur preistorice.⁴⁹³

c) Din localitate provine un **depozit de bronzuri** din seria Cincu-Suseni (Ha A₁).⁴⁹⁴

d) **Punctul *Dealul Fern***. În localitate s-a descoperit un topor de cupru cu brațele în cruce de tip Jászládány.⁴⁹⁵

☒

200. Voia (comuna Balșa)

a) De pe teritoriul localității provine un depozit format din topoare de cupru eneolitice.⁴⁹⁶

☒

201. Vulcan (oraș)

a) ***Peștera Belona***. De aici provin materiale ceramice Coțofeni.⁴⁹⁷

b) La nord de *Pasul Vulcan* s-au descoperit resturi osteologice cuaternare.⁴⁹⁸

☒

202. Zlaști (municipiul Hunedoara)

a) **Punctul *Gruiful sau Gruniul lui Moș***. În hotarul localității, la 300 m sud de sat, în dreapta *Pârâului Zlaști*, se semnalează o așezare aparținând culturii Turdaș cu elemente Vinča C și Tisa I. Aceasta se întinde pe două terase: terasa A aflată în imediata vecinătate a pârâului și terasa B, adiacentă terasei A, la SV de aceasta.⁴⁹⁹

---

⁴⁸⁶ Roska 1942, p. 266, nr. 136.

⁴⁸⁷ Rîșcuța 1995-1996, p. 272.

⁴⁸⁸ Popescu D. 1956, p. 199; Rusu M. 1972, p. 50.

⁴⁸⁹ Roska 1942, p. 297; Kalmar-Maxim 1999, p. 192.

⁴⁹⁰ Andrițoiu 1979, p. 31.

⁴⁹¹ Andrițoiu 1979, p. 31; Ciugudean 2000, p. 85; Luca 2004, p. 54.

⁴⁹² Roska 1942, p. 301, nr. 53; Roman 1976, p. 86; Andrițoiu 1978a, p. 69; 1985, p. 12.

⁴⁹³ Popescu D. 1956, p. 199.

⁴⁹⁴ Roska 1942, p. 302, nr. 53; Rusu M. 1963, p. 208; Alexandrescu 1966, p. 176; Petrescu-Dîmbovița 1977, p. 160.

⁴⁹⁵ Andrițoiu 1971, p. 37-39, fig. 2; Kalmar-Maxim 1999, p. 193.

⁴⁹⁶ Vulpe 1975, p. 42, 47; Kalmar-Maxim 1999, p. 194.

⁴⁹⁷ Luca 2005, p. 255-256.

⁴⁹⁸ Păunescu 2001, p. 301.

⁴⁹⁹ Andrițoiu 1979, p. 31; Kalmar 1984, p. 395; Lazarovici 1987, p. 36-37; Luca 1996, p. 22; 1999a, p. 5-6; 2004, p. 54-55; Luca et alii 1998, p. 26; 2003c, p. 80; 2004, p. 61; Drașovean și Mariș 1998; Drașovean și Rotea 1986, p. 11; Kalmar-Maxim 1999, p. 163.

LISTA PRESCURTĂRILOR BIBLIOGRAFICE

- Albu 1971 – *Albu Pătru Ion, Noi descoperiri arheologice pe dealul cetății Deva (I)*, în *Apulum* 9 (1971), p. 139-146.
- Albu 1971a – *Noi descoperiri arheologice pe dealul Cetății Deva*, în *Sargetia* 8 (1971), p. 57-60.
- Albu 1971b – *Noi monumente sculpturale din colecția muzeului din Deva*, în *Sargetia* 8 (1971), p. 73-75.
- Alexandrescu 1963 – *Alexandrescu A.D., În legătură cu statuile-menhir de la Baia de Criș*, în *SCIV* 14 (1963, 1), p. 145-150.
- Alexandrescu 1966 – *Die Bronzeschwerter aus Rumänien*, în *DaciaNS* 10 (1966), p. 117-190.
- Andrei et Roșu 1998 – *Andrei Ștefan, Roșu T., Cercetări arheologice de suprafață în așezarea Călan-„La Podină” (jud. Hunedoara)*, în *BCSS* 4 (1998), p. 27-36.
- Andrițoiu 1971 – *Andrițoiu Ion, Depozitul de bronzuri de la Chergheș*, în *Apulum* 9 (1971), p. 83-92.
- Andrițoiu 1971a – *Topoare de cupru cu brațe „în cruce” în colecția Muzeului din Deva*, în *Sargetia* 8 (1971), p. 37-44.
- Andrițoiu 1972 – *O nouă descoperire arheologică la Buituri (Hunedoara)*, în *Sargetia* 9 (1972), p. 29-34.
- Andrițoiu 1973 – *Sondaj arheologic pe dealul cetății Deva*, în *Sargetia* 10 (1973), p. 11-26.
- Andrițoiu 1974-1975a – *Mărturii ale dezvoltării societății omenești pe teritoriul Devei în vremuri străvechi*, în *Sargetia* 11-12 (1974-1975), p. 393-406.
- Andrițoiu 1976 – *Descoperiri arheologice pe Valea Streiului inferior*, în *Apulum* 14 (1976), p. 393-414.
- Andrițoiu 1977 – *Constituirea și dezvoltarea colecției arheologice a Muzeului județean Hunedoara-Deva*, în *Sargetia* 13 (1977), p. 549-560.
- Andrițoiu 1978 – *Contribuții la cunoașterea culturii Otomani în sud-vestul Transilvaniei*, în *ActaMN* 15 (1978), p. 63-84.
- Andrițoiu 1978a – *Descoperiri arheologice la Crăciunești (com. Băița, jud. Hunedoara)*, în *Apulum* 16 (1978), p. 55-72.
- Andrițoiu 1978b – *Cimitirul de incinerare din epoca bronzului de la Deva*, în *SCIV* 29 (1978, 2), p. 241-256.
- Andrițoiu 1979 – *Contribuții la repertoriul arheologic al județului Hunedoara*, în *Sargetia* 14 (1979), p. 15-34.
- Andrițoiu 1979a – *Șantierul arheologic Micia – Necropola. Raport pentru campania de cercetări din 1978*, în *MCA* 13 (1979), p. 227-230.
- Andrițoiu 1979b – *Morminte de incinerare în necropola romană de la Micia*, în *StComCar* (1979), p. 265-274.
- Andrițoiu 1982-1983 – *Considerații asupra unor materiale arheologice aparținând bronzului târziu descoperite în împrejurimile Devei*, în *Sargetia* 16-17 (1982-1983), p. 125-138.
- Andrițoiu 1983 – *Șantierul arheologic Boiu*, în *MCA* 15 (1983), p. 93-97.
- Andrițoiu 1985 – *Preliminariile epocii bronzului în sud-vestul Transilvaniei*, în *Apulum* 22 (1985), p. 9-15.
- Andrițoiu 1986-1987 – *Contribuții la cunoașterea culturii Wietenberg în sud-vestul Transilvaniei (I)*, în *Sargetia* 20 (1986-1987), p. 45-63.
- Andrițoiu 1986-1987a – *Satul Mihăileni (comuna Buceș) – studiu monografic*, în *Sargetia* 20 (1986-1987), p. 607-610.
- Andrițoiu 1988-1991 – *Istoricul și stadiul actual al cercetărilor privind epoca bronzului în sud-vestul Transilvaniei*, în *Sargetia* 21-24 (1988-1991), p. 25-31.
- Andrițoiu 1994 – *Câteva considerații privind descoperirile funerare din aria culturii Wietenberg*, în *RelTIH* (1994), p. 147-169.
- Andrițoiu et alii 2001 – *Andrițoiu Ion, Pavel Romică, Ferencz Iosif Vasile, Drăghia Daniela, Ohaba Ponor, com. Pui, jud. Hunedoara. Punctul: Bordu Mare*, în *CCA – campania 2000* (2001), p. 165-166.
- Bassa 1968 – *Bassa Benjamin, O așezare de la sfârșitul epocii bronzului*, în *Sargetia* 5 (1968), p. 15-22.
- Bassa 1968a – *Depozitul de obiecte de bronz de la Rapolt*, în *Sargetia* 5 (1968), p. 31-48.
- Bassa 1970 – *Șantierul Simeria*, în *MCA* 9 (1970), p. 225-232.
- Bassa și Mărghitan 1967 – *Bassa Benjamin, Mărghitan Liviu, Așezarea hallstattiană de la Săulești*, în *Apulum* 6 (1967), p. 105-110.
- Bălos și Ardeu 2002 – *Bălos Angelica, Ardeu Adriana, Rapoltu Mare, com. Rapoltu Mare, jud. Hunedoara. Punct: Măgura Uroiului*, în *CCA – campania 2001* (2002), p. 249-250.
- Bălos și Țuțuianu 2000 – *Bălos Angelica, Țuțuianu Daniel Cristian, Rapoltu Mare, com. Rapoltu Mare, jud. Hunedoara. Punct: La Vie*, în *CCA – campania 1999* (2000), p. 80.
- Bălos et alii 2004 – *Bălos Angelica, Ardeu Adriana, Stăncescu Roxana, Mițar Cristina, Andrei Ștefan, Papp Viorel, Straja Petronela, Rapoltu Mare, com. Rapoltu Mare, jud. Hunedoara. Punct: Măgura Uroiului*, în *CCA – campania 2003* (2004), p. 250-251.
- Beldiman și Sztancs 2004 – *Beldiman Corneliu, Sztancs Diana M., Industria materiilor dure animale în cadrul culturii Starčevo-Criș din sud-vestul Transilvaniei: o lingură-spatulă descoperită în peștera Cauce, sat Cerișor, com. Lelese, jud. Hunedoara*, în *Corviniana* 8 (2004), p. 27-56.
- Berciu 1939-1942 – *Berciu Dumitru, Depozitul de bronzuri de la Orăștie*, în *Apulum* 1 (1939-1942), p. 80-97.
- Studia Universitatis Cibiniensis. Series Historica, I, 2004, p. 73-79

- Bitiri 1965 – *Bitiri Maria, Cu privire la începuturile paleoliticului superior în România*, în *SCIV* 16 (1965, 1), p. 5-17.
- Bitiri 1965a – *Considerații asupra prezenței unor forme de unelte bifaciale în așezările paleolitice din România*, în *SCIV* 16 (1965, 3), p. 431-450.
- Boboș 1991 – *Boboș Radu Iuliu, Artefacte silicioase din cultura Vinča – mineralogie, petrografie, geochimie, surse geologice –*. Reșița (1991).
- Boroffka 1987 – *Boroffka Nikolaus, Folosirea fierului în România de la începuturi până în sec. VIII î.e.n.*, în *Apulum* 24 (1987), p. 55-77.
- Boroffka 1994 – *Die Wietenberg-Kultur. Ein Beitrag zur Erforschung der Bronzezeit in Südosteuropa*. În: *UPA* 19 (1994, 1-2).
- Boroffka 1998 – *Ein neues hallstattzeitliches Grab aus Siebenbürgen*, în *ArchV* 49 (1998), p. 93-100.
- Boroffka 2001 – *Bemerkungen zu einigen Bernsteinfunden aus Rumänien*, în *ArchKorr* 31 (2001), p. 395-409.
- Boroffka și Andrițoiu 1998 – *Boroffka Nikolaus, Andrițoiu Ion, Cercetări arheologice la Orăștie „Dealul Pemilor”, punct X₅, campania 1995*, în *Apulum* 35 (1998), p. 87-90.
- Boroneanț 2000 – *Boroneanț Vasile, Arheologia peșterilor și minelor din România*. București (2000).
- Boroneanț și Boroneanț 2002 – *Boroneanț Vasile, Boroneanț Adina, Paleoliticul de la Zăbrani*, în *Ziridava* 23 (2002), p. 13-53.
- Bulai-Știrbu 1984 – *Bulai-Știrbu M., Studiul resturilor de faună neolitică din stațiunea Tăualaș*, în *ActaMN* 21 (1984), p. 45-48.
- Căstăian 1995 – *Căstăian Mihai, Contribuții la repertoriul arheologic al zonei Orăștie*, în *BCSS* 1 (1995), p. 39-52.
- Căstăian 1995a – *Cetatea medievală de la Cucuiș-„Colnic”*, în *BCSS* 1 (1995), p. 121-126.
- Cârciumaru 1986 – *Cârciumaru Marin, Confruntări, confirmări și infirmări în geocronologia paleoliticului din România*, în *SCIVA* 37 (1986, 3), p. 256-261.
- Cârciumaru et alii 1999 – *Cârciumaru Marin, Anghelinu Mircea, Pavel Romică, Dincă Rodica, Cârciumaru Radu, Racloarul de la Măgura Uroiului*, în *Apulum* 36 (1999), p. 1-3.
- Chicideanu și Chicideanu 1989 – *Monica Șandor-Chicideanu, Chicideanu Ion, Zu den Grabsitten der Periam – Pecica-Kultur*, în *DaciaNS* 33 (1989), p. 5-39.
- Chirica și Răceanu 1976 – *Chirica Nicolae, Răceanu Viorel, Sub cerul purpuriu al Hunedoarei*. Hunedoara (1976).
- Ciugudean 1995 – *Ciugudean Horia, The later eneolithic / early bronze age tumulus-burials in Central and South-Western Transylvania*, în *Apulum* 13-32.
- Ciugudean 1996 – *Epoca timpurie a bronzului în centrul și sud-estul Transilvaniei*. În: *BT* 13 (1996).
- Ciugudean 1998 – *The Early Bronze Age in western Transylvania*, în *The Early and Middle Bronze Age in the Carpathian Basin*, Alba Iulia (1998), p. 67-84.
- Ciugudean 2000 – *Eneoliticul final în Transilvania și Banat*. În: *BHAB* 26 (2000).
- Ciugudean 2002 – *The Cooper Metallurgy in the Coțofeni Culture (Transylvania and Banat)*, în *Apulum* 39 (2002), p. 95-106.
- Ciugudean 2004 – *Descoperiri aparținând Bronzului târziu pe cursul mijlociu al Mureșului*, în *Apulum* 41 (2004), p. 179-202.
- Ciută 2002 – *Ciută Marius, Contribuții la cunoașterea neoliticului târziu din depresiunea Hațeg – Mureș. Descoperirile de la Călanul Nou-„La Podină II” (Campania 1998)*, în *Corviniana* 7 (2002), p. 31-47.
- Ciută și Ștefan 1999 – *Ciută Marius, Ștefan Andrei, Considerații asupra unor materiale arheologice inedite, descoperite la Călanul Nou – „La Podină” (jud. Hunedoara)*, în *Apulum* 36 (1999), p. 55-80.
- Comșa 1960 – *Comșa Eugen, Considerații cu privire la cultura cu ceramică liniară de pe teritoriul R.P.R. și din regiunile vecine*, în *SCIV* 11 (1960, 2), p. 217-244.
- Comșa 1971 – *Silexul de tip „bănățean”*, în *Apulum* 9 (1971), p. 15-20.
- Comșa 1973 – *Parures néolithiques en coquillages marins découvertes en territoire roumain*, în *DaciaNS* 17 (1973), p. 61-76.
- Comșa 1995-1996 – *Les figurines anthropomorphes des cultures de Turdaș et Vinča (Ressemblances et différences)*, în *Sargetia* 26 (1995-1996), p. 91-104.
- Dragotă et alii 1999 – *Dragotă Aurel, Roman Cristian, Țiplic Marian, Descoperiri arheologice în județele Sibiu, Alba și Hunedoara*, în *Apulum* 36 (1999), p. 81-96.
- Drașovean 1981 – *Drașovean Florin, Cultura Starčevo-Criș în bazinul Mureșului mijlociu*, în *Apulum* 19 (1981), p. 33-45.
- Drașovean 1986-1987 – *Așezarea neolitică de la Hunedoara „Dealul Sânpetru”*, în *Sargetia* 20 (1986-1987), p. 11-17.
- Drașovean 1996 – *Relation of Vinča culture phase C with the Transylvanien region*, în *VCRCC* (1996), p. 269-278.
- Drașovean 1997 – *Some Remarks Concerning the Turdaș and Tăualaș Groups*, în *AnB(SN)* 5 (1997), p. 7-10.
- Drașovean 2002 – *Locuirile neolitice de la Hunedoara-Cimitirul reformat și Grădina castelului și o luare de*
- Studia Universitatis Cibiniensis. Series Historica, I, 2004, p. 73-79*

- poziție față de câteva opinii privind realitățile neo-eneoliticului din sud-vestul Transilvaniei, în *Apulum* 39 (2002), p. 57-94.
- Drașovean 2002a – *Neolithic Settlements from Hunedoara-Cimitirul reformat and Grădina Castelului and a Position as Concerns Some Opinions Regarding the Neo-Eneolithic realities from the South-West of Transylvania*, în *PB* (2002), p. 43-76.
- Drașovean 2003 – *Transilvania și Banatul în neoliticul târziu. O contribuție la originile culturii Petrești*, în *Apulum* 40 (2003), p. 39-58.
- Drașovean și Luca 1990 – *Drașovean Florin, Luca Sabin Adrian, Considerații preliminare asupra materialelor neo-eneolitice din așezarea de la Mintia (com. Veșel, jud. Hunedoara)* în *SCIVA* 41 (1990, 1), p. 7-18.
- Drașovean și Mariș 1982-1983 – *Drașovean Florin, Mariș Tiberiu, Cercetări arheologice de suprafață în așezarea neolitică de la Turdaș (jud. Hunedoara)*, în *Sargetia* 16-17 (1982-1983), p. 89-94.
- Drașovean și Mariș 1998 – *Așezarea neolitică târzie de la Zlaști (jud. Hunedoara)*, în *AnB(SN)* 6 (1998), p. 93-119.
- Drașovean și Rotea 1984-1985 – *Drașovean Florin, Rotea Mihai, Cercetări de suprafață pe teritoriul așezării neolitice de la Chitid (Hunedoara)*, în *Sargetia* 18-19 (1984-1985), p. 85-90.
- Drașovean și Rotea 1986 – *Așezarea neolitică de la Șoimuș. Contribuții la problemele neoliticului târziu din sud-vestul Transilvaniei*, în *Apulum* 33 (1986), p. 9-24.
- Dumitrașcu 1975 – *Dumitrașcu Sever, Așezarea neolitică de la Sântana-Holumb*, în *Banatica* 3 (1975), p. 25-32.
- Dumitrescu H. 1966 – *Dumitrescu Hortensia, Câteva probleme legate de cultura Petrești*, în *SCIV* 17 (1966, 3), p. 433-444.
- Dumitrescu H. 1984 – *Cercetările arheologice de la Tăualaș – Deva (partea I)*, în *ActaMN* 21 (1984), p. 3-44.
- El Susi 1995-1996 – *El Susi Georgeta, A Survey on Animal Husbandry of Turdaș Community from Orăștie „Dealul Pemilor” (X₂) (Hunedoara County)*, în *Sargetia* 26 (1995-1996, 1), p. 169-178.
- El Susi 2004 – *Resturi de animale descoperite în siturile de epoca fierului de la Hunedoara-„Grădina Castelului”*, în *Daco – Geții, Deva* (2004), p. 329-335.
- Ferencz et alii 2003 – *Ferencz Iosif Vasile, Căstăian Mihai, Bodó Cristina, Andrei Ștefan, Stăncescu Roxana, Popa Cristian Ioan, Ardeu, com. Balșa, jud. Hunedoara. Punct: Cetățuie (Cetățeaua)*, în *CCA – campania 2002*, (2003), p. 40-42.
- Ferencz et alii 2004 – *Ardeu, com. Balșa, jud. Hunedoara. Punct: Cetățuie (Cetățeauă)*, în *CCA – campania 2003* (2004), p. 43-45.
- Filipescu 1985 – *Filipescu Bogdan, Notă asupra unor descoperiri arheologice efectuate în peșteri de pe teritoriul comunei Pui, județul Hunedoara*, în *BSI* 9 (1985), fasc. 1, p. 43-46.
- Floca 1950 – *Floca Octavian, Stațiunea de la sfârșitul treptei de jos a barbariei din marginea Devei (O civilizație neatestată pe teritoriul Transilvaniei)*, în *SCIV* 1 (1950, 2), p. 220-224.
- Floca 1966 – *Statuile primitive antropomorfe de la Baia de Criș*, în *Sargetia* 4 (1966), p. 41-50.
- Georgescu 2000 – *Georgescu Adrian, Bronzuri hunedorene în colecția Muzeului Brukenthal Sibiu*, în *Corviniana* 6 (2000), p. 75-78.
- Giurgiu-Ardeu 1995-1996 – *Giurgiu-Ardeu Adriana, Contribuții privind stadiul cercetării Hallstattului timpuriu în spațiul intercarpatic*, în *Sargetia* 26 (1995-1996, 1), p. 189-226.
- Gogâltan 1997 – *Gogâltan Florin, O rapieră de tip micenian de la Densuș (jud. Hunedoara)*, în *Apulum* 34 (1997), p. 55-64.
- Gogâltan 2004 – *Tell-uri în Orientul Apropiat și Bazinul Carpatic. O scurtă privire comparativă asupra habitatului preistoric (I)*, în *ActaTS* 3 (2004), p. 43-118.
- Gogâltan et alii 1992 – *Gogâltan Florin, Cociș Sorin, Paki Adela, Săpături de salvare la Clij-Becaș. 1989*, în *EN* 2 (1992), p. 4-18.
- Hanson și Oltean – *Hanson William S., Oltean Ioan A., A multi-period site on Uroi Hill, Hunedoara: an aerial perspective*, în *ActaMN* 37 (2000, 1), p. 43-50.
- Harțușche 1969 – *Harțușche Nicolae, Cercetări arheologice la Brad*, în *ActaMN* 6 (1969), p. 439-450.
- Jungbert 1978 – *Jungbert Bela, Repertoriul descoperirilor paleolitice din Transilvania (I)*, în *ActaMN* 15 (1978), p. 1-18.
- Jungbert 1979 – *Repertoriul descoperirilor paleolitice din Transilvania (II)*, în *ActaMN* 16 (1979), p. 389-410.
- Jungbert 1982 – *Repertoriul localităților cu descoperiri paleolitice din Transilvania (III)*, în *ActaMN* 19 (1982), p. 543-556.
- Jungbert 1985-1986 – *Repertoriul localităților cu descoperiri paleolitice din Transilvania (IV)*, în *ActaMN* 22-23 (1985-1986), p. 385-400.
- Kacsó 1969 – *Kacsó Carol, Morminte din perioada de tranziție spre epoca bronzului de la Ciumești*, în *StComSM* 1 (1969), p. 49-56.
- Kacsó 1999 – *Die Endphase der Otomani-Kultur und die darauffolgende kulturelle Entwicklung im nordwesten Rumäniens*, în *Apulum* 36 (1999), p. 107-134.
- Kalmar 1984 – *Kalmar Zoia, Materiale neo-eneolitice intrate în colecția Muzeului de istorie al Studia Universitatis Cibiniensis. Series Historica, I, 2004*, p. 73-79

- Transilvaniei (I)*, în *ActaMN* 21 (1984), p. 391-404.
- Kalmar 1985-1986 – *Materiale neo-eneolitice intrate în colecția Muzeului de istorie al Transilvaniei (II)*, în *ActaMN* 22-23 (1985-1986), p. 401-410.
- Kalmar 1987-1988 – *Materiale neo-eneolitice intrate în colecția Muzeului de istorie al Transilvaniei (III)*, în *ActaMN* 24-25 (1987-1988), p. 465-484.
- Kalmar-Maxim 1991 – *Kalmar-Maxim Zoia, Turdaș. Cluj-Napoca* (1991).
- Kalmar-Maxim 1999 – Neo-Eneoliticul din Transilvania. Date arheologice și matematico-statistice În: *BMN* 19 Cluj-Napoca (1999).
- Kalmar și Tatu 1984-1985 – *Kalmar Zoia, Tatu Hristache, Materiale neo-eneolitice descoperite în Țara Hațegului*, în *Sargetia* 18-19 (1984-1985), p. 91-100.
- Kalmar și Tatu 1986-1987 – *Contribuții la cunoașterea unui grup cultural din epoca bronzului din Banat, răspândit și în sud-vestul Transilvaniei (I)*, în *Sargetia* 20 (1986-1987), p. 35-43.
- Lazarovici 1973 – *Lazarovici Gheorghe, Tipologia și cronologia culturii Vinča în Banat*, în *Banatica* 2 (1973), p. 25-56.
- Lazarovici 1975 – *Despre eneoliticul timpuriu din Banat*, în *Tibiscus* 4 (1975), p. 9-31.
- Lazarovici 1977 – *Periodizarea culturii Vinča*, în *Banatica* 4 (1977), p. 19-44.
- Lazarovici 1977a – *Sfârșitul culturii Vinča – Turdaș în câmpia Transilvaniei*, în *StComCar* 2 (1977), p. 211-230.
- Lazarovici 1981 – *Die Periodisierung der Vinča-Kultur in Rumänien*, în *PZ* 56 (1981, 2), p. 169-196.
- Lazarovici 1983 – *Principalele probleme ale culturii Tiszapolgár în România*, în *ActaMN* 20 (1983), p. 3-32.
- Lazarovici 1987 – „*Șocol*” *Vinča C în Transilvania. Contribuții la geneza eneoliticului timpuriu*, în *ActaMP* 11 (1987), p. 33-56.
- Lazarovici 2000 – *Vinča – Lengyel and Transylvania*, în *ActaMN* 37 (2000, 1), p. 7-20.
- Lazarovici et alii 1991 – *Lazarovici Gheorghe, Drașovean Florin, Kalmar Zoia, Luca Sabin Adrian, Nica Marin, Cultura Vinča în România. Timișoara* (1991).
- Lazarovici și Dumitrescu H. 1985-1986 – *Lazarovici Gheorghe, Dumitrescu Hortensia, Cercetările arheologice de la Tăușalaș-Deva (partea a II-a)*, în *ActaMN* 22-23 (1985-1986), p. 3-40.
- Lazarovici și Kalmar 1996 – *Lazarovici Gheorghe, Kalmar Zoia, Marton Roska's excavations from Turdaș*, în *VCRCC* (1996), p. 223-268.
- Lazăr 1974-1975 – *Lazăr Mircea Dan, Plastica culturii Vinča-Turdaș din colecțiile Muzeului județean Hunedoara-Deva*, în *Sargetia* 11-12 (1974-1975), p. 11-18.
- László 1970 – *László Attila, Vase neolitice cu fețe umane, descoperite în România. Unele considerații privind tema feței umane pe ceramica neolitică a Bazinului Danubian*, în *MemA* 2 (1970), p. 39-79.
- Luca 1993 – *Luca Sabin Adrian, A new special discovering from Turdaș*, în *Banatica* 12 (1993, 1), p. 21-23.
- Luca 1994 – *Complexul ritual de la Orăștie-Dealul Pemilor, punct X₂ (jud. Hunedoara)*, în *SCIVA* 45 (1994, 4), p. 363-367.
- Luca 1994a – *Repertoriul descoperirilor aparținând culturii Bodrogkeresztúr de pe teritoriul României*, în *AICSUS* 1 (1994), p. 183-200.
- Luca 1995 – *Cercetări cu privire la preistoria Orăștiei*, în *Orăștie 1995. Fragmentarium documentar, Orăștie* (1995).
- Luca 1995a – *Die Kultanlage von Broos / Orăștie-Böhmerberg / Dealul Pemilor, Ausgrabungsstelle X₂ (Kreis Hunedoara)*, în *ForVL* 38 (1995, 1-2), p. 85-90.
- Luca 1995b – *Așezarea de la Turdaș situația actuală a sitului arheologice (I)*, în *AICSUS* 2 (1995), p. 33-36.
- Luca 1995-1996 – *Die Vinča – Siedlung aus Rumess. Die A-Phase der Vinča-Kultur in Siebenbürgen*, în *Sargetia* 26 (1995-1996, 1), p. 45-62.
- Luca 1996 – *Încadrarea cronologică și culturală a așezării neolitice de la Orăștie-Dealul Pemilor, punct X₂*, în *Corviniana* 2 (1996), p. 21-28.
- Luca 1996a – *Die Siedlung von Thorendorf / Turdaș – der gegenwärtige Stand der archäologischen Ausgrabungsstelle*, în *VCRCC* (1996), p. 219-222.
- Luca 1996b – *Turdaș-Luncă, jud. Hunedoara, în CCA – campania 1995* (1996), p. 132.
- Luca 1996c – *Eine rituelle Anlage in Turdaș-Luncă (Kreis Hunedoara)*, în *ForVL* 39 (1996, 1-2), p. 121-126.
- Luca 1996d – *Un complex de fundare al locuinței de la Turdaș-Luncă (jud. Hunedoara)*, în *ITSR* 2 (1996), p. 1-6.
- Luca 1997 – *Așezări neolitice pe valea Mureșului (I). Habitatul turdășean de la Orăștie-Dealul Pemilor (punct X₂)*, în *BMA* 4 (1997).
- Luca 1997a – *Un complex ritual de la Turdaș-Luncă (jud. Hunedoara)*, în *Apulum* 34 (1997), p. 37-41.
- Luca 1997b – *Relațiile culturale de la sfârșitul neoliticului dezvoltat dintre Transilvania și ținuturile Studia Universitatis Cibiniensis. Series Historica, I, 2004*, p. 73-79

înconjurătoare – reflectarea acestora prin materialele arheologice descoperite în așezarea de la Turdaș-Luncă (jud. Hunedoara), în CCDJ 15 (1997), p. 252-261.

- Luca 1998 – *Die Kulturelle beziehungen am ende der entwickelten Jungsteinzeit zwischen Siebenbürgen den umgebenden gebiete. Die widerspiegelung dieser in den in der Siedlung Turdaș-Luncă (kr. Hunedoara), în LNMDR (1998), p. 165-180.*
- Luca 1998a – *La nécropole appartenante à la culture Turdaș trouvée à Orăștie-Dealul Pemilor, Point X₂, în ITSR 4 (1998), p. 36-45.*
- Luca 1998b – *Relațiile culturale de la sfârșitul neoliticului dezvoltat dintre Transilvania și ținuturile înconjurătoare, în CCDJ 16 (1998), p. 252-262.*
- Luca 1998-1999 – *Necropola aparținând culturii Turdaș descoperită la Orăștie-Dealul Pemilor, punct X₂, în StComSM 15-16 (1998-1999), p. 11-18.*
- Luca 1998-2000 – *Répertoire de découvertes de la culture Bodrogkeresztúr sur le territoire de Roumanie, în CA 11 (1988-2000, 1-2), p. 305-316.*
- Luca 1999 – *Sfârșitul eneoliticului pe teritoriul intracarpatic al României – cultura Bodrogkeresztúr –. În: BMA 11 (1999).*
- Luca 1999a – *Contribuții la istoria veche a Hunedoarei. Săpăturile arheologice sistematice din Grădina Castelului – campaniile anilor 1996-1998 –. În: BAHC 1 (1999).*
- Luca 1999b – *Aspecte ale neoliticului și eneoliticului din sudul și sud-estul Transilvaniei, în Apulum 36 (1999), p. 5-33.*
- Luca 1999c – *Descrierea cercetărilor arheologice sistematice de la Turdaș-Luncă – campaniile de cercetare ale anilor 1992-1995, în BCMI 10 (1999, 1-4), p. 171-185.*
- Luca 1999-2000 – *Aspekten des Neolithikums und des Äneolithikums aus dem Süden und Südwesten Siebenbürgens, în AnB(SN) 7-8 (1999-2000), p. 53-74.*
- Luca 2001 – *Așezări neolitice pe valea Mureșului (II). Noi cercetări arheologice la Turdaș-Luncă. I. Campaniile anilor 1992-1995. În: BMA 17 (2001).*
- Luca 2001a – *Archäologische untersuhungen bei Grosswaradein-Salca und einige Probleme bezüglich der Salca-Herpály – Kultur, în Festschrift für Gheorghe Lazarovici. În: BHAB 30 (2001), p. 123-190.*
- Luca 2002 – *Neue daten Bezüglich der Absoluten Chronologie des Frühäneolithikums aus Siebenbürgen, în AUVT 2-3 (2001-2002), p. 100-112.*
- Luca 2003 – *Noch Einmal zum Siebenbürgen neolithikum und Äneolithikum, în PB 2 (2003), p. 69-86.*
- Luca 2003a – *Date noi cu privire la cronologia absolută a eneoliticului timpuriu din Transilvania. Rezultatele prelucrării probelor radiocarbon de la Orăștie-Dealul Pemilor, punct X₂, jud. Hunedoara, în Tibiscum 11 (2003), p. 215-230.*
- Luca 2003b – *Amerkungen für die Gesichtlichen entdeckungen bezüglich der Archäologischen niederlassung aus Turdaș-Luncă (bezirck Hunedoara), în Banatica 16 (2003, 1), p. 77-102.*
- Luca 2003c – *Încă o dată despre neoliticul și eneoliticul transilvănean, în Apulum 40 (2003), p. 73-88.*
- Luca 2004 – *Roșcani. Cercetări arheologice. Deva (2004).*
- Luca 2005 – *Arheologie și istorie (III). Descoperiri din județul Hunedoara. București (2005).*
- Luca et alii 1995 – *Luca Sabin Adrian, Ciută Marius, Căstăian Mihai, Turdaș-Luncă, jud. Hunedoara, în CCA – campania 1994 (1995), p. 96.*
- Luca et alii 1996 – *Luca Sabin Adrian, Drașovean Florin, Andrițoiu Ion, Mintia, „Gerhat”, jud. Hunedoara, în SAC 1 (1996), p. 72.*
- Luca et alii 1997 – *Luca Sabin Adrian, Roman Cristian, Băicoană Marin, Materiale arheologice din peșteri ale județului Hunedoara (I), în Corviniana 3 (1997), p. 17-32.*
- Luca et alii 1997a – *Luca Sabin Adrian, Drăghia Dana, Căstăian Mihai, Dragotă Aurel, Roman Cristian, Orăștie-Dealul Pemilor, punct X₂, în CCA – campania 1996 (1997), p. 41.*
- Luca et alii 1997b – *Luca Sabin Adrian, Drăghia Dana, Căstăian Mihai, Dragotă Aurel, Turdaș-Luncă, jud. Hunedoara, în CCA – campania 1996 (1997), p. 71.*
- Luca et alii 1998 – *Luca Sabin Adrian, Sonoc Alexandru, Roman Cristian, Cerișer Nicolae, Cercetări cu privire la preistoria Hunedoarei, în Corviniana 4 (1998), p. 23-61.*
- Luca et alii 1998a – *Luca Sabin Adrian, Bugnaru Elena, Roman Cristian, Hunedoara, jud. Hunedoara. Punct: Grădina Castelului, în CCA – campania 1997 (1998), p. 30.*
- Luca et alii 1998b – *Luca Sabin Adrian, Boroffka Nikolaus, Ciută Marius, Așezarea neolitică aparținând culturii Starčevo-Criș de la Orăștie-Dealul Pemilor, punct X₈ (campaniile 1993-1994), în Apulum 35 (1998), p. 17-29.*
- Luca et alii 2000 – *Luca Sabin Adrian, Roman Cristian, Purece Silviu, Cerișor, com. Lelese, jud. Hunedoara. Punct: Peștera Cauce, în CCA – campania 1999 (2000), p. 29.*
- Luca et alii 2000a – *Luca Sabin Adrian, Purece Silviu, Cerișer Nicolae, Spânu Anda, Hunedoara, jud. Hunedoara. Punct: Grădina Castelului, în CCA – campania 1999 (2000), p. 46.*
- Luca et alii 2001 – *Luca Sabin Adrian, Purece Silviu, Cerișer Nicolae, Roman Cristian, Diaconescu Dragoș, Cosmin Suci, Hunedoara, jud. Hunedoara. Punct: Grădina Castelului, în CCA – campania 2000 (2001), p. 100-101.*

- Luca et alii 2001a – Luca Sabin Adrian, Purece Silviu, Cerișer Nicolae, Roman Cristian, Diaconescu Dragoș, Cosmin Suci, Munții Poiana Ruscă, jud. Hunedoara, în CCA – campania 2000 (2001), p. 153-154.
- Luca et alii 2001b – Luca Sabin Adrian, Ciugudean Horia, Roman Cristian, Die frühphase der Vinča – Kultur in Siebenbürgen. Anhaltspunkte des chronologischen und ethnokulturellen horizontes, în Apulum 37 (2000, 1), p. 1-50.
- Luca et alii 2002 – Luca Sabin Adrian, Gonciar Andrei, Purece Silviu, Roman Cristian, Diaconescu Dragoș, Cosmin Suci, Hunedoara, jud. Hunedoara. Punct: Grădina Castelului, în CCA – campania 2001 (2002), p. 154.
- Luca et alii 2002a – Luca Sabin Adrian, Purece Silviu, Gonciar Andrei, Roman Cristian, Cerișer Nicolae, Diaconescu Dragoș, Cosmin Suci, Munții Poiana Ruscă (periegheză), în CCA – campania 2001 (2002), p. 211
- Luca et alii 2003 – Luca Sabin Adrian, Sîrbu Valeriu, Roman Cristian, Diaconescu Dragoș, Cerișer Nicolae, Purece Silviu, Hunedoara, jud. Hunedoara. Punct: Grădina Castelului, în CCA – campania 2002 (2003), p. 143-144.
- Luca et alii 2003a – Luca Sabin Adrian, Roman Cristian, Diaconescu Dragoș, Roșcani, com. Dobra, jud. Hunedoara. Punct: Peștera de la carieră, în CCA – campania 2002 (2003), p. 254.
- Luca et alii 2003b – Luca Sabin Adrian, Pinter Zeno Karl, Georgescu Adrian, Repertoriul arheologic al județului Sibiu (situri, monumente arheologice și istorice). În: BS 3 (2003).
- Luca et alii 2004 – Luca Sabin Adrian, Roman Cristian, Diaconescu Dragoș, Cercetări arheologice în Peștera Cauce. În: BS 4 (2004, 1).
- Luca et alii 2004a – Luca Sabin Adrian, Beldiman Corneliu, Roman Cristian, Diaconescu Dragoș, Cerișor, comuna Lelese, jud. Hunedoara. Punct: Peștera Cauce, în CCA – campania 2003 (2004), p. 85-94.
- Luca et alii 2004b – Luca Sabin Adrian, Purece Silviu, Sîrbu Valeriu, Roman Cristian, Diaconescu Dragoș, Cerișer Nicolae, El Susi Georgeta, Comșa Alexandra, Hunedoara, jud. Hunedoara. Punct: Grădina Castelului, în CCA – campania 2003 (2004), p. 142-144.
- Luca și Boroffka 1997 – Luca Sabin Adrian, Boroffka Nikolaus, O nouă descoperire paleolitică din Transilvania, în Apulum 34 (1997), p. 1-4.
- Luca și Boroffka 1997a – Neue Paläolithische funde aus Siebenbürgen, în ForVL 40 (1997, 1-2), p. 103-106.
- Luca și Căstăian 1996 – Luca Sabin Adrian, Căstăian Mihai, Romos- La Făgădău, jud. Hunedoara, în CCA – campania 1995 (1996), p. 100.
- Luca și Ciută 1994 – Luca Sabin Adrian, Ciută Marius, Turdaș-Luncă, jud. Hunedoara, în CCA – campania 1993 (1994), p. 68.
- Luca și Ciută 1996 – Turdaș-Luncă, jud. Hunedoara, în CCA – campania 1995 (1996), p. 83-84.
- Luca și Cosma 1993 – Luca Sabin Adrian, Cosma Aurelian, Archäologische Geländeuntersuchungen im Brooser Gebiet **Böhmerberg** (Dealul Pemilor), în ForVL 36 (1993, 1-2), p. 85-88.
- Luca și Drăghia 1998 – Luca Sabin Adrian, Drăghia Daniela, Orăștie-Dealul Pemilor, punct X₂, în CCA – campania 1997 (1998), p. 51.
- Luca și Drăghia 1998a – Turdaș-Luncă, jud. Hunedoara, în CCA – campania 1997 (1998), p. 83.
- Luca și Pinter 1995 – Luca Sabin Adrian, Pinter Zeno Karl, Necropola medieval-timpurie de la Orăștie-Dealul Pemilor, punctul X₂/ 1992-1993, în Corviniana 1 (1995), p. 17-45.
- Luca și Pinter 2001 – Der Böhmerberg bei Broos / Orăștie. Eine archäologische Monographie. În: BMA 16 (2001).
- Luca și Purece 2003 – Luca Sabin Adrian, Purece Silviu, Roșcani, com. Dobra, jud. Hunedoara. Punct: Dealul Cerăt, în CCA – campania 2002 (2003), p. 254.
- Luca și Roman 1999 – Luca Sabin Adrian, Roman Cristian, Materiale eneolitice descoperite la Hunedoara-Judecătorie, în Corviniana 5 (1999), p. 6-11.
- Luca și Roman 1999a – Cercetări de suprafață în așezarea neolitică de la Valea Nandrului-La Dos (jud. Hunedoara), în Corviniana 5 (1999), p. 12-38.
- Luca și Spănu 2001 – Luca Sabin Adrian, Spănu Anda-Lucia, Istoricul cercetărilor cu privire la așezarea neolitică de la Turdaș-Luncă (jud. Hunedoara), în Adevărul omeneste posibil, Oradea (2001), p. 63-80.
- Macrea et Crișan 1964 – Macrea Mihail, Crișan Ioan Horațiu, Două decenii de cercetări arheologice și studii de istorie veche la Cluj (1944-1984), în ActaMN 1 (1964), p. 307-366.
- Marc 2003 – Marc Adrian, Cu privire la locuirea Coțofeni de la Deva-„Măgura Mișoveț”, în BCSS 9 (2003), p. 45-48.
- Mărghitan 1968 – Mărghitan Liviu, O nouă așezare neolitică pe Valea Mureșului, în Sargetia 5 (1968), p. 7-10.
- Meșter 2000 – Meșter Mihai, Analiza statistică a topoarelor de la Turdaș, în Tibiscum 10 (2000), p. 269-276.

- Moisescu 1955 – *Moisescu Gheorghe*, Stratigrafia și fauna de moluște din depozitele sarmațiene și tortoniene din regiunea Buituri. București (1955).
- Molnár 1996-1997 – *Molnár Zsolt*, Așezarea Coțofeni de la Sântămăria de Piatră, în *Crisia* 26-27 (1996-1997), p. 363-372.
- Morintz 1972 – *Morintz Sebastian*, *Les fouilles archéologiques en Roumanie (1971)*, în *DaciaNS* 16 (1972), p. 335-358.
- Morintz 1973 – *Les fouilles archéologiques en Roumanie (1972)*, în *DaciaNS* 17 (1973), p. 361-398.
- Nemeș 1988-1991 – *Nemeș Emil*, Locuitorii Țării Hațegului până la cucerirea romană, în *Sargetia* 21-24 (1988-1991), p. 33-43.
- Nemoianu și Andrițoiu 1975 – *Nemoianu Larissa*, *Andrițoiu Ion*, Sondajul arheologic de la Ardeu, com. Balșa, jud. Hunedoara, în *CA* 1 (1975), p. 181-190.
- Nestor 1937 – *Nestor Ion*, *Sabia de bronz de la Boiu*, în *Sargetia* 1 (1937), p. 155-
- Nestor 1941-1944 – *Études sur l'exploitation préhistorique du cuivre en Roumanie. Le dépôt des barres-colliers de Deva*, în *Dacia* 9-10 (1941-1944), p. 165-181.
- Nițu 1943-1945 – *Nițu Anton*, Despre semnificația motivului pictural în formă de „casă” de la Turdaș, în *Apulum* 2 (1943-1945), p. 81-89.
- Nițu 1949 – Despre reprezentarea piciorului divin în plastica neo-eneolitică carpato-dunăreană, în *Apulum* 3 (1949), p. 107-135.
- Paul et alii 1994 – *Paul Iuliu*, *Luca Sabin Adrian*, *Pinter Zeno Karl*, *Aldea Alexandru*, *Ciută Marius*, *Orăștie-Dealul Pemilor*, jud. Hunedoara, punct X₂ și X₈, în *CCA – campania 1993* (1994), p. 45.
- Paul et alii 1995 – *Paul Iuliu*, *Luca Sabin Adrian*, *Pinter Zeno Karl*, *Aldea Alexandru*, *Ciută Marius*, *Sonoc Alexandru*, *Orăștie-Dealul Pemilor*, jud. Hunedoara, punct X₂, în *CCA – campania 1994* (1995), p. 62-63.
- Paul et alii 1995a – *Paul Iuliu*, *Luca Sabin Adrian*, *Căstăian Mihai*, *Boroffka Nikolaus*, *Pinter Zeno Karl*, *Aldea Alexandru*, *Ciută Marius*, *Orăștie-Dealul Pemilor*, jud. Hunedoara, punct X₈, în *CCA – campania 1994* (1995), p. 63.
- Pădureanu 1982 – *Pădureanu Eugen*, Așezarea eneolitică fortificată de la Pecica-Forgaci, în *Crisia* 12 (1982, 1), p. 29-60.
- Pădureanu 1982a – O contribuție la problema drumului roman pe cursul mijlociu al Mureșului, în *Ziridava* 14 (1982), p. 67-74.
- Pădureanu 2002-2003 – Două accesorii vestimentare descoperite în zona Mureșului, în *AnB(SN)* 10-11 (2002-2003, 1), p. 101-108.
- Păunescu 2001 – *Păunescu Alexandru*, Paleoliticul și mezoliticul din spațiul transilvan. București (2001).
- Păunescu și Boroș 1998 – *Păunescu Alexandru*, *Boroș Adrian*, *Nandru*, com. Peștișu Mic, jud. Hunedoara, în *CCA – campania 1997* (1998), p. 44.
- Păunescu și Boroș 2000 – *Crăciunești*, com. Băița, jud. Hunedoara. Punct: Peștera Groapa Lupului, în *CCA – campania 1999* (2000), p. 32.
- Petrescu-Dîmbovița 1977 – *Petrescu-Dîmbovița Mircea*, Depozitele de bronzuri din România. București (1977).
- Plopșor 1935-1936 – *Nicolăescu-Plopșor C.S.*, *Le paléolithique en Roumanie*, în *Dacia* 5-6 (1935-1936), p. 41-107.
- Plopșor 1956 – Rezultatele principale ale cercetărilor paleolitice în ultimii patru ani în R.P.R., în *SCIV* 7 (1956, 1-2), p. 7-40.
- Plopșor 1957 – *Cercetări asupra paleoliticului timpuriu*, în *MCA* 3 (1957), p. 281-292.
- Plopșor et alii 1957 – *Nicolăescu-Plopșor C.S.*, *Bassa Benjamin*, *Bolomey Alexandra*, *Păunescu Alexandru*, *Șantierul arheologic Nandru*, în *MCA* 3 (1957), p. 29-40.
- Plopșor et alii 1957a – *Nicolăescu-Plopșor C.S.*, *Avakian Grigore*, *Bilțiu Tr.*, *Bolomey Alexandra*, *Haas Nicolae*, *Maximilian Constantin*, *Păunescu Alexandru*, *Șantierul arheologic Ohaba-Ponor*, în *MCA* 3 (1957), p. 41-50.
- Plopșor et alii 1959 – *Nicolăescu-Plopșor C.S.*, *Păunescu Alexandru*, *Nandru*, în *MCA* 5 (1959), p. 22-29.
- Popa C.I. 1998 – *Popa Constantin Ion*, Noi descoperiri aparținând bronzului timpuriu în bazinul mijlociu al Mureșului și câteva considerații privind etapa finală a acestei perioade în Transilvania, în *Apulum* 35 (1998), p. 47-85.
- Popa C.I. 1999 – *Cercetări de teren în centrul și sud-vestul Transilvaniei (I)*, în *BCSS* 5 (1999), p. 107-144.
- Popa C.I. 2004 – *Reprezentări speciale pe ceramica de tip Coțofeni. Aspecte ale cultului urano-solar în preistorie*, în *Apulum* 41 (2004), p. 113-146.
- Popescu D. 1941-1944 – *Popescu Dorin*, *La bracelet celtique à demi-oves d'Uroiu (dép. De Hunedoara)*, în *Dacia* 9-10 (1941-1944), p. 183-188.
- Popescu D. 1956 – *Cercetări arheologice în Transilvania (IV). Prelucrarea aurului în Transilvania înainte de cucerirea romană*, în *MCA* 2 (1956), p. 196-210.
- Popescu D. 1957 – *Les fouilles archéologiques dans la République Populaire Roumaine en 1956*, în *DaciaNS* 1 (1957), p. 337-346.
- Popescu D. 1958 – *Les fouilles archéologiques dans la République Populaire Roumaine en 1957*, în *DaciaNS* 2
- Studia Universitatis Cibiniensis. Series Historica, I, 2004, p. 73-79

- (1958), p. 479-492.
- Popescu D. 1958a – *Săpăturile arheologice în Republica Populară Română în anul 1957*, în SCIV 9 (1958, 1), p. 141-149.
- Popescu D. 1959 – *Les fouilles archéologiques dans la République Populaire Roumaine en 1958*, în DaciaNS 3 (1959), p. 587-602.
- Popescu D. 1959a – *Săpăturile arheologice în Republica Populară Română în anul 1958*, în SCIV 10 (1959, 1), p. 145-154.
- Popescu D. 1960 – *Les fouilles archéologiques dans la République Populaire Roumaine en 1959*, în DaciaNS 4 (1960), p. 577-586.
- Popescu D. 1960a – *Săpăturile arheologice din RPR în anul 1959*, în SCIV 11 (1960, 1), p. 182-188.
- Popescu D. 1961 – *Les fouilles archéologiques dans la République Populaire Roumaine en 1960*, în DaciaNS 5 (1961), p. 567-582.
- Popescu D. 1961a – *Săpăturile arheologice din RPR în anul 1960*, în SCIV 12 (1961, 1), p. 133-143.
- Popescu D. 1962 – *Săpăturile arheologice din RPR în anul 1961*, în SCIV 13 (1962, 1), p. 201-214.
- Popescu D. 1962a – *Les fouilles archéologiques dans la République Populaire Roumaine en 1960*, în DaciaNS 5 (1961), p. 515-532.
- Popescu D. 1963 – *Săpăturile arheologice din RPR în anul 1961*, în SCIV 14 (1962, 2), p. 451-465.
- Popescu D. 1963a – *Les fouilles archéologiques dans la République Populaire Roumaine en 1962*, în DaciaNS 7 (1963), p. 569-588.
- Popescu D. 1964 – *Les fouilles archéologiques dans la République Populaire Roumaine en 1963*, în DaciaNS 8 (1964), p. 385-404.
- Popescu D. 1964a – *Săpăturile arheologice din Republica Populară Română în anul 1963*, în SCIV 15 (1964, 4), p. 551-567.
- Popescu D. 1965 – *Les fouilles archéologiques dans la République Socialiste Roumaine en 1964*, în DaciaNS 9 (1965), p. 469-488.
- Popescu D. 1965a – *Săpăturile arheologice din Republica Socialistă România în anul 1964*, în SCIV 16 (1965, 3), p. 587-604.
- Popescu D. 1966 – *Les fouilles archéologiques dans la République Socialiste Roumaine en 1965*, în DaciaNS 10 (1966), p. 383-402.
- Popescu D. 1966a – *Săpăturile arheologice din Republica Socialistă România în anul 1965*, în SCIV 17 (1966, 4), p. 709-726.
- Popescu D. 1967 – *Les fouilles archéologiques dans la République Socialiste Roumaine en 1966*, în DaciaNS 11 (1967), p. 357-376.
- Popescu D. 1967a – *Săpăturile arheologice din Republica Socialistă România în anul 1966*, în SCIV 18 (1967, 3), p. 521-538.
- Popescu D. 1968 – *Săpăturile arheologice din Republica Socialistă România în anul 1967*, în SCIV 19 (1968, 4), p. 677-698.
- Popescu 1968a – *Les fouilles archéologiques dans la République Socialiste Roumaine en 1966*, în DaciaNS 12 (1968), p. 421-444.
- Popescu D. 1969 – *Les fouilles archéologiques de 1968 dans la République Socialiste Roumaine*, în DaciaNS 13 (1969), p. 507-537.
- Popescu D. 1970 – *Săpăturile arheologice din Republica Socialistă România din anul 1969*, în SCIVA 21 (1970, 3), p. 493-522.
- Popescu D. 1970a – *Les fouilles archéologiques de 1969 dans la République Socialiste Roumaine*, în DaciaNS 14 (1970), p. 431-464.
- Poporogu 1972 – *Poporogu Ion, Exploatarea aluvionară a aurului în bazinul Petroșani*, în Sargetia 9 (1972), p. 225-230.
- Purece et alii 2002 – *Purece Silviu, Roman Cristian, Diaconescu Dragoș, Gonciar Andrei, Descoperiri monetare pe șantierul de la Hunedoara, punctele „Sacristia Castelului” și „Grădina Castelului”. Campania 2001*, în ActaTS 1 (2002), p. 165-170.
- Purece et alii 2004 – *Purece Silviu, Roman Cristian, Diaconescu Dragoș, New coins from the Corvin Castle museum's collection from Hunedoara*, în BAHC 4 (2004) (Studii de istorie veche și arheologie. Omagiu profesorului Sabin Adrian Luca), p. 177-182.
- Răceanu și Brâncoveanu 1974 – *Răceanu Viorel, Brâncoveanu Ion*, Documentar privind satul Cinciș. Cluj-Napoca (1974).
- Rișcuța 1995-1996 – *Rișcuța Cătălin, Repertoriul arheologic al depresiunii Brad*, în Sargetia 26 (1995-1996), p. 265-318.
- Rișcuța 1997-1998 – *Materiale arheologice aparținând bronzului timpuriu în colecția Muzeului din Deva*, în Sargetia 27 (1997-1998, 1), p. 103-128.
- Rișcuța 1998 – *Archaeological discoveries concerning the Early Bronze Age at Deva*, în *The Early and Middle Bronze Age in the Carpathian Basin*, Alba Iulia (1998), p. 111-140.
- Rișcuța 1999-2000 – *O descoperire arheologică veche de la Deva*, în Sargetia 28-29 (1999-2000, 1), p. 39-52.
- Rișcuța 1999-2000a – *Materiale arheologice preistorice aflate în colecția veche a Muzeului din Deva*, în AnB(SN) Studia Universitatis Cibiniensis. Series Historica, I, 2004, p. 73-79

- 7-8 (1999-2000), p. 205-228.
- Rișcuța și Cosac 2004 – *Rișcuța Cătălin, Cosac Marian, Prihodiște, com. Vața de Jos, jud. Hunedoara. Punct: Peștera Prihodiște*, în *CCA – campania 2003* (2004), p. 248-249.
- Rișcuța et alii 2003 – *Rișcuța Cătălin, Pavel R., Cosac Marian, Prihodiște, com. Vața de Jos, jud. Hunedoara. Punct: Peștera Prihodiște*, în *CCA – campania 2002* (2003), p. 249.
- Rișcuța și Ferencz 2004 – *Rișcuța Nicolae Cătălin, Ferencz Iosif Vasile, Noi cercetări arheologice și câteva considerații privind complexul ecleziastic de la Strei (jud. Hunedoara)*, în *Apulum* 41 (2004), p. 337-358.
- Roman P. 1971 – *Roman Petre Ion, Strukturänderungen des Endäneolithikums im Donau-Karpaten-Raum*, în *DaciaNS* 15 (1971), p. 31-170.
- Roman P. 1973 – *Modificări structurale ale culturilor eneoliticului final din regiunea carpato-danubiană*, în *Banatica* 2 (1973), p. 57-76.
- Roman P. 1976 – *Cultura Coțofeni*. În: *BA* 26 (1976).
- Roman P. 1978 – *Modificări în tabelul sincronismelor privind eneoliticul târziu*, în *SCIVA* 29 (1978, 2), p. 215-222.
- Roman 2001 – *Roman Cristian, Hunedoara, jud. Hunedoara. Punct: Castelul Corvineștilor*, în *CCA – campania 2000* (2001), p. 101.
- Roman et alii 2000 – *Roman Cristian, Diaconescu Dragoș, Luca Sabin Adrian, Cercetări arheologice în Peștera nr. 1 (Peștera Mare) de la Cerișor (com. Lelese, jud. Hunedoara)*, în *Corviniana* 6 (2000), p. 7-59.
- Roman et alii 2003 – *Roman Cristian, Diaconescu Dragoș, Luca Sabin Adrian, Suciuc Cosmin, Ciulpăz, com. Peștișu Mic, jud. Hunedoara. Punct: Peștera Bulgăreleu*, în *CCA – campania 2002*, (2003), p. 89.
- Roman et alii 2004 – *Roman Cristian, Diaconescu Dragoș, Țiplic Ioan Marian, Archaeological excavations at Hunedoara-The Corvins' Castle-The sacristy of the chapel*, în *BAHC* 4 (2004) (Studii de istorie veche și arheologie. Omagiu profesorului Sabin Adrian Luca), p. 183-204.
- Roman et Diaconescu 1999-2000 – *Roman Cristian, Diaconescu Dragoș, Contribuții la repertoriul arheologic al județului Hunedoara (I)*, în *Sargetia* 28-29 (1999-2000, 1), p. 97-128.
- Roman et Diaconescu 2002 – *Noi descoperiri neolitice și eneolitice pe teritoriul județului Hunedoara*, în *Corviniana* 7 (2002), p. 7-29.
- Roman și Diaconescu 2002 – *Roman Cristian, Diaconescu Dragoș, Un complex aparținând culturii Basarabi descoperit la Hunedoara-Grădina Castelului*, în *ActaTS* 1 (2002), p. 55-69.
- Roman și Diaconescu 2003 – *Hunedoara, jud. Hunedoara. Punct: Castelul Corvineștilor*, în *CCA – campania 2002* (2003), p. 144-145.
- Roman și Diaconescu 2003a – *Hunedoara, jud. Hunedoara. Punct: Biserica Catolică*, în *CCA – campania 2002* (2003), p. 145.
- Roman și Diaconescu 2004 – *Cercetări arheologice la Ciulpăz – „Peștera Bulgăreleu” (com. Peștișu Mic, jud. Hunedoara)*, în *Corviniana* 8 (2004), p. 65-95.
- Roman și Diaconescu 2004a – *Archaeological research in Ciulpăz-„Bulgăreleu Cave” (Peștișu Mic village, Hunedoara County)*, în *BAHC* 4 (2004) (Studii de istorie veche și arheologie. Omagiu profesorului Sabin Adrian Luca), p. 83-110.
- Roman și Diaconescu 2004b – *Hunedoara, jud. Hunedoara. Punct: Castelul Corvinilor (Turnul nou de poartă)*, în *CCA – campania 2003* (2004), p. 144-145.
- Roman C.A. 1997 – *Roman Cristian A., Reprezentări ale măștilor de sclavi din noua comedie în decorația lucernelor „Firmalampen” la Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 34 (1997, 1), p. 435-452.
- Roman C.A. 2000 – *Wheelmade lamps of roman Dacia*, în *ActaMN* 37 (2000, 1), p. 99-140.
- Roman C.A. 2001 – *Antefixa from Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 38 (2001, 1), p. 195-202.
- Roman C.A. 2001-2002 – *Opaițele din Dacia lucrate la roată*, în *Sargetia* 30 (2001-2002), p. 129-168.
- Roska 1924 – *Roska Márton, Paleoliticul județului Hunedoara*, în *PMJH* 1 (1924, 23), p. 11-15.
- Roska 1924a – *Recherches préhistoriques pendant l'année 1924*, în *Dacia* 1 (1924), p. 297-316.
- Roska 1925 – *Rapport préliminaire sur les recherches préhistoriques pendant l'année 1925*, în *Dacia* 2 (1925), p. 400-416.
- Roska 1927-1930 – *Recherches paléolithique en Transylvanie en 1925*, în *Dacia* 3-4 (1927-1930), p. 8-23.
- Roska 1928 – *Stațiunea neolitică de la Turdaș*, în *PMJH* 3-4 (1928), p. 14-38.
- Roska 1941 – *Die Sammlung Zsófia von Torma*. Cluj (1941).
- Roska 1942 – *Erdély Régészeti Repertórium*. Cluj (1942, 1).
- Rotea 1979 – *Rotea Mihai, Sondaj arheologic la Balșa*, în *Sargetia* 14 (1979), p. 629-635.
- Rotea 1981 – *Cercetări arheologice la Bretea Mureșană (jud. Hunedoara)*, în *Sargetia* 15 (1981), p. 19-34.
- Rotea 1986-1987 – *Locuirea Coțofeni de la Deva, - „Strada Lenin”*, în *Sargetia* 20 (1986-1987), p. 475-479.
- Rotea 1993 – *Așezările culturii Wietenberg*, în *EN* 3 (1993), p. 25-42.
- Studia Universitatis Cibiniensis. Series Historica, I, 2004, p. 73-79

- Rotea 1993a – *Contribuții privind Bronzul timpuriu în centrul Transilvaniei*, în *ThD* 14 (1993), p. 65-86.
- Rotea 1994 – *Penetrația culturii Otomani în Transilvania. Între realitate și himeră*, în *Apulum* 31 (1994), p. 39-57.
- Rusu M. 1963 – *Rusu Mircea, Die Verbreitung der Bronzehorte in Transsilvanien vom Ende Bronzezeit in die mittlere Hallstattzeit*, în *DaciaNS* 7 (1963), p. 177-210.
- Rusu M. 1965 – *Fibule nordice în Transilvania*, în *StComB* 12 (1965), p. 199-204.
- Rusu M. 1966 – *Depozitul de bronzuri de la Balșa*, în *Sargetia* 4 (1966), p. 17-40.
- Rusu M. 1971 – *Cultura Tisa*, în *Banatica* 1 (1971), p. 77-82.
- Rusu M. 1972 – *Considerații asupra metalurgiei aurului din Transilvania în Bronz D și Hallstatt A*, în *ActaMN* 9 (1972), p. 29-64.
- Savonea 1998 – *Savonea Lucian, O nouă descoperire aparținând epocii bronzului târziu*, în *BCSS* 4 (1998), p. 71-77.
- Schuster 1998 – *Schuster Cristian, Despre un anumit tip de ciocan și ciocan-topor neperforat din piatră de pe teritoriul României*, în *ThD* 19 (1988, 1-2), p. 113-144.
- Stoia 1975 – *Stoia Adriana, Les fouilles archéologiques en Roumanie (1973-1974)*, în *DaciaNS* 19 (1975), p. 269-308.
- Stoia 1976 – *Les fouilles archéologiques en Roumanie (1975)*, în *DaciaNS* 20 (1976), p. 273-286.
- Stoia 1977 – *Les fouilles archéologiques en Roumanie (1976)*, în *DaciaNS* 21 (1977), p. 357-374.
- Stoia 1978 – *Les fouilles archéologiques en Roumanie (1977)*, în *DaciaNS* 22 (1978), p. 348-362.
- Stoia 1979 – *Les fouilles archéologiques en Roumanie (1978)*, în *DaciaNS* 23 (1979), p. 355-370.
- Stoia 1980 – *Les fouilles archéologiques en Roumanie (1979)*, în *DaciaNS* 24 (1980), p. 355-370.
- Stoia 1981 – *Les fouilles archéologiques en Roumanie (1980)*, în *DaciaNS* 25 (1981), p. 363-380.
- Székely 1964 – *Székely Zoltan, Descoperiri din neoliticul târziu de la Reci*, în *SCIV* 15 (1964, 1), p. 121-126.
- Sztancs și Beldiman 2004 – *Sztancs Diana M., Beldiman Corneliu, Piese de podoabă din materii dure animale descoperite în Peștera Mare, sat Cerișor, com. Lelese, jud. Hunedoara*, în *Corviniana* 8 (2004), p. 97-109.
- Tatu et alii 1988-1991 – *Tatu Hristache, Popa Ovidiu, Kalmar Zoia Maxim, Contribuții la repertoriul arheologic al Țării Hațegului*, în *Sargetia* 21-24 (1988-1991), p. 93-120.
- Todea 2001 – *Todea C. Ion, Noi cercetări privind epoca timpurie a bronzului pe Valea Geoagiului (jud. Hunedoara)*, în *BCSS* 7 (2001), p. 49-56.
- Țuțuiianu și Ardeu 2003 – *Țuțuiianu Daniel C., Ardeu Adriana, Deva, jud. Hunedoara. Punct: Cetate*, în *CCA – campania 2002* (2003), p. 118-119.
- Țuțuiianu et alii 2004 – *Țuțuiianu Daniel, Ardeu Adriana, Codrea Ionuț, Deva, jud. Hunedoara. Punct: Cetate*, în *CCA – campania 2003* (2004), p. 115-117.
- Udrescu 1973 – *Udrescu Maria Șt., Fauna descoperită în așezarea de la Strei*, în *Sargetia* 10 (1973), p. 173-180.
- Ursuțiu 2002 – *Ursuțiu Adrian, Etapa mijlocie a primei vârste a fierului în Transilvania (cercetările de la Bernadea, com. Bahnea, jud. Mureș). Cluj-Napoca* (2002).
- Vasiliev 1989 – *Vasiliev Valentin, Problèmes de la chronologie du Hallstatt sur le territoire de la Roumanie*, în *Apulum* 25 (1989), p. 83-102.
- Vasiliev 1991 – *Über die befestigten Hallstattaeitlichen Siedlungen aus dem innerkarpatischen Gebiet Rumänien*, în *EN* 1 (1991), p. 3-10.
- Vasiliev 1992 – *Probleme privind cronologia epocii hallstattiene în aria intracarpatică a României (III)*, în *EN* 2 (1992), p. 19-26.
- Vasiliev 1995 – *Fortifications de refuge et établissements fortifiés du premier âge du fer en Transylvanie. În: BT* 12 (1995).
- Vasiliev și Andrițoiu 1985 – *Vasiliev Valentin, Andrițoiu Ion, Note despre așezarea fortificată hallstattiană de la Subcetate, jud. Hunedoara*, în *Apulum* 22 (1985), p. 31-36.
- Vlassa 1959 – *Vlassa Nicolae, Cultura ceramicii liniare în Transilvania*, în *SCIV* 10 (1959, 2), p. 239-246.
- Vlassa 1960 – *Cu privire la poziția culturii Bükk în Transilvania*, în *SCIV* 11 (1960, 1), p. 131-134.
- Vlassa 1964 – *Contribuții la cunoașterea culturii Bodrogkeresztúr*, în *SCIV* 15 (1964, 3), p. 351-367.
- Vlassa 1966 – *Douăsprezece figurine cu cap mobil de la Turdaș*, în *Sargetia* 4 (1966), p. 9-16.
- Vlassa 1966a – *Cultura Criș în Transilvania*, în *ActaMN* 3 (1966), p. 9-47.
- Vlassa 1967 – *Unele probleme ale neoliticului Transilvaniei*, în *ActaMN* 4 (1967), p. 403-424.
- Vlassa 1970 – *Kulturelle Beziehungen des Neolithikums Siebenbürgens zum Vorderen Orient*, în *ActaMN* 7 (1970), p. 3-40.
- Vlassa 1972 – *Zona balcano-asiatică și Transilvania. Răspuns unei note polemice*, în *ActaMN* 9 (1972), p. 367-374.
- Vlassa 1975 – *Noi contribuții la problema influențelor orientale în neoliticul Transilvaniei*, în *ActaMN* 12 (1975), p. 1-12.
- Vlassa 1978 – *Problema existenței ecvidelor domestice în cadrul culturii Vinča-Turdaș*, în *ActaMN* 15 (1978), p. 19-48.

- Vlassa 1979 – „Căsuțele de cult” de la Turdaș, în *Apulum* 17 (1979), p. 9-23.
Vulpe 1975 – *Vulpe Alexandru*, Die Äxte und Beile in Rumänien II. În: *PBF* IX, 5.
*** 1960 – *Istoria României*. București (1960, 1).
*** 1994 – *EAIVR* I (1994), A-C.
*** 1996 – Situri arheologice cercetate în perioada 1983-1992.
*** 1996b – *EAIVR* II (1996), D-L.
*** 2000 – *EAIVR* III (2000), M-Q.